

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ m

# ဒဂုန်တာရာ

## အလှပေဒ-၂



# ဒဂုန်တာရာ

## အလှပေဒ-၂

အလှပေဒတာအုပ်သည်

ရသစာပေ ဖန်တီးဖွဲ့ နွဲ့သူတို့အတွက်သာ မဟုတ်၊

ဂီတ၊ပန်းချီ ဖန်တီးဖွဲ့နွဲ့သူတို့အတွက်သာ မဟုတ်၊

ယင်းအနုပညာနှင့်စာပေကို ခံစားသောသူများအတွက်လည်း

ယူနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် အနုပညာဆိုင်ရာ သဘောတရားရေးရာ

ဝေါဟာရများ နည်းနိင်သမျှနည်းအောင်၊

အများသူတို့ ဖတ်ရှုနိုင်အောင် ရေးသားထားသည်။

စာဖတ်သူတို့သည် ရသစာပေ၊ အလှစာပေ၊ ပန်းချီ၊ ရုပ်ရှင် သဘင်တို့၏

သိပ္ပံပညာတက်သာမက ဆန်းသစ်တီထွင်မှု

အနုပညာဘက်တို့ကိုပါ နားလည်သိရှိမည်ဆိုလျှင်.....



DGT0007  
3,200.00 KS

အလှူငွေ-၅၊ အရန်တာရာ

စာမျက်နှာ ၂၅၃ မျက်နှာ၊ ၁၄ . ၅ စင်တီ x ၂၁ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ကျ၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၇၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၈၊ ဇွန်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀၊

၂၀၀၄ ဆုစာအုပ်တိုက်၏ ပထမအကြိမ်။

ရောင်းစျေး ၃၂၀၀ ကျပ်

*email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705  
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook  
www.skccmyanmarbook.com*

*mgyoe.com*

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်



# အလှပေဒ-၂ ဒဂုန်တာရာ

ရတီယအကြိမ်၊ ၂၀၁၈

Handwritten text, possibly a signature or name, located in the center of the page.

### မာတိကာ

-	ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာ	က
<b>အခန်း [ ၁ ]</b>	<b>စာပေဝေဖန်ရေး</b>	<b>၁</b>
၁။	ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်	၂
၂။	၁၉၄၉ မြန်မာဝတ္ထုများ ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးသနည်း	၈
၃။	ခေတ်ရေလှိုင်းနှင့် စာပေ	၂၅
၄။	တော်လှန်ရေးနှင့် သရုပ်ဖော်စာပေ အခန်းပြဿနာ	၃၀
၅။	အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး	၃၆
၆။	ခေတ်ပြိုင်လှုပ်ရှားမှုနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး	၄၂
၇။	သမိုင်းအတွေ့အကြုံနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး	၄၈
၈။	လမ်းဆုံလမ်းခွဲဆီသို့ ပြန်လည်ကြည့်ရှုခြင်း	၅၄
၉။	အယ်ဒီတာနှင့် ဝေဖန်ရေးအမြင်	၆၀
၁၀။	စာအုပ်ဈေးကွက်နှင့် စာဖတ်ပရိသတ်	၆၇
၁၁။	စာပေသမိုင်းခေတ်နှင့် ပြည်သူ့ပညာရေးစနစ်	၇၁
<b>အခန်း [ ၂ ]</b>	<b>စာပေသဘောတရား</b>	<b>၇၇</b>
၁၂။	လှိုင်းဂယက် ထကြွချိန်	၇၈
၁၃။	အာရုံခံစားမှုနှင့် ရမ္မက်ပုံသဏ္ဍာန်	၈၅
၁၄။	လှိုင်းဂယက်၏ အရှိန်	၉၂

၁၅။ ပဲ့တင်သံဂယက်	၉၈
၁၆။ စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် သဘောတရား	၁၀၃

**အခန်း [ ၃ ] သမိုင်းနောက်ခံကား** ၁၀၉

၁၇။ စကားပြေနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဗေဒ	၁၁၀
၁၈။ ကံ့ကော်က ညို့ဖမ်းခြင်း	၁၁၆
၁၉။ ပန်းပွင့်၏ အေးငြိမ်းခြင်းရသ	၁၂၂
၂၀။ ဝတ္ထုနှင့် ဇာတ်လမ်း	၁၂၈
၂၁။ ဖြူလွသော ဆင်စွယ်ရောင် ခလုတ်များကို ချစ်မိခြင်း	၁၃၄
၂၂။ ထံတျာတေးရှင် မတီးတတ်သူ	၁၄၀
၂၃။ ကဗျာအဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲပုံ	၁၄၈
၂၄။ လွန်ခဲ့သော နှစ်လေးဆယ်က မဂ္ဂဇင်းလောက	၁၅၁
၂၅။ ဖုန်တက်နေသော ဝါကြင်ကြင် စာရွက်ဟောင်းအမွေ	၁၅၈
၂၆။ ခံစားမှုနှင့် အဖွဲ့အနွဲ့	၁၆၄
၂၇။ လှိုင်းဂယက်	၁၇၁
၂၈။ လှိုင်းဂယက်၏ အရှိန်များ	၁၇၇
၂၉။ ပန်းခူးချိန်	၁၈၃
၃၀။ မြတ်လေးရုံတောအစ	၁၈၈
၃၁။ နေကြာပွင့်မှ ကုမုဒြာပွင့်သို့	၁၉၃
၃၂။ မှုန်ဝါးသော အဝေးမြင် ပုံကားချပ်များ	၁၉၉
၃၃။ အဝေးတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သော အယ်ဒီတာဘဝ ပုံကားချပ်များ	၂၁၀
၃၄။ အယ်ဒီတာနှင့် အတွေးအခေါ်	၂၁၆
၃၅။ အယ်ဒီတာနှင့် နုပျိုလူငယ်ပွင့်သစ်	၂၂၂
၃၆။ ပေါင်းလောင်းမြစ်ပေါ်မှ ကဗျာရွတ်ဖတ်သံ	၂၂၇
၃၇။ ဖြတ်သန်းရာစာပေဝိုင်းများ	၂၃၄
၃၈။ ပိတောက်ပန်းနှင့် ကဗျာ	၂၄၁
၃၉။ အစဉ်အလာ၏ ရိုက်ခတ်မှု	၂၄၈

### ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာ

(က)

၁၉၉၉က အလှဗေဒ စာအုပ်ထွက်ခဲ့သည်။ ယင်း စာအုပ်မှာ မူလက မုံရွေးစာအုပ်တိုက်မှ ထွက်ရန်စီစဉ်ထားရာ အနုပညာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး၊ နောက်ခံကား၊ စာပေဝေဖန်ရေးစသည်ဖြင့် အခန်းကြီးသုံးခန်း ခွဲထားသည်။ ယင်းအခန်းကြီးများဖြင့် ခွဲထားသည့် စာအုပ်ကို ပထမဒုတိယ (၁) (၂) စသည်ဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်၍ ထုတ်ဝေရန် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မုံရွေးစာပေမှ မထုတ်ဝေဖြစ်ဘဲ နောက်တစ်ဆင့်ကူးကာ တခြားနေရာမှ ထုတ်ဝေဖြစ်သွားသည်။

ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်တွင်မရှိ။ အောင်ပန်းတွင် ရောက်ရှိနေသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က အတွဲများခွဲခြား၍ ထုတ်ရန်မဟုတ်ဘဲ တစ်အုပ်တည်းနှင့် ထုတ်ဝေရန် အစီအစဉ်မှာ ပျက်ပြားသွားသည်။ မည်သို့ စာအုပ်များခွဲခြား ထုတ်ဝေရမည်ကို ကျွန်တော့်ကို မေးမြန်းခြင်းမပြုဘဲ သူတို့၏အစီအစဉ်ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်သည်ကို စာအုပ်ထွက်မှ တွေ့ရှိရသည်။ စာမူစ စသည်တို့ကိုလည်း ကျွန်တော်နှင့် ပြောဆိုခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ယင်းအလှဗေဒစာအုပ်

သည် ကျွန်တော် စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်ကို စာဖတ်သူများ သိစေလိုသည်။ စာမူများ ကျန်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအလှဗေဒ (၂) အဖြစ် ထုတ်ဝေလိုက်ရပေသည်။

(ခ)

ယခု ဆုစာပေမှ ထုတ်ဝေသော အလှဗေဒသည် ကျွန်တော်၏ အစီအစဉ်အတိုင်း ထုတ်ဝေလိုက်သောစာအုပ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် စာပေရေးရာ စာအုပ်များ ထုတ်ဝေသောအခါ အခန်းကြီးအခန်းငယ် စသည်ဖြင့် ခွဲခြားကာ ဘာသာရပ်များကို မိမိအစီအစဉ်အတိုင်း သတ်မှတ်၍ထားခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံး ထုတ်ဝေသောစာပေ သဘောတရား စာအုပ်မှာ 'စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်ရှားမှု' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၇က နဲ့သာစာပေမှ ပထမနှိပ်ခြင်း ထုတ်ဝေသည်။ စာမျက်နှာ ၇၄၄ ဖြစ်သည်။ စာပေရေးရာ လေ့လာသူများအဖို့၊ စာပေမွေ့သူတို့အဖို့ စာပေအတွေးအခေါ်ကို ချောချောမောမော ရရှိနိုင်ရန်အတွက် ယင်းသို့ စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး စသည့် လှုပ်ရှားမှုအစဉ်အတိုင်း စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပေ။

ထို့နောက် 'စာလုံး၊ ဆေးစက်၊ စောင်းကြိုးနှင့် ကတ္တီပါ ကားလိပ်' ဟူသော အမည်ဖြင့် ၁၉၇၄ က ဂုဏ်ထူး စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။ ယင်းစာအုပ်တွင်ကား စာပေသာမကဘဲ ပန်းချီ၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ သဘင်စသည်ဖြင့် အခြားသော ဘာသာရပ်များကိုစု၍ ဖော်ပြထားသော စာစုဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ၁၉၇၄ အောက်တိုဘာတွင် 'သင်္ဃေသင်းပျံ့တော့' အမည်ဖြင့် ယင်းကဲ့သို့ စာပေ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ ရုပ်ရှင်၊ သဘင်ဘာသာရပ်များပါသော စာအုပ်ကို ဂုဏ်ထူးတိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ကျွန်တော် မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရေးသား

ခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို စုထားသည့် စာပေါင်းချုပ်ဖြစ်  
သည်။ ယင်းဘာသာရပ်တို့သည်လည်း ယခုအလှူဗေဒနှင့်  
ဆက်သွယ်နေသော ဘာသာရပ်များ ဖြစ်ကြပေသည်။

အနုပညာနှင့် စာပေသဘောတရားရေး အခန်းကြီးတွင်  
သဘောတရားသက်သက်ကိုသာ တင်ပြထားသည်။  
နောက်ခံကားတွင်ကား ကျွန်တော်၏ စာပေအတွေ့အကြုံ၊  
အနုပညာအတွေ့အကြုံဖြစ်သော ဂီတ၊ ပန်းချီအတွေ့အကြုံ  
တို့ ပါဝင်သည်။ ယင်းနောက်ခံကားမှာ အနုပညာ စာပေ  
သဘောတရား အလှူဗေဒသဘောတရားကို နားလည်နိုင်  
ရန်အတွက် အထောက်အကူပြုသောရေးသား ချက်များဖြစ်  
သည်။ အနုပညာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး အခန်းကြီးတွင်ကား  
ကျွန်တော်၏ အနုပညာနှင့် စာပေရေးရာ ဝေဖန်ချက်၊ အကဲ  
ဖြတ်ချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် အခန်းကြီး၊  
အခန်းငယ်ခွဲခြား၍ ဖော်ပြခြင်းကို ယင်းအလှူဗေဒ ဘာသာ  
ရပ် သို့မဟုတ် စာပေဗေဒဘာသာ ရပ်များကို လွယ်ကူချော  
မွေစွာ နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ပြုလုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်  
ကို ဖော်ပြလိုပေသည်။

စာပေသဘောတရားသည် စာပေဖန်တီးဖွဲ့နွဲ့မှုမှ ဆင်း  
သက်လာသည်။ စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့်  
ဆက်စပ်နေပြန်သည်။ စာပေသမိုင်းခေတ် တစ်ခေတ်က  
လိုအပ်သော စာပေလှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပေါ်ရာ စာပေဝေဖန်ရေးက  
အကျိုးပြုပြန်သည်။ ယင်းသို့လျှင် စာပေသဘောတရား၊  
စာပေဝေဖန်ရေး စာပေလှုပ်ရှားမှုတို့သည် ဆက်စပ်နေကြ  
ပေသည်။

(၈)

ယခုအလှူဗေဒမှာ စာပေဘာသာရပ်တစ်ခု အတွက်  
သာမဟုတ်ဘဲ အနုပညာများဖြစ်ကြသော ပန်းချီ၊ ဂီတ၊  
ရုပ်ရှင်၊ သဘင် စသောဘာသာရပ်များ၏ အလှူဗေဒ ဖြစ်

mgjoe.com

သည်။ စာပေတစ်ရပ်အတွက် အလှဗေဒသာ မဟုတ်ပေ။ အလှဗေဒဘာသာရပ်တွင် ရသာစာပေအလှ၊ ဂီတ၏ အလှ၊ ပန်းချီအလှ၊ ရုပ်ရှင်သဘင်တို့၏အလှစသော အလှဘာသာ ရပ်များနှင့်လည်း ပါဝင်သက်ဆိုင်ပေသည်။

ကျွန်တော့်တွင် ဝတ္ထု၊ ကဗျာစသော ရသစာပေသာ မဟုတ်။ ဂီတ၊ ပန်းချီ စသော အနုပညာအတွေ့အကြုံများ လည်း နည်းနည်းပါးပါးစီ ရှိထားသည်။ ထို့ကြောင့် အလှဗေဒ သဘောတရားသည် အနုပညာရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟုဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ပန်းချီကား နည်းနည်းပါးပါး ရေးဖူးသည်။ စန္ဒရား နည်းနည်းပါးပါး တီးခတ်ဖူးသည်။ ယင်းအနုပညာအတွေ့အကြုံများကို နောက်ခံကားတွင် ထည့်သွင်းထားသည်။ အနုပညာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေးတွင် ဝေဖန်ရေးများကို ထည့်သွင်းထားသည်။ အလှဗေဒစာအုပ်သည် ရသစာပေဖန်တီး ဖွဲ့နွဲ့သူတို့အတွက်သာ မဟုတ်၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ ဖန်တီးဖွဲ့နွဲ့ သူတို့အတွက်သာ မဟုတ်၊ ယင်းအနုပညာနှင့် စာပေကို ခံစားသောသူများအတွက်လည်း ယူနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အနုပညာနှင့်ဆိုင်ရာ သဘောတရားရေးရာ ဝေါဟာရများ နည်းနိုင်သမျှနည်းအောင် အများသူတို့ ဖတ်ရှုနိုင်အောင် ရေးသားထားသည်။ စာဖတ်သူတို့သည် ရသစာပေ၊ အလှစာပေ၊ ပန်းချီ၊ ရုပ်ရှင်သဘင်တို့၏ သိပ္ပံပညာဘက်သာမက ဆန်းသစ်တီထွင်မှု အနုပညာဘက်တို့ကိုပါ နားလည်သိရှိမည်ဆိုလျှင် စာရေးသူသည် ကျေနပ်ရပေမည်။

ဒဂုန်တာရာ  
၁၂၊ ၃၊ ၀၂  
သာမိုင်းခမ်း။

### အခန်း (၁)

#### စာပေဝေဖန်ရေး

- ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်
- ၁၉၄၉ မြန်မာဝတ္ထုများ  
ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးသလဲ
- ခေတ်ရေလှိုင်းနှင့် စာပေ
- တော်လှန်ရေးနှင့် သရုပ်ဖော်စာပေ အခန်းပြဿနာ
- အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး
- ခေတ်ပြိုင်လှုပ်ရှားမှုနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး
- သမိုင်းအတွေ့အကြုံနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး
- လမ်းဆုံလမ်းခွဲဆီသို့ ပြန်လည်ကြည့်ရှုခြင်း
- အယ်ဒီတာနှင့် ဝေဖန်ရေးအမြင်
- စာအုပ်ဈေးကွက်နှင့် စာဖတ်ပရိသတ်
- စာပေသမိုင်းခေတ်နှင့် ပြည်သူ့ပညာရေးစနစ်

### ကမ္ဘာစာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်

(၁)

သဘာဝသည် ကမ္ဘာကြီးအား ပြုပြင်သည်။ လူသည် ကမ္ဘာကြီး၏ တစ်စိတ် တစ်ဒေသ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သဘာဝသည် လူအား ပြုပြင်သည်။

ဤ ပံ့ပိုးထိခိုက်မှုပေါ်တွင် အဏ္ဏဝါနှင့် ကန္တာစိမ့်စမ်း၊ အိုင်ကမ်းမြစ်ပြင်၊ တော တစ်ခွင် တောင်တစ်ခွင် သစ်ပင်ပန်းပင် စသော အဝိညာဏက ဝတ္ထုများမှ သဘာဝပြုပြင် တန်ဆာဆင်သော ပစ္စည်းဖြစ်လေ၏။ ကောင်းကင်၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ တာရာတို့ အောက်၌ လောကကြီးသည် ဖြစ်ထွန်းနေ၏။ သဘာဝကိုကြုံ၍ ကူညီပြုပြင်သော သဘာဝဓာတ်ကြီး လေးခုရှိ၏။ ထိုလေးခုမှာ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီးတို့ ဖြစ်လေသည်။ သူတို့၏ လှုပ်ရှားသွားလာမှုကြောင့် ရာသီဥတုသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ နေသွားရာလမ်း ကြောင်းတွင် ကျရောက်သော တိုင်းပြည်သည် အပူပိုင်းဒေသဖြစ်၍ နေသွားရာလမ်း ကြောင်းနှင့်ဝေးသော တိုင်းပြည်တို့သည် အအေးပိုင်း ဒေသဖြစ်လာ၏။ လေသည် ပင်လယ်ကို ဖြတ်လာရသောကြောင့် ရေခိုးရေငွေ့ဖြစ်ကာ အပေါ်သို့တက်၍ တစ်ဖန် အောက်သို့ ပြန်ကျသောအခါ မိုးပေါက်အဖြစ်ဖြင့် ရွာချ၏။ မိုးရေအဖြစ် မပြောင်းလဲနိုင် သော သဘာဝအင်္ဂါ ချို့ယွင်းနေလျှင် မိုးမရွာ။ ဘုရင်မင်းကျင့်တရားနှင့် မညီသောကြောင့် မဟုတ်။ မိဖုရားကြီး လော်လီဖောက်ပြားသောကြောင့်လည်း မဟုတ်ပေ။ မြေအောက် အတွင်း၌ အပူစိုင့်ချော်မြုပ်များ ပွက်ဆူလျက်ရှိလေရာ၊ ပါးလွှာသော မြေပြင်နှင့်တွေ့လျှင် ရုန်းကန်သော ကမ္ဘာမြေသည် လှုပ်ရှား၏။ မြေငလျင်လှုပ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြ သည်။ မင်းလောင်း ပဋိသန္ဓေတည်သောကြောင့် မဟုတ်။ ပြည်ပျက်မည့် နိမိတ်လည်း

ထက်ကောင်းကင် လျှပ်စစ်တိမ်တိုက် မိုးသားထဲ၌ အဖိုနှင့်အမဓာတ်များ ထိတွေ့ခြင်း၊ ပျို့အန်သွားလာခြင်းကြောင့် မိုးခြိမ်းခြင်း မိုးကြိုးပစ်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်၏။ သိကြားနှင့် အသုရာ စစ်ပြိုင်ကျင်းခြင်း မဟုတ်။ မကောင်းသူကို အပြစ်ပေးလို၍ သိကြားမင်း ဝရဇိန်လက်နက်ဖြင့် ပစ်ခွင်းခြင်းလည်း မဟုတ်ပေ။

မိုးရေ မြောက်မြားစွာရသော အရပ်တွင် ကြံ့ခိုင်ထွားပျိုသော သစ်ပင်အကြီးစားများ ပေါက်ရောက်သည်။ မိုးရေအလျှင်း မရသော လွင်ပြင်သည် သဲကန္တာရကြီး ဖြစ်လာ၏။

မှန်သည်။ သဘာဝသည် ကမ္ဘာလောကကြီးအား ပြုပြင်သည်။

ရှုမဆုံး မျှော်မခန်း ကျယ်ပြန့်ဝန်းလျားသော သဲကန္တာရကြီးတွင် အမြဲလိုလိုပင် ကုလားအုတ်ဖြင့် ဖြတ်သန်းသွားလာနေရသော အာရပ်လူမျိုးတို့သည် ညအချိန်စတည်းချချိန်၊ ကြယ်တာရာတို့ကိုသာ ကြည့်မြင်နေရသောကြောင့် နက္ခတ်သျှတ္တရ ပညာတို့၌ ကောင်းစွာ တတ်မြောက်ကြ၏။ ပါရမီပါ၍ မဟုတ်ပေ။ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာ ရေပိုင်းလျက်၊ ကျွန်းမြေပင်လယ်စပ်တွင် ပေါက်ဖွားကြရသော ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့သည် ရေကြောင်းဘက်၌ ကျွမ်းကျင်ကြ၏။ သူတို့သည် ရေကြောင်းစစ်ပွဲ နှစ်လေးသမျှတို့၌ အောင်မြင်သည်သာများ၏။ ဘုန်းကံကြီး၍ မဟုတ်ပေ။ အအေးပိုင်း၌ရှိသော ဥရောပ အမေရိကတိုင်းပြည်တွင် လောကဓာတ်ပညာထွန်းကား၏။ တီထွင်ကြံစည်၍ အောင်မြင်မှုများ မကြာခဏ တွေ့ရ၏။ ထူးချွန်ဉာဏ်ရှိ၍ မဟုတ်ပေ။ အေးသောအခါ၌ လူတို့သည် တီထွင်ချင်သောစိတ် ရှိသည်။ ပေါ်ပေါက်၏။ လုပ်ချင်ကိုင်ချင်၏။ ဖျတ်လတ်၍ စိတ်ရှည်၏။ ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားချင်၏။ ထို့ကြောင့် လောကဓာတ်ပညာသည် အအေးပိုင်းဒေသတွင် ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ နေပူသည့် အခါ လူတို့၏စိတ်သည် ထိုင်းမှိုင်းလေ၏။ စိတ်တို၏။ မလုပ်ချင် မကိုင်ချင် ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားခြင်းကို ငြီးငွေ့၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အပူပိုင်းဒေသတွင် လောကဓာတ်ပညာများ၊ ကြံစည်တီထွင်မှုများ ထွန်းကားသည်ဟု မကြားရ။ ကြံစည်တီထွင်လိုသော ဝိရိယဉာဏ် နည်းပါးသည့်အတွက် အပူပိုင်းဒေသတွင် မယဉ်ကျေးသော လူရိုင်းများ ယနေ့တိုင် ရှိသည်ကို တွေ့ရလေ၏။ ဤကား အတွင်းစိတ်၏ ပြုပြင်ပုံများ ဖြစ်၏။ အပြင်အသွင်တွင်လည်း သဘာဝသည် ပြုပြင်၏။ အေးသော နိုင်ငံတွင် လူတို့၏ အသားအရေဖြူ၏။ အပူရှိန်ကို ကောင်းစွာမခံစားရသောကြောင့်ဖြစ်၏။ တောက်လောင်၍နေသော နေမင်းအောက် အပူပိုင်းဒေသရှိ လူများကား အသားမည်းလူမျိုးများ ဖြစ်လေသည်။

မှန်သည်။ သဘာဝသည် လူအားပြုပြင်၏။

(၂)

ကမ္ဘာကြီးဖြစ်ခါစက လူတွေသည် တိရစ္ဆာန်နှင့် ဘာမျှမခြားချေ။ နောက် လူတို့သည် ဇာတိပါလာသော သဘာဝတွေကို ကျော်လွန်ပုန်ကန်၍ တိုးတက်မှုကိုရှာကြ၏။ ဇာတိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကို အသုံးပြု၍ စဉ်းစားကြ၏။ ကျောက်ဂူလိုဏ်ထဲတွင် နေခြင်းမှ အမိုးအကာဆောက်လုပ်၍ လာကြ၏။ ထို့ထက် တိုးတက်၍ ပန်းပု၊ ပန်းရန် ဗိသုကာ အတတ်ဖြင့် အဆောက်အဦများကို လှပအောင် တန်ဆာဆင်ကြ၏။ လှေငယ်ကို ထွင်း၍ တက်ဖြင့် လှော်ရာမှ ပျဉ်စပ်၍ ရွက်ဖြင့်လွင့်လာကြ၏။ နောက်တစ်ထစ်တက်၍ စက်ယန္တရား၊ ရေနွေးငွေ့ဓာတ်အားဖြင့် သွားကြ၏။ ကျောက်ခေတ်ပြီးမှ အဆင့်ဆင့်တက်၍ လျှပ်စစ်မီးသို့ တိုးတက်လာ၏။ ကျောက်တုံးကို ချိုးဖဲ့ထုခွဲ၍ လက်နက်ကိရိယာ လုပ်ရာမှ သံကြေးဖြင့် ထွင်ကြ၏။ ဓားလှံလေးမြားမှ တစ်ဖန် သေနတ်အမြောက် ဗုံး ဓာတ်ငွေ့ စသည်တို့ တိုးတက်လာကြ၏။ လက်မှုပညာတို့ကို တီထွင်လာကြ၏။ စာပေတွင်လည်း တိုးတက်မှုများ ရှိပေသည်။ အစက အက္ခရာသင်္ကေတများ မရှိပေ။ နောက်လူတို့သည် ရေးသားလိုစိတ် ပြင်းပြသည်အတွက် အီဂျစ်ပြည်ကစ၍ အက္ခရာအမှတ်အသား သင်္ကေတဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဓမ္မသတ်များ ရာဇဝင်များ ကမ္မည်းတင်ထိုးခဲ့ကြ၏။ ထို့ထက် တိုးတက်၍ ပရမတ်တရား၊ အဘိဓမ္မာတရားကိုရေးကြ၏။ စာပေဘက် ဗိသုကာ အစရှိသော လက်မှုပညာ၊ သုခုမ ပညာဘက်တို့တွင် တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် တိုးတက်လာသည်ကို ယဉ်ကျေးမှုဟု အသိအမှတ်ပြု လာကြ၏။ ထိုနှစ်ပေါင်း ငါးထောင်ကျော် လောက်က အီဂျစ်ပြည်၊ ဘာဘီလုံပြည်၊ ဂရိပြည်၊ ပါရှားပြည် ယဉ်ကျေးမှုများ၊ တရုတ်ပြည် ယဉ်ကျေးမှုများသည် ကမ္ဘာအား ပျံ့နှံ့စေ၏။ အရှေ့တိုင်း၊ အနောက်တိုင်းတို့တွင် ယဉ်ကျေး၍လာသည်။ တိုးတက်၍လာသည်။ ထိုအခါက အမေရိကပြည်၊ ဩစတြေးလျတို့မှာ မရှိသေး။ ကမ္ဘာကြီးမှာ သီးသန့်ခွဲခြား၍ နေသကဲ့သို့နေခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်ဆိုသည်မှာလည်း မပေါ်ပေါက်သေးချေ။ အိန္ဒိယပြည်ကား အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံခဲ့ရလေပြီ။

(၃)

မြန်မာလူမျိုးဟူ၍ မည်မည်ရရ ပေါ်လာသည်မှာ နှစ်ပေါင်းထောင့်ငါးရာလောက်သာ ရှိသေးသည်။

မြန်မာမင်းကား အိန္ဒိယတိုင်း သာကီဝင်တို့၏ အဆက်အနွယ်ဖြစ်၏။ မြန်မာ လူမျိုး သည် တိဗက်ပြည် မောင်းဂွတ်မှ ဆင်းသက်ခဲ့၏။ ထိုအခါစာပေ အက္ခရာပြု ဘာသာဖြစ်ပေသည်။ ပုဂံခေတ်၌ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုသည် တိုးတက်သည်ဟု ရာဇဝင် ဆရာတို့ရေးကြ၏။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ပိုင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအစစ် မဟုတ်ချေ။ စာပေ ဘက်က ကြည့်မည်ဆိုလျှင် မြန်မာစာပေသည် ဗုဒ္ဓဝစနနှင့် ရာဇဝင်ကျောက်စာတို့သာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ အိန္ဒိယတိုင်းမှ ဗုဒ္ဓဝစနစာပေ မြန်မာပြည်သို့ အမြောက်အမြား ရောက်လာ၏။ ဗုဒ္ဓသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စတင်ဟောပြောရာ၌ မဂဓဘာသာဖြင့် ဟော ပြောခဲ့သည်။ အိန္ဒိယပြည်တွင် ဗုဒ္ဓဝစနစာပေကို မဂဓဘာသာ၊ သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးမှတ်ထားခဲ့လေရာ မြန်မာပြည်သို့ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ပိဋကတ်စာပေကို ယူ ဆောင်လာရာ၌ သီဟိုဠ် အက္ခရာမှ မဂဓဘာသာ အက္ခရာဖြင့် ပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။ မဂဓမှ ပါဠိသို့ ကူးပြောင်းရလေသည်။ ထိုအခါက မြန်မာပြည်တွင် သုံးစွဲကြသော ကမ္ပည်းစာများမှာ ပါဠိ၊ သင်္သကရိုက်ဘာသာများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုဘာသာတို့မှာ မြန်မာဘာသာသို့ ဆင်းသက်ခဲ့လေသည်။ သင်္သကရိုက် ဘာသာကိုမူ တကောင်းပြည် ကောင်းစားစဉ်က သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ ပါဠိရိပ်၊ သက္ကန္တရိပ်မကင်းသော မြန်မာစာပေ၏ တိုးတက်မှုတွင်လည်း ပါဠိစာပေသည် လိုက်၍နေပြန်လေ၏။ ခေတ်ဂန္ထဝင်ကို လှန်လှော ကြည့်ရှုမည်ဆိုလျှင် မြန်မာစာပေသည် ရာဇဝင်အမှတ်အသားများနှင့် ပိဋကတ်သုံးပုံဖြစ် သည်ကို တွေ့ရှိရလေ သည်။ မြစေတီဘုရားကျောက်စာ၊ လက်သဲရှည်ဘုရား ကျောက်စာ များကိုကြည့်ရှုကာ ရာဇဝင်အမှတ်အသားဖြစ်ကြောင်း အထောက်အထားကို တွေ့ရှိရပေ ၏။ ကျန်စာပေမှာ ဗုဒ္ဓစာပေပရိယတ္တိ စာပေဖြစ်လေသည်။

ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဖြင့် ကြံစည်ရေးသော စာဟူ၍ ပုဂံခေတ်က မရှိသလောက်ပင် ရှားပါးခဲ့သည်။ အနန္တသူရိယရေး အမျက်ဖြေလင်္ကာနှင့် ပုပ္ပါးနတ်တောင်ဘွဲ့ လင်္ကာအတို အစလောက်သာ မနည်းရှာဖွေ၍ တွေ့ရပေ၏။ ပင်းယ၊ စစ်ကိုင်း၊ အင်းဝခေတ် စာပေတို့ ကို အနုလုံ ပဋိလုံ ဆင်ခြင်ပြန်ကလည်း ထိုနည်းအတူ ပင်ကိုဉာဏ်ဖြင့် စိတ်ကူးကြံစည် ၍ ရေးသောစာများမဟုတ်ဘဲ ဗုဒ္ဓစာပေပင် ဖြစ်နေပြန်လေသည်။ စိတ်ကူးဖြင့် ဖွဲ့ကြသော အချစ်ရတု၊ သဘာဝဘွဲ့ ရတုတို့ကား မဖြစ်စလောက်သာရှိ၏။ သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိ ဓမ္မာဟု ပိဋကတ်သုံးပုံရှိသည့်အနက် သုတ္တန်ကို မြန်မာတို့သည် စိတ်အားထက်သန်စွာ သုံးသပ်လေ့လာကြ၏။ သုတ္တန်မှ ဇာတကများကို ကောက်နုတ်ရွေးချယ်၍ မြန်မာစာပေ အဆောက်အအုံကြီး တည်ဆောက်ကြလေတော့၏။ အနုအယဉ် အပျောင်းအနွဲ့ကို ကြိုက် သောသူတို့သည် သုဗောဓာလင်္ကာကျမ်း၊ ဝိဂီလဆန်းကျမ်းတို့ကို လေ့လာ၍ ကဗျာဖြင့်

သီကုံးကြ၏။ တိုတိုတုတ်တုတ်၊ လိုရင်းကိုချုပ်၍ အချိန်မကုန်ဘဲ အများနားလည်စေလို သောသူတို့သည် စကားပြေဖြင့် သီကုံးကြ၏။ သူတို့ဖွဲ့သောစာများသည် ဇာတကနိပါတ် တော်များသာ ဖြစ်လေသည်။ အင်းဝခေတ်၌ ထိပ်တန်းထားရသော ပျို့အများဆုံး ထွက် ပေါ်ခဲ့၏။ ထိုပျို့များစွာသည် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် စိတ်ကူးကြံစည်၍ ရေးသောဝတ္ထုများ မဟုတ်ဘဲ ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတကနိပါတ်လာ ကောက်နုတ်ချက်များသာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

(၄)

သို့ဖြစ်လေရာ မြန်မာစာပေ၌ စိတ်ကူးစိတ်သန်းတွင် ညံ့ဖျင်းခြင်း ရှိသလောက်ဖြစ် ၍ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကို အသုံးပြုကာ ကြံစည်တီထွင်လာလျှင် “ရှေးထုံးကို မပယ်နှင့်” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်တင်းပုတ်ကြီးဖြင့် အဆန်းထွင်ကာ စမ်းသပ်လိုသူတို့၏ ဦးခေါင်းကို ပူခနဲနေအောင် ထုတော့၏။ ရှေးစာပေကိုသာ အတန်တန် အောက်မေ့၍ စဉ်းစားဉာဏ်ကို အသုံးပြုကာ ကြံဆတွေးတောခြင်းကို မြန်မာတို့သည် မနှစ်ခြိုက်။ မြန်မာစာပေသည် ခေတ်မမီ၍ ကမ္ဘာဂန္ထဝင်တွင်းသို့ မဝင်နိုင်ဘဲရှိရ၏။ မြန်မာစာတစ်ပုဒ်ဘွဲ့သည် ကမ္ဘာ ကျော်၍ နိဘယ်လ်ဆုရသည်ဟု တစ်ခါမျှမကြားဖူး။ မြန်မာစာပေတွင် (ပရိလက် တေးရီး ရက်) ခေါ်သော ဆင်းရဲသား တောသူတောင်သားတို့၏ အကျိုးကို ထမ်းဆောင်သော ဆင်းရဲသားအကျိုးဆောင် စာပေခေါင်းပါးလှသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ရုရှားမှ၊ အီတလီမှ၊ အင်္ဂလန်မှ၊ ဖိလစ်ပိုင်မှ စသောစာရေးဆရာကြီးများ၏ ဆင်းရဲသားအကျိုး ဆောင် ဝတ္ထုစာပေများ တွေ့ရှိရပြီ။ ၁၇၈၉ ခု ပြင်သစ် အရေးတော်ပုံ ဖြစ်ပွားစဉ်အခါက မြန်မာပြည်တွင် သက်ဦးဆံပိုင် အုပ်စိုးသောခေတ်၌ ရှိခဲ့၏။ ဘုရင်၏ဘုန်းတော်ကို ချီးမြှောက်သော စာတွေ၊ နေမျိုးအာဒိစ္စမှ ဆင်းသက်ကြောင်း ကိုယ်ရည်သွေးသည့်စာတွေ၊ အချစ်သစ္စာတိုင် ဘုရားတိုင်စာတွေ အလျှိုလျှို ပေါ်ပေါက်နေခဲ့၏။ ထိုအခါက ဗော်လ တိုင်ယာ၊ ရဆူးတို့သည် ဆင်းရဲသား အကျိုးဆောင်စာပေများကို ရေးသားခဲ့ကြလေပြီ။ ကားလမတ်၊ အိန်းဂျယ်စသူ တို့သည်လည်း အလုပ်သမား အကျိုးဆောင်စာအုပ်များကို ကမ္ဘာအား တင်ပြဖြန့်ဖြူးခဲ့ကြလေပြီ။ မြန်မာစာပေတွင် ဆင်းရဲသားအကျိုးဆောင် စာအုပ်စာတမ်းဟူ၍ အနုပင်မရကြသေး။ သူဌေးလောက၊ ဘုရင်လောကတို့ကို သရုပ် ဖော်သည့် ပရိယတ္တိကိုသာ တွေ့ရှိရလေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ မြန်မာစာပေကို ခေတ်မီလာအောင် တော်လှန်ပုန်ကန်ရန် သင့်ပြီ။ ကမ္ဘာစာပေကို အတန်တန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍ လောကအမြင်ပညာများ၊ ဆင်းရဲသား

အလုပ်သမား အကျိုးဆောင်စာများကို ဘာသာပြန်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စတင် ကြံဆ  
၍လည်းကောင်း၊ ဂန္ထဝင်တွင်းသို့ သွတ်သွင်းကြသင့်ပြီဟု နိဂုံးချုပ် တိုက်တွန်းဖော်ပြလိုက်  
ရပေသတည်း။

(ဤဆောင်းပါး တစ်နေရာတွင်ပါသော၊ ဝိင်္ဂလဆန်းကျမ်းဆိုသည်မှာ အိန္ဒိယ  
တိုင်းစာပေပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာတည်း။)

[ပင်းယမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၄၀]



### ၁၉၄၉ ခု၊ မြန်မာဝတ္ထုများ ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးသလဲ

(၁)

၁၉၅၀ ခု၊ မတ်လ (၁၅) ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာများတွင် ၁၉၄၉ ခု အတွက် စာပေဗိမာန်ဆုကို မပေးကြောင်း ကြေညာချက်ကို ဖတ်ရလေသည်။

စာပေမွေ့သူများသည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် ဝတ္ထုဆုကို ဘယ်သူရရှိမလဲ ဆိုသည်ကို နှစ်ဆန်းကပင် မှန်းဆလျက် ရှိကြသည်။ မြန်မာပြည်တွင် ဤကဲ့သို့ ဆုများပေးသည် သိပ်မရှိခဲ့လှသဖြင့် ယခုစာပေဗိမာန်ဆုကို အထူးစိတ်ဝင်စားကြပေသည်။ ဆုပေးသည် မှာလည်း (၂) နှစ်မျှသာ ရှိသေးသဖြင့် သာ၍ဆန်းသစ်နေကာ 'ဘယ်ဝတ္ထု ရပါမလဲ' ဆိုသည်ကို စိတ်စောလျက် ရှိကြပေသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွက် ဆုကို မင်းအောင်၏ 'မိုးအောက်မြေပြင်' ဝတ္ထုက ရသည့် အကြောင်းကိုလည်း မမေ့နိုင်ကြသေး။

စာပေဗိမာန်ဆုနှင်းသဘင်ကို ခမ်းနားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့သည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ သည်မျှလောက် တစ်ခါမျှ ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ ပွဲကြီးလမ်းကြီးအနေဖြင့် လုပ်သည်ကို မကြုံဖူးခဲ့။ (နတ်တော်လစာဆိုတော် ကပွဲမှလွဲ၍) အသင်းကြီး ဥက္ကဋ္ဌဝန်ကြီး ချုပ်သခင်နုက ဝတ္ထုအကြောင်း မိန့်ခွန်းပြောခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခဒေါက်တာ ထင်အောင်ကလည်း 'ဝတ္ထုဆိုတာ ဘာလဲ' အကြောင်းဟောပြောသည်။

တဝင်းဝင်း တလက်လက် ပြုံးပြက်နေသော ဓာတ်ပုံလျှပ်စစ်ရောင်များအလယ် တစ်ခဲနက်သော ဩဘာသံများ၏ အလယ်၊ ဝတ္ထုရေးဆရာ မင်းအောင်သည် ဝန်ကြီးချုပ် ကတော် ပေးအပ်သော စာပေဗိမာန် ဆုငွေတစ်ထောင်ကို လှမ်းလင့်ယူခဲ့လေသည်။

တက်ရောက်ကြသော ပရိသတ်တို့သည် လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်ကာ သူ့ထက်ငါဦး၍ စာပေ ဗိမာန်ဆုရှင် မင်းအောင်ကို ကြည့်ကြလေသည်။ ထိုဆုနှင်းသဘင် အခမ်းအနားနေ့က တိုးပွား၍ မကြည့်နိုင်သော စာပေမွေ့သူသည်လည်းကောင်း၊ သတင်းစာများတွင် ဓာတ်ပုံ ကို ကြည့်ရ၍ မကျေနပ်သော ကာလပေါ်ဝတ္ထုဖတ် နှုတ်ခမ်းနိမိတ်ကလေးသည် လည်းကောင်း၊ နတ်တော်လ စာဆိုတော်နေ့က ပွဲကျမှသာလျှင် မင်းအောင်၏ မျက်နှာကို ကြည့် ခွင့်ရပေသည်။

သို့သော် စာပေဗိမာန်ဆုနှင်းသဘင်တုန်းက မျက်နှာအမူအရာနှင့်ကား မတူပေ။ နတ်တော်လ ကပွဲတွင်ကား မင်းသားမင်းအောင်၏ မျက်နှာမှာ နံ့သာဗြယ်သထားသဖြင့် မှုန်နေပေသည်။

မိုးအောက်မြေပြင် ဝတ္ထုသည် (၅) ကြိမ်ပုံနှိပ်ရသည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာ မင်းအောင် သည် ဆုရသည့် သတင်းကြေညာပြီးကတည်းက ဝိုင်းဝန်းအသိအကျွမ်း ဖွဲ့ကြသော ပရိသတ်နှင့် လက်မလည်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ အရက်ဆိုင်၊ မကြာ ခဏသွားကာ မိတ်ဆွေများကို ကျွေးမွေးဧည့်ခံသည်။ ထို့နောက် ပြဇာတ်ဒါရိုက်တာဖြစ် သည်။ ထို့နောက် စာဆိုတော်ပြဇာတ်တွင် မင်းသားဖြစ်သည်။ ထို့နောက်။

ထိုနောက် ဘာတွေဖြစ်သေးသည်ကို ကျွန်တော်မသိဘဲ ရှိနေစဉ် ယခုစာပေဗိမာန် ဆုပေးချိန် နီးကပ်လာသောအခါ မင်းအောင်ကို သတိရလာပြန်သည်။

စာရေးဆရာများ စုမိလျှင် စာပေဗိမာန်ဆုနှင့် ပတ်သက်၍ ထင်ကြေးပေးနေကြ သည်ကို ကြားသည်။ ထင်ကြေးပေးရသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှသည်။

ကျွန်တော်ကား နှစ်ကုန်သွားသောအခါ ဝတ္ထု (၃) ပုဒ်ကိုပဲ ထင်နေသည်။ ဒီ ၃ ပုဒ်ထဲကရမှာပဲဟု တွက်ထားသည်။

ထိုအတွင်း ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် ဝတ္ထုဆုကို မပေးဘဲ ချန်လှပ်ထားသည်ဟူသော ကြေညာချက်ကို ဖတ်ရလေသည်။

ဘာကြောင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် စာပေဆုကို မပေးရသလဲ။ ဤအချက်ကို လေ့လာသင့်ပေသည်။

(၂)

ကြေညာချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပေသည်။

‘၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန် စာပေအသင်းက လက်ခံရရှိသော ဝတ္ထုရှည်များအနက် အချို့ဝတ္ထုများသည် ဝတ္ထု၏ အဆင့်အတန်း မမီသောကြောင့်လည်း



ကောင်း၊ အချို့ဝတ္ထုများမှာ အဆင့်အတန်း မီသော်ငြားလည်း အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် စာပေဗိမာန်ဆုကို မပေးဘဲ ချန်လှပ်ထားရန် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့က ကျင်းပသော ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ အစည်းအဝေးမှ အားလုံးသဘောတူ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း’

ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးရသလဲ ဆိုသည့်အချက်ကို ဖော်ပြထားပေသည်။

ဤကြေညာချက်သည် ပြတ်ပြတ်သားသား မရှိဟု ထင်သည်။

(ပြတ်ပြတ်သားသား မရှိသည့်အတွက် အံ့ဩစရာ မဟုတ်ပေ။ မြန်မာပြည်တွင် ပြတ်ပြတ်သားသား လုပ်လေ့မရှိသည့် ရောဂါကပ်ငြိနေသည်။ မြန်မာ့လုပ်သား လူထုကို မဆိုလို။)

စာပေဗိမာန်ဆုပေးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အဆင့်အတန်းမီသည်ဟု သဘောရလျှင် ဆုပေး၊ အဆင့်အတန်းမီသည်ဟု သဘောမရလျှင် ဆုမပေးဘဲထား။ ဒီနှစ်ခုအတွက် တစ်ခုခုသာ လုပ်သင့်သည်ဟု နားလည်ထားပေသည်။

ဆုံးဖြတ်မှုကို ပေးရန်အတွက်သာလျှင် ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဟိုဝတ္ထုကောင်းနိုးနိုး၊ ဒီဝတ္ထုကောင်းနိုးနိုးနှင့် ဇေဝေဇဝါဖြစ်ရန်မလိုပေ။ ဤဇေဝေဇဝါများ၊ တွေဝေမှုများကို ပယ်ကာ ယတိပြတ်ဘာပဲဟု ဆုံးဖြတ်မှုရရန်သာလျှင် အကဲဖြတ်လူကြီး၊ ဆုံးဖြတ်ရေးအဖွဲ့ စသည်အားဖြင့် ဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိရှိထားပေသည်။ ယခု စာပေဗိမာန်ဆုအရေးတွင် ပြတ်ပြတ်သားသား မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ တွေဝေနေသည်ကို မြင်တွေ့ရပေသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ် ဝတ္ထုများအားလုံးသည် အဆင့်အတန်းမမီဘဲ နေကြသလား။ မဟုတ်ပေ။

‘အချို့ဝတ္ထုများသည် ဝတ္ထု၏ အဆင့်အတန်းကို မမီသောကြောင့် လည်းကောင်း’ ဟု ဖော်ပြထားသည်။

နောက်တစ်ဖန် ဆက်လက်၍ ‘အချို့သော ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမီသော်ငြားလည်း’ ဟု ဖော်ပြပြန်သည်။

ဤနေရာ၌ ‘အဆင့်အတန်း’ ဟူသော အနက်ကို စဉ်းစားရန် ရှိလေသည်။

အဆင့်အတန်းဆိုသည်ကား အရည်အချင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ အရေအတွက်ကို မဆိုလိုပေ။ ပေးပို့ထားသော ဝတ္ထုအရေအတွက်ကို စဉ်းစားရန်မဟုတ်ပေ။

ဝတ္ထုများထဲမှ အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ဝတ္ထုများကိုသာ စဉ်းစားကာ ဒီအထဲမှ အကောင်းဆုံးတစ်ပုဒ်ကို ဆုံးဖြတ်ကာ ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်ပေသည်။ ဝတ္ထုအပုဒ် (၁၀၀) အနက် တစ်ပုဒ်သာ အဆင့်အတန်းမီလျှင်လည်း ထိုတစ်ပုဒ်ကိုသာ ရွေးချယ်ရပေလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်ရာ အချို့အဆင့်အတန်း မမီဟူသော အချက်သည် ပေါ်လာရန် အကြောင်းမရှိပေ။ ဆုပေးရာ၌ ဤအချက်သည် အကြောင်းမဟုတ်ပေ။ ‘အချို့’ ဟု ခွဲခြား၍ရှိနေသည့်အတွက်ပင် ရှုပ်ထွေးကာ တွေ့ဝေနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘အချို့ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမီသော်ငြားလည်း’ ဟု ဆက်လက်ဆိုသော အခါ ပထမ အချို့ အဆင့်အတန်းမမီဟူသော အချက်များမှာ ပျက်သွားခဲ့လေပြီ။ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ယတိပြတ်မရှိ။ ‘အဆင့်အတန်းမီ’ သည်ကိုသာ ပြတ်ပြတ်သားသား ဆိုသင့်ပေသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း အဆင့်အတန်းမမီဟု ဆိုချင်က ဆိုနိုင်ပေသည်။

တစ်ဖန်ဆက်လက်၍ ‘အချို့ ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမီသော်ငြားလည်း အငြင်း ထွက်စရာအချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့်လည်းကောင်း’ ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ဤနေရာ၌ ‘အငြင်းထွက်စရာ အချက်များ’ သည်ကား အဘယ်နည်းဟူ၍ အငြင်းမပွားမီ ‘ရည်ရွယ်ချက်’ ဟူသော အနက်ကို စဉ်းစားရန် တွေ့လာရပြန်သည်။ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား အဘယ်နည်း။

၁၉၄၉ ခု၊ ဇွန်လ (၁၉) ရက် စာပေဗိမာန်ဆုနှင်းသဘင် အခမ်းအနားတွင် အသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌသခင်နု၏ မိန့်ခွန်းတွင် ‘ဒီအသင်းကြီးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ အထူးသဖြင့် အနောက်နိုင်ငံပညာရပ်များကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုဖြန့်ချိဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအရပ်ရပ်ကိုလည်း အခွင့်ရတိုင်း တတ်နိုင်သလောက် အားပေးမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း ထားရှိပါတယ်။ ဒီရည်ရွယ်ချက်အရ ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေးကိစ္စကို အမှုဆောင်အဖွဲ့က စဉ်းစားဆွေးနွေးပြီးတဲ့နောက် တတ် နိုင်လျှင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းလိုလိုပဲ၊ တစ်နှစ်အတွင်း ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ဆုပေးဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါတယ်’ ဟု ဖော်ပြထားပေသည်။ အသင်းဥက္ကဋ္ဌ သခင်နု၏ မိန့်ခွန်းအရဆိုလျှင် မြန်မာစာပေအားပေးရေး၊ ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေးကို ရည်ရွယ်ပေသည်။

စာပေဗိမာန်ဆုပေးရာ၌ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကာလပေါ်မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေးမျှသာလော။

ဘာသာပြန်စာပေအသင်းမှ ကြေညာသော 'စာပေဗိမာန်ဆု' စာတမ်းတွင်

'ရည်ရွယ်ချက်။ ။အများပြည်သူတို့သည် စာဖတ်ရင်း စိတ်ဝင်စားကာ ပျော်ရွှင် နှစ်သိမ့်ကြည်နူးရုံသာမက လောကီလောကုတ်အကျိုးလည်း ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်မည့် ဝတ္ထု ကောင်းများ အမြောက်အမြားပေါ်ထွက်လာစေရန် ရည်ရွယ်သည်' ဟု ဖော်ပြထားသည် ကို တွေ့ရပြန်သည်။

သခင်နုမိန့်ခွန်းအရ အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား ရှင်းလင်းပေသည်။ မြန်မာ စာပေ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုများကို အားပေးမည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်အရ ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထုတိုးတက်ရေးကိစ္စကို ဆွေးနွေးပြီး နောက်ဆုပေးရန် ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ဆိုလေ သည်။

မြန်မာစာပေကို အားပေးရန် ကျယ်ဝန်းစွာ ရည်ရွယ်သည်။ အသေးစိတ် တစ်ဖန် ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရန် ရည်ရွယ်၍ဆုပေးသည်။ နောက်တွင် မြန်မာကဗျာ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာ၊ ဝေဖန်စာ၊ ဝတ္ထုမဟုတ်သော စာများကိုလည်း အားပေးရန် ရှေးရှုသင့်ပေ သည်။

ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသင်းမှ ထုတ်ပြန်ချက်ကား မကြည်လင် မရှင်း လင်းပေ။ 'အများပြည်သူတို့ စာဖတ်ရင်း စိတ်ဝင်စားကာ ပျော်ရွှင်၊ နှစ်သိမ့်၊ ကြည်နူး ရုံသာမက လောကီ လောကုတ်အကျိုးလည်း ဖြစ်ထွန်းနိုင်မည့် ဝတ္ထုကောင်းများ' ဟူ၍ ဝတ္ထု၏ အရည်အချင်းကိုလည်း ညွှန်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

စာဖတ်ရင်း ပျော်ရွှင်ရမည်၊ နှစ်သိမ့်ရမည်၊ ကြည်နူးရမည်ဆိုသည်မှာ အဘယ် နည်း။ လောကီအကျိုးကား အဘယ်နည်း။ ဤအကျိုးဖြစ်ထွန်းရေးမှာ ဘာကိုဆိုလိုပါ သနည်း။ ကျွန်တော် ရှင်းလင်းစွာ နားမလည်နိုင်ပါ။ ဤမရှင်းလင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက် ကိုကား ချန်လှပ်ထားရပေမည်။

ရည်ရွယ်ချက်ကား ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေး၊ ထိုရည်ရွယ်ချက် ပြည့် ဝအောင် လုပ်သည့်လုပ်ငန်းသည်ကား တစ်နှစ်လျှင်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ကာ တစ် ထောင်ဆုပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကောင်းလေစွ။

စာပေဗိမာန် တစ်ထောင်ဆုပေးခြင်းဖြင့် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေး ရည်ရွယ်ချက် သို့ အဘယ်ပုံရောက်မည်နည်း။ ဝတ္ထုရေးသူတို့သည် ကြိုးစား၍ ရေးကြပေမည်။ ရေး သားမှုကို လေးစားလာကြပေမည်။ ဤသို့ သာမန်အားဖြင့် ဆိုနိုင်ပေမည်။

ယခုကဲ့သို့ ဆုမပေးဘဲ ချန်လှပ်ထားခြင်းသည် ရည်ရွယ်သော မြန်မာဝတ္ထုတိုး တက်ရေးကို ဖြစ်စေပါမည်လော။

ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးသလဲပေါ်တွင်ပင် တည်ရှိပေသည်။

ယခု အသင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်တွင်ကား

(၁) အချို့ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်း မီသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ (၂) အချို့ဝတ္ထုများမှာ အဆင့်အတန်း မီသော်ငြားလည်း အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့်ဟု ဖော်ပြထားရာ၌ အကြောင်း (၂) ချက် ပြထားလေသည်။

ပထမအချက်မှာ အချို့အဆင့်အတန်းမမီ၊ ဒုတိယအချက်မှာ အချို့မီသော်လည်း အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီဟု ဆိုသော်လည်း ပထမအချက် အချို့အဆင့်အတန်းမမီဟူသော အချက်မှာ 'အချို့မီသော်ငြားလည်း' ဟု ဆိုသဖြင့် ပျက်သွားခဲ့ပေပြီ။

အချို့မှာ အဆင့်အတန်းမီသည်။ အချို့မှာ မမီဟူ၍ မတူကွဲပြားကာ ဆက်စပ်မိ တွယ်ခြင်းမရှိသော နှစ်ရပ်ကို အတူလက်ခံထားခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်မရှိပေ။ မမီဘူး၊ မီသည်အနက် တစ်ခုကိုသာ ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်ရပေမည်။ ယခုမူ ယတိပြတ်မရှိဘဲ ဇေဝေဝါ ထွေပြားသော အနက်ကို ဆောင်နေသည်။ ယူဆချက် အတွေးအမြင်၌ ဤကဲ့သို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မှီတွယ်ခြင်း မရှိသော သီးခြားနှစ်ရပ်အား တွဲ၍ လက်ခံသော ဝါဒ(ဝါ) မပြတ်သားသော ဝါဒမှာ မရှိအပ်ပေ။

အဆင့်အတန်းမီလျှင်လည်း 'မီသည်' မမီလျှင်လည်း 'မမီ' ဟူ၍သာ ယတိပြတ် ရှိရပေမည်။

ရည်ရွယ်ချက်အသစ်ကား အဘယ်နည်း။ သခင်နု မိန့်ခွန်းမှ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ယခု 'အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်' ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ကား တခြားစီလား။

ဆုဝတ္ထုကို ရွေးချယ်ရာ၌ ဘယ်ဟာသည် အဓိကလဲ။ အဆင့်အတန်းလား။ ရည်ရွယ်ချက်လား။ အဆင့်အတန်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက် ဘယ်လိုဆက်သွယ်စပ်လျဉ်း နေသလဲ စသော မရှင်းလင်းသည့် အချက်များသည် စဉ်းစားစရာ ပေါ်လာပြန်သည်။

အဆင့်အတန်းမီသည့် ဝတ္ထုကို တွေ့ရပြီ။ သို့သော် မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ တွေ့ဝေနေလေသည်။

ဘာကြောင့် တွေ့ဝေနေသလဲ။

'အငြင်းထွက်စရာအချက်' ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

အငြင်းထွက်စရာ အချက်ကား အဘယ်နည်း။ ဘာကို ဆိုလိုပါသနည်း။

mgjye.com

အဆင့်အတန်းမီသော 'အချို့' ဝတ္ထုများရှိ အယူအဆသည် အငြင်းထွက်စရာလား။ ဘယ် ဟာကို ရွေးချယ်ရမည်ဟူ၍ ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့တွင် အငြင်းထွက်နေတာလား။ ဝတ္ထုက အငြင်းထွက်သလား။ ဝတ္ထုရွေးချယ်သူများက အငြင်းထွက်သလား။

ဤသို့ အငြင်းထွက်စရာ၊ စဉ်းစားစရာများ ရှိနေပေသည်။

ဤအငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို သိချင်နေပေသည်။

အကယ်၍ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ရှိ မြန်မာဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမမီဟု ဆိုလျှင် လည်း ကာလပေါ်ဝတ္ထုများ တိုးတက်ရေးအတွက် ဘာကြောင့် အဆင့်အတန်းမမီရသည် ကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ကြည့်ဖို့ လိုလာပေမည်။ ပြန်လည်ဆန်းစစ် ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ချို့ယွင်းချက် အပြစ်အနာအဆာမှစ၍ သိမြင်နိုင်စရာ ရှိပေမည်။ သို့မှလည်း စာပေတိုး တက်ရေးကို ရှေးရှုရာ ရောက်ပေမည်။

ယခုကား မပြတ်သားသော ဆုံးဖြတ်ချက် တွေဝေသောအကြောင်းပြချက်များ ကြောင့် ဘာမျှပြစရာမတွေ့ရဘဲ မရှင်းမလင်းဖြစ်ကာ နေပေသည်။

(၃)

၁၉၄၉ ခု စာပေဗိမာန်ဆုအတွက် တင်ပြသော ဝတ္ထုပေါင်းမှာ (၄၀) ဖြစ်ပေသည်။

ရဲလူလင်၊ မတစ်ထောင်တစ်ကောင်ဘွား၊ ဒွေးညီနောင်၊ မြားနက်စသောဝတ္ထု တို့မှာ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်များဖြစ်၍ စဉ်းစားရန်မလိုတော့ပေ။ ပင်ကိုဉာဏ်ဖြင့်ရေး သားသော ဝတ္ထုကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။

နိုင်ငံခြားဝတ္ထုမှမိုး၍ ရေးသောဝတ္ထုများကိုလည်း တစ်ဖန် ပယ်ထားရပေဦးမည်။

ဖြေလျှော့ခွေ၊ နှံ၊ ပထမံ ဆရာသိန်းတို့မှာ မိုး၍ထားသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပေသည်။

ဤမိုး၊ မမိုး စစ်ဆေးရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ စာရေးသူတို့က ဖြောင့်မှန်လျှင် စစ်ဆေးရန် မလိုတော့ပေ။ သို့မဟုတ်က ရွေးချယ်သူတို့လည်း ဝတ္ထုအကုန်လုံးကို လိုက် ၍မဖတ်နိုင်ပေ။ ချောင်ကြိုချောင်ကြားမြုပ်နေသော ဝတ္ထုများ၊ မထင်ပေါ်သော ဝတ္ထုများ ကို မိုးလျှင် ဘာမျှမတတ်နိုင်ပေ။ သိဖို့ရန်လည်း ခက်ပေသည်။

မိုက်ခွဲ၊ မိုက်ခဲ၊ ညစောရ၊ နဂါးငွေ့၊ မသတ္တိ စသော ဝတ္ထုတို့ကား စာပေမဟုတ် ကြပေ။ စုံထောက်ဝတ္ထုဆိုသည်ကား စာပေဝင်သောစာများ မဟုတ်ကြပေ။ စာဖတ်ခါစ ကလေးများ ကစားစရာလို 'ကစားဖတ်' သော စာများသာဖြစ်ပေသည်။ စုံထောက်ဝတ္ထု များကား လူမှုဆက်ဆံရေးကိုလည်း ဖော်ပြသည်မဟုတ်၊ အပျင်းပြေပျော်တော်ဆက် သက်သက်မျှဖြစ်၍ သိပ်စဉ်းစားရန် မလိုပေ။ အနောက် နိုင်ငံတို့တွင်ကား စုံထောက်ဝတ္ထု

များကို ဈေးနည်းနည်းနှင့် ရောင်းသော အပေါစား 'ဝတ္ထုကိုရောင်းသည့်' စာအုပ်များသာ ဖြစ်ပေသည်။ ပဲနီဖိုးသာထားသဖြင့် ပဲနီဝတ္ထုဟု ခေါ်ကြသည်။

မင်းညွန့်၏ သူပုန်းလောင်း၊ အမောက်နှင့်မယား၊ သာဝင်း၏ မှိုင်းမှုန်ပြာဝေ၊ ခင်မောင်သွင်၏ ချစ်ဘေးဒဏ် စသောစာအုပ်များကား စမ်း၍အရေးကျင့်သော ဝတ္ထုမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဝတ္ထုအင်္ဂါ များစွာချို့ယွင်းသည်က များသည်။ သာဓု၏ ချစ်စံနမူလည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်သည်။ အနုပညာတန်ဖိုး၊ စာပေတန်ဖိုး လုံးဝမရှိပေ။

ရွှေစကြာ၏ ကုန်းဘောင်နန်းတွင်းရေးနှင့် ဓာတုကလျာတို့မှာ ရာဇဝင်ဝတ္ထုနှင့် မတူပေ။ ဖတ်ကောင်းအောင် ချစ်ကြိုက်ခန်းထည့်ကာဆင်၍ လုပ်ထားသော ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်မျှပင် ဖြစ်ကြသည်။ ရွှေစကြာသည် တကယ့်ရာဇဝင်ကြောင်းကို ပြလေ့မရှိပေ။ ပြည့်စုံ၏ ညှိုးပန်းတစ်ပွင့်၊ ချစ်သဲနီ၊ မိုးဝေ၏ ညှိုးရက်လေအား စသော ဝတ္ထုများမှာလည်း အတတ်ပညာအားဖြင့် နုနယ်ကြသေးသည်။ သုခ၏ ချစ်တော့ချစ်တယ်မှာလည်း ခပ်ပေါ့ပေါ့ဖတ်ရန် ကောင်းသောဝတ္ထုမျှပင် ဖြစ်လေသည်။

မဂ္ဂဇင်းမှ သာဓု၏ နိုင်လွန်နှင့် မောင်နှင်းဆီ၏ ချစ်သံဝေကိုလည်း တစ်နှစ်အတွင်းဝတ္ထုတွင် ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရွှေချယ်ရန် ဝတ္ထုနည်းလွန်းသဖြင့် ရှာကြံ၍ ထည့်သွင်းရဟန်တူသည်။ သို့မဟုတ်ကလည်း တစ်နှစ်အတွင်း ရေးသားပုံနှိပ်သည့် ဝတ္ထုများကို အရေအတွက်ထဲတွင် ထည့်သွင်းဟန်တူပေသည်။ စာတစ်အုပ်ချင်း ထုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဂ္ဂဇင်းများထဲတွင်ပဲ ပါသည်ဖြစ်စေ။

ဤနိုင်လွန်နှင့် ချစ်သံဝေမှာလည်း သိပ်မထူးခြားလှပေ။ နိုင်လွန်မှာ ဇာတ်လမ်းကို တမင်တကာ ဆင်ကာ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ရေးထားသော ဝတ္ထုပင်။

မဟာဆွေ၏ စာရေးကြီးကား ဟိုအင်္ဂလိပ်ခေတ်က စာရေးကြီး၏ဘဝကို ဖော်ပြထားပေသည်။ သို့သော် ရယ်မောစရာအဖြစ်၊ အချစ်ဇာတ်လမ်းလောက်ကိုသာ အသားပေး၍ ရေးထားပေသည်။ အပေါ်ယံကြည့်မြင်ချက်သာ ပါလေသည်။ စာရေးကြီးဘဝကို ကြည့်ရှုလေ့လာမှု၊ ဗျူရိုကရက် စက်ကိရိယာအောက်ရှိ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အရင်းရှင်ခေတ်ရှိ စာရေးတစ်ဦးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လူ့ဘဝ၏ အဖြစ်အပျက်စသည်များကို စိတ်ဝင်စားသည့်အနေလည်းကောင်း၊ လေးလေးနက်နက် ရေးသားမည်ဆိုက ဝတ္ထုကောင်းဖြစ်လာပေမည်။

မောင်ကကြီး၏ ရာဂဗွက်အိုင်ကား ဖရေဇာလမ်းတွင် တိတ်တိတ်ဝှက်၍ ရောင်းသော အမြင်မတော်သည့် ကာမဓာတ်ပုံကားများနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ခြင်း မခြားပေ။ အရောင်းရတွင်ကျယ်သော ကာမရာဂ လှုံ့ဆော်သည့် ကာမစာအုပ်များ တရကြွမ်းထွက်

နေရာ ဝတ္ထုအဖြစ်ပင် ထုတ်ဝေ၍လာသော ရဲတင်းသည့် ထုတ်ဝေသူများပေ။

သို့ဖြစ်ရာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ရှိ မြန်မာဝတ္ထုများကို စိစစ်ကြည့်လိုက်သောအခါ စိတ်ပျက်စရာ တွေ့ရပေမည်။ စာပေသို့ မဝင်သော ဝတ္ထုများစွာကို တွေ့ရပေမည်။

(၄)

စိတ်ပျက်နေ၍လည်း မဖြစ်၊ တကယ့်အဖြစ်ကိုသာ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုပေသည်။

တစ်နှစ်အတွင်း ဝတ္ထု (၄၀) အနက် စာပေလောကသို့ စမ်းကာ လေ့ကျင့်ရင်းဝင်လာသော စာရေးဆရာများမှာ အတော်များလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

သာဓု၊ မင်းညွန့်၊ သာဝင်း၊ ဗိုလ်အေးမောင် (ဘာသာပြန်သူ) ဘုန်းမြင့်စသော စာရေးသူများကား အရေးလေ့ကျင့်ခါစ ဖြစ်ကြသည်။ ဝတ္ထု (၄၀) ထွက်သည့် အနက်လည်း ဝတ္ထု (၁၀) ပုဒ်လောက်သာလျှင် ရှေးက ရေးသားလာခဲ့သော ဝါရင့်သည့် စာရေးဆရာများဖြစ်၍ ကျန်အပုဒ် (၃၀) လောက်ကား နုနယ်သေးသော သူများသာ ဖြစ်ကြပေသည်။

ဤသို့ ဝတ္ထုရေးဆရာ အသစ်များ ထွက်ပေါ်လာသည့်အတွက် အားတက်စရာကား ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အရေအတွက်မျှသာ ရှိသေးသည်။ အရည်အချင်းသို့ မရောက်ကြသေးဟု သဘောရရှိသည်။ တဖြည်းဖြည်း ရေးသားမှု ရင့်သန်ကြီးပြင်းလာသောအခါ စာပေကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွင်း ဝတ္ထုများအနက်

တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန် ၄

မှီးသော ဘာသာပြန် ၄

စုံထောက် ၆

အချစ်အလွမ်း ၂၃

ရာဇဝင် ၂

စသည်ဖြင့် အကြမ်းအားဖြင့် ရှိပေသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ အတော်ထွက်ခဲ့သည်။ အများအားဖြင့် စာပေအဆင့်အတန်းရှိသော ဝတ္ထုများမှ ဘာသာပြန်မဟုတ်ဘဲ အပျင်းပြေဖတ်၍ကောင်းရုံမျှ တတိယတန်းစား ဝတ္ထုမျိုးများသာဖြစ်၍ မြန်မာစာပေလောကအတွက် အားရစရာမရှိလှသေး။

စစ်မဖြစ်မီခေတ်ကဆိုလျှင် ရွှေဥဒေါင်း၊ ဒဂုန်ရွှေမျှား၊ သခင်ဘသောင်း စသော ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးများသည်သာ ဘာသာပြန်များကို ရေးလေ့ရှိကြသည်။ ယခုခေတ်ဆို လျှင် ဗိုလ်အေးမောင်သည် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများကို ထုတ်ဝေလာပေပြီ။ အကယ်၍ ဘာသာပြန်ခြင်းအတူတူ ကမ္ဘာစာပေတွင် ယနေ့တိုင် တည်တံ့၍ စာပေဂုဏ်မြောက်သော ဝတ္ထုကြီးများကို ဘာသာပြန်ဖို့ သင့်ပေသည်။ ရိုက်တာဟက်ဂတ်လောက်၊ ဒူးမားလောက် နှင့်သာဆိုလျှင် စာပေနယ်ကျယ်ဝန်းရေးအတွက်လည်း မထူး၊ စာပေ အနုပညာအတွက် လည်း ဘာမျှမပါပေ။

အများဆုံးမှာ အချစ်ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပေသည်။

ဘာသာပြန်အလွတ်၊ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးနှင့် ရေးကြသော ဝတ္ထု (၃၀) ကျော် အနက် ဝတ္ထု (၁၀) ပုဒ်မှာ 'ချစ်' အမည်တပ်ထားသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ချစ်မှုဆန်း၊ ချစ်ပါရစေ အသနားခံသော်လည်း၊ ချစ်ဇွဲကံ၊ ချစ်ဝေမညီ၊ ချစ်စံနမူ၊ ချစ်သံဝေ၊ ချစ်ဘေး ဒဏ်၊ ချစ်မာန်စွယ်၊ ချစ်တော့ချစ်တယ်၊ ချစ်ဆန်းကြယ်၊ ချစ်ကြေးမုံ။

အမည်တွင် ချစ်စာလုံးပါမှ ကာလပေါ် ဝတ္ထုနှင့် တူရတော့မလောက် အခြေအနေ ဖြစ်နေသည်။ ထုတ်ဝေသူတို့ကလည်း အရောင်းရတွင်ကျယ်မှု သက်သက်ကိုသာလိုက်၍ ထုတ်ပေးနေကြဟန်တူပေသည်။ စာပေထုတ်ဝေဖြန့်ချိရေးသည် တိုင်းပြည်၏ ပညာရေး တစ်ရပ်အနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ လူ့ဘောင်ကို လမ်းညွှန်ပြသော သဘောတရားအနေဖြင့် လည်းကောင်း မကြည့်ကြဘဲ၊ ကုန်တစ်ခုလို တွင်ကျယ်အောင် ရောင်းမည်ဟူသော ကုန် ပစ္စည်းအဖြစ်ထားကာ ထုတ်ဝေနေကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာစာပေနှင့်အနုပညာ၌ နစ်နာလေ သည်။

အရင်းရှင် စီးပွားရေးစနစ်ဝယ် ငွေအရင်းရှိလျှင် စာအုပ်ထုတ်ဝေနိုင်ကြပေသည်။ ထုတ်ဝေသူသည် စာအကြောင်း၊ ပေအကြောင်း၊ အနုပညာအကြောင်း နကန်းတစ်လုံးမျှ တတ်ဖို့မလိုပေ။ (မြန်မာပြည်တွင် ပညာတတ် အယ်ဒီတာအဖွဲ့များထားရှိကာ ညှိနှိုင်းတိုင် ပင်၍ စာအုပ်များကို ရွေးချယ်ထုတ်ပေးသော အလေ့အထမရှိပေ။)

စာပုံနှိပ်စက် အပိုင်ရှိလျှင် 'သို့မဟုတ်' ဝတ္ထုဖိုး၊ ဘလောက်ပုံနှိပ်ခဖိုး၊ စာရေးဆရာ ပူဇော်စသော ငွေအရင်းရှိလျှင် စာအုပ်ထုတ်ဝေနိုင်လေသည်။ မိမိစာအုပ်ကို လူကြိုက် များလျှင် ကိုယ်စားလှယ်က ငွေပို့များလိမ့်မည်။ ထုတ်ဝေသူကလည်း မြတ်မည့်စာအုပ်ကို သာ ထုတ်ဝေလိမ့်မည်။

ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း 'အနှုတ်' များသော စာအုပ်ကိုသာလျှင် များများမှာဗေ မည်။ ကိုယ်စားလှယ်သည် စာအုပ်ကုန်သည်များသာ ဖြစ်သည်။ မြတ်မည့်ကုန်ကိုယ်

သည်။ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အားပေးမှုကြောင့် ထုတ်ဝေသူသည် နောက်တစ်အုပ်ဆက်လက်ထုတ်နိုင်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် အမြတ်များများရသော စာအုပ်လုပ်ငန်း (အများကြိုက်စာအုပ်ထုတ်ဝေမှု) သည် ကြီးပွား၍လာပေလိမ့်မည်။ ဤကား အရင်းရှင်စနစ်အရ စာပေဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ်အောက်တွင်ကား ပုဂ္ဂလိကပိုင် စာအုပ်တိုက်များမရှိပေ။ စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းကို ဆိုရှယ်လစ် ဒီမိုကရေစီအစိုးရ၊ ပြည်သူ့အစိုးရက လုပ်လိမ့်မည်။ ပညာတတ်စာပေဆရာများကသာ စာပေလုပ်ငန်းများကို ပိုင်ဆိုင်ပေမည်။ စာရေးဆရာများ ထမင်းငတ်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။ အရင်းရှင်နိုင်ငံရှိ သတင်းစာဆရာများကိုပင် “ဆိုဗီယက်မှာ အထက်တန်းစားမရှိဘူးလို့သာ ပြောနေပေမဲ့ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ အစရှိတဲ့ အနုပညာသည်တွေဟာတော့ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ထည်ထည်ဝါဝါရေးနိုင်ကြတဲ့ အထက်တန်းစား ပုဂ္ဂိုလ်များပဲ” ဟူ၍ ဝေဖန်လေသည်။

ဆိုရှယ်လစ် ဒီမိုကရေစီစနစ်ဝယ် အကြင်စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် ဝမ်းရေးအတွက် လူကြိုက်များသော ဝတ္ထုများကို မကောင်းမွန်းသိလျက်နှင့် ထုတ်ဝေသူအရင်းစိုက်သူ အကြိုက်လိုက်၍ ရေးရပါသည်ဟူ၍ကား ရေးလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်ရှိသော မြန်မာပြည်တွင်ကား “စာပေအဆင့်အတန်းနိမ့်သည်” ဟု အပြစ်တင်သည့်အခါ “ထုတ်ဝေသူအကြိုက်လိုက်ရေးရတယ်၊ ခြင်ထောင်ခန်းများထည့်ပါဆိုလို့ ထည့်ရတယ်ဗျာ။ ဝတ္ထုနာမည်လည်း တပ်ပေးရတယ်” အစရှိသော အကြောင်းပြချက်များကို တွေ့နေရပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်မရှိသော ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရေစီလက်ထက် ရောက်လျှင် တကယ့်စာပေအဆင့်အတန်းရှိသော ဝတ္ထုများ ပေါ်ထွက်လာရပေမည် တည်း။

(၅)

ကျွန်တော့်သဘောအရဆိုလျှင် ၁၉၄၉ ခုနှစ်ဝတ္ထုများအနက် အဆင့်အတန်းမီသော ဝတ္ထုများမှာ (အဆင့်အတန်းဆိုသည်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကရရှိသော မိုးအောက်မြေပြင်အတိုင်းဆိုလျှင်) သိန်းဖေမြင့်၏ “လမ်းစပေါ်ပြီ”၊ နုယဉ်၏ “ချစ်ကြေးမုံ”၊ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ “လွမ်းရစ်တော့ သက်လယ်” တို့ ဖြစ်ပေသည်။

“လမ်းစပေါ်ပြီ” မှာ နိုင်ငံရေးဝတ္ထုဖြစ်သည်။ “ချစ်ကြေးမုံ” မှာ စာပေဆန်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ “လွမ်းရစ်တော့ သက်လယ်ရယ်” ကား နိုင်ငံရေးနှင့် အချစ်၊ အလွမ်း

တွဲစပ်၍ထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။

“အငြင်းထွက်စရာအချက်များ” ဟု ဆိုထားရာ၌ ဘာကိုဆိုလိုသနည်းဟု သဲလွန်စ ရှာရာ ချစ်ကြေးမုံ၊ လွမ်းရစ်တော့ သက်လယ်ရယ်တို့ကား ပါစရာမရှိပေ။

နောက်ဆုံး သိန်းဖေမြင့်၏ “လမ်းစပေါ်ပြီ” ကို တွေ့ရလေသည်။

ဝတ္ထုတွင် နိုင်ငံရေးမပါရဟု သတ်မှတ်ချက်ကား ကျွန်တော် သဘောမတူပေ။ စာပေတစ်ရပ်သည်ကား လူမှုဆက်ဆံရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ကင်းကွာ၍မရပေ။ ကင်းကွာ လျှင်လည်း စာပေမမည်ပေ။

နိုင်ငံရေးဟူရာ၌ လူ့ဘောင်တစ်ရပ်လုံးနှင့်ဆိုင်သော လူမှုဆက်ဆံရေးကိုသာဆို လိုပေသည်။ သို့သော် မိမိတစ်ဦးတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ပုဂ္ဂလိက နိုင်ငံရေးပိုစတာ များကိုကား ပယ်ရပေမည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်ဝတ္ထုများအနက် “လမ်းစပေါ်ပြီ” ဝတ္ထုသည် မြန်မာပြည်၏နိုင်ငံရေး အခြေအနေ၊ ခေတ်အခြေအနေကို ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။ အခြားဝတ္ထုများ မှာ ဘာမျှထူးခြားခြင်း မရှိလှသော သာမန်အချစ်ဇာတ်လမ်း၊ စုံထောက် ဇာတ်လမ်းများ သာ ဖြစ်ကြပေသည်။

“လမ်းစပေါ်ပြီ” သည် ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်ဟောင်း သိန်းဖေမြင့်၏ “ညီညွတ်ရေးမှု” ကို တင်ပြထားသော ဝတ္ထုလည်း ဖြစ်ပေသေးသည်။ သူက ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ ပြည်သူ့ရဲဘော် ညီညွတ်ရေးကို ဖြစ်ချင်နေလေသည်။

သို့သော် ယခုလက်ရှိ အခြေအနေတွင် ကွန်မြူနစ်နှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်တို့ တိုက် လျက်ရှိနေသည်။ ဆိုရှယ်လစ် အစိုးရက အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီကို မတရားအသင်း ကြေညာထားကာ တဖမ်းတည်း ဖမ်းလျက်ရှိသည်။ ထောင်ထဲတွင် အလံနီများ အစာငတ် ခံကာ သေဆုံးကြသည်မှာ မနည်းပေ။ သခင်သန်းထွန်း၏ ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့်ကား ပြောစရာ မလိုပေ။ စစ်တိုက်၍ပင် နေကြပေပြီ။

ညီညွတ်ရေး ဘယ်မှာရရှိပါပြီလဲ။

သိန်းဖေမြင့်၏ ညီညွတ်ရေးကား မိမိဖြစ်ချင်သည်ကို စိတ်ကူးယဉ်၍ကြည့်သော ညီညွတ်ရေးသာ ဖြစ်နေလေသည်။ တကယ့်လက်တွေ့အားဖြင့် လုပ်၍မရပေ။ (ယခု အထိ အဖြစ်အပျက်များကား ရာဇဝင်သက်သေပင်။)

ညီညွတ်ရေးလိုချင်သည် ဆိုသည်မှာ စိတ်ကူးယဉ်ခြင်းမျှသာ ရှိသေးသည်။ အကောင်အထည်ဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့သာလိုပေသည်။ ထို့အပြင် ဘယ်လိုညီညွတ်ရေးရ အောင် လုပ်မည်လဲဟူသော လမ်းစဉ်ကို တင်ပြရန်သာရှိသည်။ လမ်းစဉ်ကို တင်ပြပြီး

သည့်နောက် တကယ်လုပ်ကြည့်သည့်အပေါ်တွင်လည်း တည်သေးသည်။ လုပ်၍ရမှသာ သူ၏ညီညွတ်ရေးသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိပေမည်။

ညီညွတ်ရေးဆိုသည်ကား အတူပူးပေါင်းခြင်းပင်။ သို့ပူးပေါင်းရာ၌ အရည်အချင်း တူရပေမည်။ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်ကာ အချင်းချင်း မှီတွယ်နေရပေမည်။ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မတူခြားနားကာ မှီတွယ်ခြင်းမရှိသော အရာနှစ်ခုပူးပေါင်းသော ညီညွတ်ရေးသည် ကား မခိုင်မြဲပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်နှစ်ခုကို အတူလက်ခံထား၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ခေတ္တခဏ သာ ညီညွတ်ပြီး နောက်တစ်နေ့ ကွဲရပေမည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ကြိုတင်သိမြင်ကာမပေါင်း တဲနေသည်က မှန်ပေသည်။

ပြည်သူ့ရဲဘော်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ ကွန်မြူနစ်ညီညွတ်ရေးသည် ယခု ရနေပြီလော။ သိန်းဖေမြင့်ကမူ “လမ်းစပေါ်ပြီ” ဟု ဆိုလေသည်။

လမ်းစပေါ်ပြီတွင် သိန်းဖေမြင့်သည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို တတ်နိုင်သ လောက် ခြယ်ရေး၍ ပြပေသည်။ ခေတ်အခြေအနေကို ကြေးမုံသဖွယ် ပြခြင်းကား စာရေး ဆရာ၏ အလုပ်တာဝန်တစ်ခုပင်။ ဤတာဝန် ကျေပွန်ပါ၏လော။ တင်ပြရာ၌ စာပေအနု ပညာသဘော သက်ရောက်ပါ၏လော။

ယခင်ရေးလာခဲ့သော ဝတ္ထုများနှင့်စာလျှင်ကား ယခု လမ်းစပေါ်ပြီသည် ကြမ်းနေ ပေသည်။ မိမိတင်ပြလိုသော အကြောင်းအရာသည် ထိုအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြသော အရေးအသားနှင့် ဟပ်ဖို့သည် အရေးကြီးပေသည်။

မိမိက ဘာကိုဆိုလိုပါသည် ဆိုသည်ကို ဘာမျှရေးမပြဘဲ မမြင်ရပေ။ စာလုံး ကလေးများဖြင့် စီဖွဲ့သီကုံးရေးထားသည်ကို တွေ့ရမှသာလျှင် ထိုစာလုံး (ဘာသာစကား) မှတစ်ဆင့်အကြောင်းအရာ (ဝါ) အတွေးအခေါ်ကို သိရှိရပေမည်။

အကြောင်းအရာ ‘အတွေး’နှင့် ထိုအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြသောရေးသားမှု ‘အနု ပညာရေး’သည် အံ့ကျဖြစ်ရပေမည်။ ဟပ်မိရပေမည်။ သို့မှာသာ စာပီသပေမည်။ စာပေ မြောက်ပေမည်။ လူအများကလည်း လက်ခံပေမည်။ စာပေအဖြစ် တည်တံ့နိုင်ပေမည်။ မော်စီတုန်း၏ စာပေရေးရာမိန့်ခွန်းတွင် “ကျွန်ုပ်တို့ အလိုရှိသည်ကား နိုင်ငံရေးနှင့် အနု ပညာတို့ ပေါင်းစပ်ညီညွတ်ခြင်းအမှု။ အကြောင်းအရာနှင့် ဟန်တို့၏ ပေါင်းစပ်ညီညွတ် ခြင်းအမှုပင်တည်း။ အတွင်းဝယ် ဘာပါသည်ဆိုသော အကြောင်းအရာကို လိုသည်ထက် ပို၍ အလေးပြုလွန်းသော သဘောကို ကျွန်ုပ်တို့က အလိုမရှိ၊ အပြင်ဘက်က လှပအောင် မွမ်းမံထားသော အကြောင်းအရာကို ဂရုမထားသည့် သဘောကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ အလိုမရှိ။ ထို့အပြင် စာပေနှင့်အနုပညာကို နိုင်ငံရေး ကြော်ငြာကတ်ပြားကြီးအဖြစ်ရောက်

အောင်လုပ်သော သဘောကိုလည်း မလိုချင်ပေ” ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။ မော်စီတုန်းသည် ကဗျာဆရာဖြစ်၍ စာပေနှင့်အနုပညာကို ကောင်းစွာနားလည် သိရှိသူဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာ “အရင်းရှင်ဝါဒပျက်စီးပါစေ” ဟူသော အကြောင်းအရာကို ရေးသားသည်ဆိုပါစို့။ စာမျက်နှာ (၃၀၀) ကျော်ရှိသော စာအုပ်ထဲတွင် “အရင်းရှင်ဝါဒ ပျက်စီးပါစေ” ဟူသော စာလုံးချည်းသာ ရိုက်ထုတ်၍ စာပေဖြစ်လာနိုင်မည်လော။ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဖတ်သူလူတွေက အဘယ်ပုံ အရင်းရှင်စနစ်ကြီး ဆိုးဝါးနေသည်၊ မည်သို့လောကကို ဖျက်ဆီးနေသည်၊ အရင်းရှင်စနစ်ထက်ကောင်းသော ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကား ဘယ်လိုစသည်ဖြင့် စကားလုံးများဖြင့် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိမှသာလျှင် စာပေ မြောက်လာပေမည်။ အနုပညာပါမှသာလျှင် စာပေအဖြစ် တည်တံ့လာပေမည်။

သိန်းဖေမြင့်သည် ယခင်က တက်ဘုန်းကြီး၊ တက်ခေတ်နတ်ဆိုး အစရှိသောပြုပြင်ရေးဝတ္ထုများကို ရေးလာခဲ့ပေသည်။ ယခု ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရပြီးနောက် ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်ညီညွတ်ရေးမူကို တင်ပြသော “လမ်းစပေါ်ပြီ” ကို ရေးပေပြီ။ သူ၏နိုင်ငံရေး အယူအဆကို ဝတ္ထုဖြင့် ပြောပြလေပြီ။

ဝတ္ထုထဲတွင် ၁၉၄၅ ခု၊ ဇွန်လမှ ၁၉၄၇ ခု ဇွန်လအထိ ဖဆပလ နိုင်ငံရေးခေတ်ကို ဖျာပုံနယ် နောက်ခံထား ရေးလေသည်။ သိန်းဖေမြင့်သည် ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ခွင့်နှင့် ဖျာပုံနယ်တွင်နေစဉ် ဤဝတ္ထု၏အကြောင်းအရာများကို ရရှိပေသည်။ စာရေးဆရာသည် မိမိနေသောလူ့ဘောင်ရှိ အဖြစ်အပျက်ကို ရေးသည်ဟူသော သဘော။ တကယ့်လူ့ဘဝမှ မိုး၍ရေးသည်ဟူသော သဘောမျှနှင့် လမ်းစပေါ်ပြီသည် ဖြစ်ထွန်းလာပေသည်။

စာပေဗိမာန်ဆု ရွေးချယ်ရာ၌ “စာပေသည် နိုင်ငံရေးမပါရ” ဟူသော “အငြင်းထွက်စရာအချက်” ဖြင့် ဆုံးဖြတ်၍ သိန်းဖေမြင့်၏ဝတ္ထုကို မရွေးချယ်ဟု ဆိုလျှင်ကား ဤမူကို အပြင်းအထန် ဝေဖန်သင့်ပေသည်။ စာပေဗိမာန်မှ ကြေညာသော အငြင်းထွက်စရာအချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသောမူသည် “စာပေသည် နိုင်ငံရေးမပါရ” ဟူသောမူဖြစ်ပါက ကျွန်တော်တို့သည် လားလားမျှ သဘောမတူနိုင်ပေ။

စာပေနှင့်နိုင်ငံရေးသည် ခွဲ၍မရပေ။ နိုင်ငံရေးဆိုသည်ကား လူ့ဘောင်ကြီးရှိ လူမှုဆက်ဆံရေး၊ လူထုလှုပ်ရှားမှု၊ တော်လှန်ရေးအရေးတော်ပုံ စသည့်အကြောင်းအချက်များကို ဆိုလိုပေသည်။ (မော်စီတုန်းပြောသော နိုင်ငံရေးကြော်ငြာကတ်ပြားမျိုးကို စာပေတွင်းသို့ သွတ်သွင်းသည်ကိုကား လက်မခံနိုင်ပေ။ မော်စီတုန်း၏ဝါဒကို သဘောတူသည်။)

“လမ်းစပေါ်ပြီ” ဝတ္ထုသည် ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်ဟောင်း သိန်းဖေမြင့်၏ နိုင်ငံ

ရေးကြော်ငြာကတိပြားလား။ သို့မဟုတ် လူ့ဘောင်ကြီး၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု အဖြစ် အပျက်ကိုပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိသလား။ စာပေအဖြစ် အနုပညာတန်ဖိုး အဘယ်မျှရှိသလဲ စသည့်အချက်တို့ကို ဆန်းစစ်ကြည့်သင့်ပေသည်။

“စာပေသည် နိုင်ငံရေးမပါရ”ဟူသော စာပေမူဟောင်းကိုကား တိုက်ဖျက်ရပေမည်။

ကမ္ဘာကြီးတွင် ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် နောက်ထပ်ဖြစ်လိုက် စသည်ဖြင့် အစဉ်ပြောင်းလဲလျက်ရှိရာ ဤရုပ်ကမ္ဘာကြီး ပြောင်းလဲမှုပေါ်တွင်တည်၍ ပြောင်းသော အယူအဆတို့လည်း ပြောင်းလဲရပေမည်။ မပြောင်းလဲလျှင် ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မည်ပေသည်။ တန်းဖိုးဟောင်းတို့သည် ပျက်ကာ၊ တန်းဖိုးသစ်တို့သည် ဆန်းလေပြီ။

“စာပေသည် နိုင်ငံရေးမပါရ” ဟူသောမူကား အရင်းရှင်စာပေခေတ်က ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်ပေသည်။ လက်ရှိ အရင်းရှင်စနစ်ကို ကျေနပ်ကာ ထိုအရင်းရှင်လူတန်းစားအား ဖြေဖျော်ရန်သာလုပ်သော စာပေဟောင်း၏မူ ဖြစ်သည်။ ဤမူကို မလိုလားအပ်ပေ။ စာပေသစ်သည်ကား စာပေသည် နိုင်ငံရေးမှ ကင်း၍မရ။ သို့မဟုတ် စာပေသည် လူမှုဆက်ဆံရေးကို ဖော်ပြရမည်ဟူသောမူကို လက်ခံပေသည်။

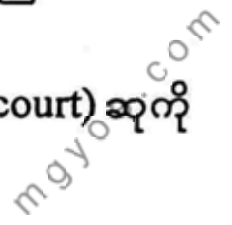
မော်စီတုန်းက “အကြင်ယဉ်ကျေးမှုသည်ကား အကြင်လူ့ဘောင်၏ နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေးမှ သဘောတရား အတွေးအခေါ် ထင်ဟပ်ချက်ပင်တည်း” ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။

(၆)

စာပေဆုပေးခြင်းသည် ယခုရာအကြိမ် (၂၀)မြောက်နှစ်တွင်မှ ထင်ရှားစွာပေါ်လာပေသည်။ ကုန်သည်သဘောမှ ကင်းစင်သော ဆုများကား ဆွီဒင်ပြည်မှ နိုဘယ်လ်ဆု၊ ပြင်သစ်ပြည်မှ ပရစ်ဖယ်မိနားဆု၊ အင်္ဂလန်မှ ဟော်သံဒန်ဆု၊ အမေရိကန်မှ ပူလစ်ဇာဆုတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

နိုဘယ်လ်ဆုကိုကား ကွယ်လွန်သူ လောကဓာတ်ဆရာကြီး ဒိုင်းနမိုက်ကို စတင်တွေ့ရှိသူ အဲဖရက်နိုဘယ်က ပေးသည်။ ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ဆေးပညာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် စာပေဆုစသဖြင့် ဆု(၅)ခုပေးသည်။ စာပေဆုအတွက်မူ “စာပေနယ်တွင် စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားထားသော ထင်ရှားကျော်စောသည့် စာပေကိုပြုသူ စာရေးဆရာ” အား ပေးအပ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဆုကို ဆွီဒင်သိပ္ပံပညာအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ရသည်။ ဒေါ်လာ ၄၈၀၀၀ မှ ၄၀၀၀၀ အတွင်းရသည်။

၁၉၀၃ ခုနှစ်၌ ပြင်သစ်ပြည်တွင် ပဲရစ်ကွန်ကိုးဆုကို (Prix Goncourt) ဆုကို



စတင်ပေးသည်။ အများအားဖြင့် ကလောင်သစ်များကို ချီးမြှင့်လေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံခြားသို့ ပင် ဂယက်ရိုက်သောဆုကား ပြင်သစ်ဂျာနယ်နှစ်စောင်ဖြစ်သော Fimina နှင့် La Vie Hevreuse မှ ကမကထပြုလုပ်၍ ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ပေးသည့် ဆုဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်ငွေ ၅၀၀၀ပေး၍ “ပြင်သစ်ဘာသာစကားတွင် စိတ်ကူးအကောင်းဆုံးစာ” ကို ပြင်သစ်စာရေးဆရာများပါဝင်သော ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်လေသည်။

ဤဖဲမီးနားကော်မတီက ၁၉၁၉ ခုတွင် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာများကို ပေးသည် အထိ ကျယ်ဝန်းလာသည်။ ၁၉၃၂ ခုတွင်ကား အမေရိက စာရေးဆရာများကို ပေးသည့် ဆုအဖြစ် ချဲ့ပြန်လေသည်။

အင်္ဂလန်ရှိ အဖိုးတန်ဆုံးသောဆုကား Jame Tait Black Memorial Prize ဂျိန်းတိတ်ဆု ဖြစ်သည်။ အတ္တပ္ပတ္တိနှင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ဆုပေးသည်။ အိဒင်ဘာရာ တက္ကသိုလ်မှ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခက ဆုကို ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။

ဟော်သံဒန်ဆုလည်း ရှိသေးသည်။ စိတ်ကူးဖြင့်ရေးသော အသက် ၄၁ နှစ် အောက် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကို ဆုပေးလေသည်။

အမေရိကန်ရှိ ပူလစ်ဇာဆုကား သတ်မှတ်ထားလေသည်။

၁၉၂၆ ခု မေလက စင်ကလဲယားဝစ်အမည်ရှိ စာရေးဆရာအား သူ၏ အဲရီးစမစ် ဝတ္ထုအတွက် ပေးသောအခါ ဆုပေးရေးအဖွဲ့သည် သူတို့သတ်မှတ်ထားသည့် အချက်ကို သိမြင်လာတော့သည်။ စင်ကလဲယားက သူ့ကိုချီးမြှင့်သည့်ဆုကို ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ သူဘာကြောင့်ငြင်းပယ်ရသည်ဆိုသော အကြောင်းပြချက်ကို ထုတ်ဝေသူများဂျာနယ်တွင် ဖော်ပြထားလေသည်။

စင်ကလဲယားက သူပူလစ်ဇာဆုကို ဘာကြောင့်ငြင်းပယ်ရသည့်အကြောင်း ဖော်ပြ ရာ၌-

“ဝတ္ထုအတွက်ပေးသော ပူလစ်ဇာဆုကိုကား ကန့်ကွက်ရပေမည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ဆုပေးဝေရေးမှာ မှားယွင်းနေပေသည်။ ထိုမူကား “တစ်နှစ်အတွင်းထုတ် ဝေသော အမေရိကန်ဝတ္ထုဖြစ်ပြီးလျှင် အမေရိကန် ဟန်မူနှင့် အမေရိကန်သားကောင်း အဖြစ်ကို တင်ပြသောလေပါရမည်” ဟု သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤစကား အသုံးအနှုန်း အားဖြင့် စာပေ၏ကောင်းခြင်းကြန်အင်ဖြင့်မဟုတ်ဘဲ ထိုခေတ် ထိုအခါက ခေတ်စားနေ သော ပုံစံအတိုင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်မည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိပေသည်။ ဘာကြောင့် ဤကဲ့သို့ သတ်မှတ်သည်ကိုကား မသိရပေ” စသည်ဖြင့် ရေးသားဝေဖန်ခဲ့ပေသည်။

စင်ကလဲယား ဝေဖန်ပြီးနောက် ဆု၏စံကိုလည်း ပြောင်းလဲလိုက်သည်ကို တွေ့

ရှိပေသည်။ “အမေရိကန် စာရေးဆရာ၏ အကောင်းဆုံးဝတ္ထုဖြစ်ပြီးလျှင် အမေရိကန် ဘဝကို ဖော်ပြသော” ဟု ပြင်ဆင်လိုက်ရလေသည်။

[တာရာမဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၄၊ အမှတ် ၂၇၊ ၁၉၅၀]



### ခေတ်ရေလှိုင်းနှင့်စာပေ

(၁)

ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် မြီးကောင်ပေါက်ကလေးများ (ရုပ်နှင့် ကြူမွေးဝတ္ထုများလည်း ဖတ်လာကြပြီ) နှင့် လူငယ်ကလေးများသည် သူတို့မျှော်နေကြသော တက္ကသိုလ်ဘုန်း နိုင်၏ “နွေကန္တာဦး” ဝတ္ထုကို တမောလျလျ ဖတ်လိုက်ကြသည်။

စဖတ်လိုက်ကတည်းက လျှို့ဝှက်သည်းဖို့ ကဲ့သို့ ‘နုနုငယ်’၏ ဆန်းကြယ်မှု၊ နုနုငယ်နေသော အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဆန်းကြယ်မှု၊ ဦးမြတ်မင်း၊ ကံရာဇာတို့၏ ဆန်းကြယ်မှုများနှင့် မက်လုံးပေးထားလိုက်သည်။ နောက်ဆုံး၌ ဆန်းကြယ်မှု အားလုံးတို့ သည် တစ်ရစ်ပြီးတစ်ရစ်၊ တစ်ခွေပြီးတစ်ခွေ ပြေကျကာ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ခေတ် ကျောက်တံခါးဆည်ဖွင့်ပွဲအပြန် အိုးစည်သံ၊ လင်းကွင်းသံတို့ဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်။ “လှေကားဦးမှာ ဘီလူးမောင့်ကြောင့် စောင့်တော့တယ်” ဟူသော အိုင်ချင်းကလေးနှင့် ညည်းနေသော နုနုငယ်မှာလည်း ဘာမှမဟုတ်တော့။ စိတ်ရောဂါသည်မကလေး ဖြစ်နေ သည်။ လူပြိန်းများအဖို့ စိတ်ရောဂါဟု နားလည်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း ထုံးစံအတိုင်း တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်သည် တက္ကသိုလ်ဆန်ဆန်ပင် “စင်္ကြံဖိဖရီးနီးယား” ဟုဆိုသော ဂရိတ် ဘေသဇ္ဇဗေဒ ဝေါဟာရဖြင့် ခေါ်လိုက်သောအခါ ပို၍ဆန်းကြယ်စရာ ဖြစ်လာတော့ သည်။ ကျိန်စာသင့်ထားသော ရွာ၏အစွန်၌ရှိသော စန္ဒရားသံ (တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်က ပီယာနိုသံဟု သုံးနှုန်းသည်။) ထွက်ပေါ်လာသော နုနုငယ် အိမ်ကြီးမှာ ဆန်းကြယ်သည်။ နုနုငယ်၏ဖခင် ဦးမြတ်မင်းမှာလည်း လူထူးလူဆန်း ကြီးဖြစ်သည်။ မိတ္တီလာခရိုင်ရှိ နာမည်ကြီး ပြုစောထီးများ၊ သေနတ်ဝါဒသမား၊ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ဆက်သွယ်ပုံ

ပြထားသော်လည်း လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်ရုံမှတစ်ပါး နိုင်ငံရေးအကြောင်းဆက်များပါ မလာတော့။

၎င်းတို့သည်ကား တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ စာဖတ်ပရိသတ် မြီးကောင်ပေါက် ကလေးများအား ဆွဲဆောင်သော စိတ်ကူးယဉ်စာပေ အင်အားစုများ ဖြစ်ကြသည်။

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၌ စိတ်ကူးယဉ်အင်အားစု ရှိသကဲ့သို့ ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေ အင်အားစုလည်းရှိသည်။ သူသည် သရုပ်ပေါ်အောင် ဖွဲ့နွဲ့တတ်သည်။ ဒေသရေမြေ တောတောင်ရှုခင်းတို့ကို အသေးစိတ် လှပအောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ လူများ၏ စရိုက်ပေါ် အောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ သူ၏ “ဤရေမြေမှသည်” ဝတ္ထု၌ သုသာန်၏နောက်ကျောဘက်၊ လမ်းဘေးကွက်သစ်မြို့နေ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်ကို ဖော်ထားသည်မှာ ဘဝ သရုပ်ပေါ် သည်။ လူများမှာလည်း ရုပ်လုံးကြွသည်။ ဟာသကွက်များဖြင့် ရွှင်သည်။ ယခုလည်း ရွာမွန်သာ၏ ဆင်းရဲသားဘဝ (ဘခက်၏အိမ်သားစုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်) များကို ဖွဲ့ထား သည်မှာ စရိုက်ပေါ်သည်။ ထိုခေတ် (၁၉၅၅ ဝန်းကျင်ဖြစ်သည်။) ကမိတ္တီလာရှိ ဖဆပလ ခေတ် သေနတ်ဝါဒသမား ပြုစောထီးများ၏ လှုပ်ရှားမှု ဖော်ထားသည်မှာ ခေတ်အခြေ အနေ သရုပ်ပေါ်လွင်သည်။ တစ်ခုပဲရှိသည်။ ထိုခေတ်ကာလ၊ ဖဆပလခေတ်ကောင်း စဉ်က ပြုစောထီးဝါဒကို တိုင်းပြည်အားတင်ပြခဲ့လျှင် အကျိုးရှိမည်။ ယခုကား ကျားသေ မှကျားသေကို ခြေထောက်နှင့်ကန်ချင်ကြသော သတ္တိပေလော။ ကျားကောင်းစားစဉ်ကမူ ကျားကြီးကိုပင် ပသနေကြသည်တကား။

ယခုဝတ္ထု၌ ဆေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသား နှင်းငွေမှာ ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သည်။ ဘခက်မှာ ဇာတ်ဖြည့်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘခက်မှာ နှင်းငွေထက် အရောင်အဆင်း ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘခက်မှာ လူထဲကလူနှင့်တူ၍ နှင်းငွေမှာ စိတ်ကူးယဉ်ဆန် နေသည်။ ဘခက်ဘဝမှာ တိုက်ပွဲအတိပြီး၍ နှင်းငွေဘဝမှာ သက်သောင့်သက်သာ အထက်တန်းလွှာ ရောက်နေရသည်။ နောက်ဆုံး၌ နှင်းငွေမှာမှိန်လာကာ ဘခက်မှာ တောက်ပပေါ်လွင်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဝတ္ထုအဆုံးသတ်၌ပင်လျှင် ဘခက်၊ ညွန့် မေရုပ်လုံးများဖြင့် ဆုံးထားသည်။ နှင်းငွေမှာ နောက်ဘက်ရောက်သွားသည်။ တက္ကသိုလ် ဘုန်းနိုင်သည် သရုပ်ဖော်နှင့် စိတ်ကူးယဉ် လမ်းဆုံလမ်းခွဲ၌ ရောက်နေကာ တွေဝေနေ သလော။

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ နိုင်ငံရေးအမြင်ကိုလည်း နှင်းငွေနှုတ်၊ ဘခက်နှုတ်ဖျား မှတစ်ဆင့် သိရသည်။ ဖဆပလအစိုးရလည်း မကောင်း၊ ပမညတ၊ တောတွင်းလည်း မကောင်း၊ တပ်မတော်ကိုသာ ကိုးကွယ်စရာဟူသော ခေတ်မီသောအမြင်ကို ဖော်ပြ

ထားသည်။

စိတ်ကူးယဉ် စာပေအင်အားစုသည် မြီးကောင်ပေါက်လူငယ်ကလေးများအကြိုက် ဖြစ်တတ်၍ ပျော်တော်ဆက်ဘက် ယိမ်းသည်။ သရုပ်ဖော်စာပေအင်အားစုသည် ရသ စာပေ မွေ့သူများသို့ နက်ရှိုင်းစွာ တိုးဝင်တတ်သည်။

ကန်ရေပြင်ထဲ၌ အရိပ်ထင်နေသော မိမိပုံကိုပင် ချစ်နေတတ်သည့် အတ္တမေတ္တာ သမားများသည် လောကတွင် မနည်းလှ။ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်မှာ ကံ့ကော်ရိပ် မြကျွန်း သာကို ဖွဲ့နိုင်၍ လူကြိုက်များလာသော ဝတ္ထုရေးဆရာဖြစ်သည်။ ကံ့ကော်ရနံ့ကိုမှ ယစ်မူးကြည်ဝေသော အပျံသင်စ ကလေးများသည် ကံ့ကော်ရနံ့ကို တသကြသည်။ သို့သော် ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း၌ကား ကံ့ကော်ရနံ့သည် ယမ်းနဲ့ သွေးနဲ့တို့ ဖြင့်လည်း ရောခဲ့ပြီမဟုတ်လော။

စာပေ၌ သရုပ်ဖော်နှင့်စိတ်ကူးယဉ်သည် ပေါင်းစပ်ထားမြဲဖြစ်သည်။ သို့သော် သရုပ်ဖော်ကို အခြေထား၍ စိတ်ကူးယဉ်ဖြင့် မွမ်းမံလျှင် လူလည်းကြိုက်၊ အဆင့်လည်း မြင့်နိုင်သည်။ လှော်ရင်း ပဲ့ကိုင်ပေးရပေမည်။

(၂)

နွေကန္တာဦးဝတ္ထုနှင့် မရှေးမနှောင်းပင် ခင်ဆွေဦး၏ “တိမ်တောက်ချိန်” ဝတ္ထု ထွက်လာသည်။ ခင်ဆွေဦးသည် လွန်ခဲ့သော လေးငါးနှစ်အတွင်းက ဝတ္ထုများစွာရေးလာ ပြီး ထင်ရှားစပြုလာသူဖြစ်သည်။ သူမသည် ဖခင် ဆရာကြီးမဟာဆွေ၏ စာပေအမွေ အနှစ်ကို ဆက်ခံသည်။ ဖခင် မဟာဆွေကဲ့သို့ပင် ဝတ္ထုရေးရာ၌ နိုင်ငံရေး နောက်ခံကားကို ခြယ်ရေးသည်။

တိမ်တောက်ချိန်သည် စစ်အတွင်းနှင့် စစ်ပြီးခေတ် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကို ဖြတ် သန်းထားသော ကက်စဘီကာလကို ဖော်ပြသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် အမျိုးသားလွတ် လပ်ရေးတိုက်ပွဲခေတ်နှင့် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးခေတ်၊ ပြည်တွင်း စစ်ခေတ်များကို ဖော်ပြသည်။ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲခေတ်ကို အသားပေး ဖော်ပြထားသည်။

ကိုအောင်ဇင်၊ မမြနွယ်၊ ရူပါဟူသော ဇာတ်ကောင်သုံးဦးသည် သူတို့ဖြတ်သန်း လျက်ရှိသော တော်လှန်ရေးခေတ်၏ စရိုက်အသီးသီးကို ကိုယ်စားပြုထားကြသည်။

ကိုအောင်ဇင်သည် ကိုယ်ကျိုးမရှာသော မျိုးချစ်၊ မမြနွယ်သည် ကိုယ်ကျိုးမရှာ သော နိုင်ငံရေးစိတ် ထက်သန်သော ပြောက်ကျားရဲမေ၊ ကိုယ်ကျိုးရှာ နိုင်ငံရေးခေတ်၊



စားဖားခေတ်၏သမီးပျိုရူပါ။

မမြနွယ်ဘဝနှင့် စရိုက်၊ ရူပါ၏ဘဝနှင့် စရိုက်များကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ ပေါ်လွင်သည်။ စားဖားခေတ်၏ မိန်းမပျိုရူပါမှာ နောက်ဆုံးပေါ် မာဒေါ ဖင်မလီယာကားကလေးနှင့် ပျံဝဲနေပုံမှာ ထိမိသည်။ ရူပါက သူ့သားနှင့် မမြနွယ်သမီး ဖြစ်ရကောင်းလားဟုဆိုစဉ် သူ့သမီးကို ပါးရိုက်လိုက်ပုံမှာလည်း မိခင်မမြနွယ်၏ ကရုဏာဒေါသ ပေါ်လှပေသည်။ ကိုအောင်ဇင်ကို ထူးခြားသော စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် အဖြစ် ဖော်ပြထားသော်လည်း ကိုအောင်ဇင်မှာ ပါတီနိုင်ငံရေး ဆန့်ကျင်သူ၊ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်သူ၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလ တစ်ကိုယ်တော် နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်နေလေသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ်သည် လူတန်းစား တစ်ရပ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ဓနရှင် လူတန်းစား သို့မဟုတ် ဆင်းရဲသားလူတန်းစား။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဆိုသည်မှာလည်း တိုက်ပွဲပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်သည်။ တိုက်ပွဲပုံသဏ္ဍာန်ကို ဖိနှိပ်သူက ပြဋ္ဌာန်းသည်။ အဖိနှိပ်ခံရသူက ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမဟုတ်ပေ။ လက်နက်ဖြင့် ဖိနှိပ်၍ လက်နက်ဖြင့် ခုခံကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို လက်နက်ဖြင့် ခုခံတော်လှန်ရသည် မဟုတ်လော။

ကိုအောင်ဇင်မှာ ကွန်မြူနစ်လည်း ဆန့်ကျင်၊ ဆိုရှယ်လစ်လည်း ဆန့်ကျင်သော တစ်ကိုယ်တော်သမားသက်သက် ဖြစ်နေသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် အားလုံးကို ပစ်ပယ်သူ ပုဂ္ဂလိကသမား။

ဝတ္ထုတစ်နေရာ၌ ရိုတ်စပီးယား၏ ဂျူလီယက်ဆီဇာပြဇာတ်ကို ကိုးကား၍ လူထုကဆွဲဆောင်ရာ ပါလွယ်တာပဲဟူသောသဘောဖြင့် လူထုအား အထင်သေးသော အတွေးအခေါ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ထားသည်။ ခင်ဆွေဦးသည် လူအုပ်သဘောတရားနှင့် လူထုသဘောတရားကို ကွဲဟန်မတူပေ။ လူအုပ်သည် ယာယီစိတ် အခြေအနေရှိ၍ လူထုသည် ကား လူ့ရာဇဝင်ကိုပြောင်းသော၊ ဘဝခံစားမှုအရ တကယ်သိသော၊ ခိုင်မာသော သတ္တိထူးရှိသည်။ တော်လှန်ရေး၌ လူထုပါမှ အောင်မြင်ပေသည် မဟုတ်လော။ ခေါင်းဆောင်သည် လူထု၏ဆန္ဒအရသာ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည် မဟုတ်ပေလော။

ခင်ဆွေဦးသည် သရုပ်ဖော်စာပေ အင်အားစုဘက်သို့ ယိမ်းပေရာ ယနေ့နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ယခုထက် ယထာဘူတကျကျ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေးလေးနက်နက် ကိုယ်တွယ်ကာ ဖွဲ့နွဲ့လျှင် ပြည်သူတို့၏ ချစ်သောဝတ္ထုရေးဆရာ ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။

(၃)

စာရေးဆရာများသည် ခေတ်ကို ကမ္ဘာ့ထိုးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အဖြူပေါ် အမည်းအကွရာတင်ပြီးလျှင် တော်တော်နှင့် ဖျက်၍မရတတ်ပေ။

ခေတ်၏ ရေလှိုင်းကို စီးမည်လော။ အလိုက်သင့်ခိုကာ ပင်လယ်ထဲအထိ လိုက်မည်လော။ သို့မဟုတ် ကြံ့ကြံ့ခံ၍ ရည်ရွယ်ချက်ကမ်းရောက်အောင် ကူးခပ်မည်လော။ တော်လှန်ရေးခေတ်များသည် တော်လှန်ရေးစာပေများကို ရွေးချယ်မြဲဖြစ်သည်။

[မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၆၈]



### တော်လှန်ရေးနှင့် သရုပ်ဖော်စာပေ အခန်းပြဿနာ

(၁)

စာပေသည် နိုင်ငံရေး၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးသည် စာပေ၌ ထင်ဟပ်သည်။ ယင်းသဘောတရားကို ယနေ့စာပေသမိုင်းဆရာများက လက်ခံကြပြီ။ အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့ဘက်ကနေသော စာပေသဘောတရားရေးဆရာများက ပြည်သူတို့၏ အရေးတော်ပုံများကို ဖွဲ့နွဲ့ရမည်ဟု အခိုင်အမာ ဆိုနေကြပြီ။ တစ်ဖက်က စာပေတွင် နိုင်ငံရေးမပါရ၊ စာပေသက်သက်။ အနုပညာသည် အနုပညာဖြစ်ရမည်စသော တိမ်ကောနေသော ဓနရှင် ကြွေးကြော်သံများကို လူသားဝါဒဟူသော စကားဖြင့် လှည့်ပတ်ရစ်ခွေလာသော်ငြားလည်း စာပေသည် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံများကို ဖွဲ့နွဲ့ရမည်ဟူသော သဘောတရားကား အဟုန်တန်သွားသည်မရှိဘဲ ဆက်လက်၍ တိုးတက်စီးမြဲ စီးလျက်။

တစ်နည်းဆိုရသော် သရုပ်ဖော် စာပေဝါဒသည် အမြစ်တွယ်လျက် ရှိနေပြီ။

အမြစ်တွယ်လာပြီဖြစ်သော ယင်းသရုပ်ဖော်စာပေဝါဒကို ခိုင်မာအောင်၊ ကြည်လင်အောင်၊ မသွေဖည်အောင်၊ မဝိုးဝါးအောင်၊ မမှုန်မွှားအောင် လုပ်ရေးသည်လည်း တစ်ပါတည်း ပါလာသည်။

သရုပ်ဖော်စာပေဝါဒ မှေးမှိန်နေသေးလျှင် ထွန်းလင်းလာအောင် လုပ်ကြရမည်။ ထွန်းလင်းလာပြန်လျှင် ကြည်လင်လာအောင် လုပ်ကြရမည်။ အမြစ်တွယ်လာပြီဖြစ်လျှင် ခိုင်မာလာအောင် လုပ်ကြရမည်။ တိုးတက်လာလျှင်လည်း လမ်းဖြောင့်အောင် သတိပေးကြရမည်။ မတိမ်းအောင် ထိန်းသိမ်းပေးကြရမည်။ ယင်းသို့လျှင် တော်လှန်ရေးသည် မဆုံးသကဲ့သို့ ယင်းတော်လှန်ရေးကို ထင်ဟပ်သော စာပေလှုပ်ရှားမှုသည်လည်းမဆုံး။

မဆုံး၊ မဆုံး။

(၂)

ဘဝမှ ထွက်ပြေးသော နေချင့်စဖွယ် သာယာတောက်လွင်သည့် ဘဝကိုသာ မှိန်းချင်သော၊ တိုက်ပွဲကို ရွှေ့ဆိုင်းသော၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံများကို ဖုံးကွယ်သော၊ မြီးကောင်ပေါက် အချစ်အသားပေးသော စိတ်ကူးယဉ် စာပေဝါဒကို ဖက်ပြိုင်လျက် ဘဝကို ရင်ဆိုင်သော၊ တကယ့်ဖြစ်ရပ်ကို ဖော်ပြသော၊ တိုက်ပွဲကို နောက်မဆုတ်သော၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံများကို ဂုဏ်ပြုသော၊ လူတန်းစားအလွှာများအောက်ရှိ အချစ်ကိုသာ ခြယ်ရေးသော သရုပ်ဖော်စာပေဝါဒသည် ပေါ်ထွန်းလာရပေမည်။

သရုပ်ဖော် စာပေဝါဒသည် သက်တမ်းနုသေးသော်လည်း တိုးတက်သော၊ ပျိုမျစ်သော၊ အလားအလာရှိသော အင်အားစုဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စာပေအင်အားသစ် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

ယင်း သရုပ်ဖော် စာပေအင်အားစု၌ တစ်လတည်း နှစ်ပုဒ်ထွက်နေသော မောင်နေဝင်း၏ “ရေရိုင်း မြေရိုင်း” ဝတ္ထုနှင့် ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း၏ “လယ်သမားသူပုန်” ဝတ္ထု ပထမပိုင်းတို့သည် ပါဝင်ကြသည်။

ထို့ကြောင်း ယင်းဝတ္ထုများကို ကြိုဆိုရမည်။ သို့သော်.....။

(၃)

ရေရိုင်း မြေရိုင်းသည် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ၏ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကဏ္ဍနှင့်စ၍ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲ (ပြည်တွင်းစစ်) အစပိုင်းတွင် နိဂုံးချုပ်ထားလေသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် အရင်းရှင်ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကဏ္ဍနှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကဏ္ဍ တစ်ပိုင်းတစ်စိတ်ဖြစ်သော ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကို ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်။ ယင်းသို့ ဖွဲ့နွဲ့ရာတွင် ဝင်းကြည်တည်းဟူသော ကျောင်းသားလူငယ်ကလေးတစ်ဦး၏ တော်လှန်ရေးကာလ ဖြတ်သန်းကြုံတွေ့ရပုံကို ဗဟိုပြုထားသည်။

ဝတ္ထု၏နောက်ခံဒေသမှာ မအူပင်ခရိုင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဖြစ်ရာ ယင်းဒေသန္တရ ထူးခြားချက်ဖြစ်သော ကရင်ဗမာလူမျိုးရေး ဆက်ဆံရေးပြဿနာများ ပါလာသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် အမျိုးသားပြဿနာဖြစ်သည်။ ယင်းသည် ယနေ့ခေတ်၌ အရေးကြီးသော ပြဿနာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ယနေ့ခေတ်သည် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးခေတ်ဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲသည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲ

mg...e.com

နှင့်လည်း ခွဲ၍မရ။ ထို့ကြောင့် အရေးကြီးသည်။ အလွန်အရေးကြီးသည်။

မောင်နေဝင်းသည် ယင်း ကရင်ဗမာ လူမျိုးရေးအနေအထားကို ဖော်ပြရာ၌ ဗမာဘက်က နေနေသည်။ အထူးသဖြင့် ဗမာစာရေးဆရာက ရေးသဖြင့် သတိထားရပေမည်။ ကရင် ဗမာညီညွတ်ရေးမှာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားကြောင့် ပျက်ပြားခဲ့ရသည်။ ကရင်အမျိုးသားများမှာ ပထမ၌ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားနှင့် နီးစပ်၍ ဗမာများအပေါ်၌ အထင်အမြင်လွဲခဲ့ရသည်။ ဗမာကလည်း “သခင်မျိုးဟေ့ တို့ဗမာ” လုပ်ခဲ့သဖြင့် (ဝါ) အမျိုးသားစိတ်လွန်ကဲမှုကြောင့် မလိုလားအပ်သော လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းကြီး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဘီအိုင်အေကတစ်ကြိမ်၊ နောက် လွတ်လပ်ရေး ရပြီးတစ်ကြိမ်။ ကရင် အလုပ်သမား လယ်သမား ဆင်းရဲသားလူတန်းစား နိုးကြား လာသောအခါ ကရင်ဗမာ ညီညွတ်ရေးသည် ဖြိုခွဲ၍မရတော့။ ပစ္စည်းမဲ့ လူမျိုးစုံ သွေးစည်းရေးသည် တော်လှန်ရေးစွမ်းအားကို အဟုန်မြှင့်တင်ပေးတော့သည်။ လူမျိုးများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်သည် မဏ္ဍိုင်အခြေခံ ဖြစ်လာရပေသည်။ မောင်နေဝင်းသည် ယင်း ကရင်အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှုကို တင်ပြရာ၌ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပုံအစဉ်ကို မဖော်ပြနိုင်။ သို့ကြောင့် နက်ရှိုင်းသင့်သလောက် မနက်ရှိုင်း။

လွတ်လပ်ရေးရစာ ပြည်တွင်းစစ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်းအဖြစ် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကို မီးဝန်းစုပြုရာ၌ ပေါ်ပါ၏။ စစ်ပွဲများဖြင့် ပြည်လျှမ်းပါ၏။ သို့သော် တစ်ဖက်သတ်ဖြစ်နေသည်။ ကြည့်လော့။ ဝါးကိုင်းသင်္ဘောအဖြစ်အပျက် သရုပ်ဖော်ကောင်းသည်။ သို့သော် ကရင်ဘက်က ရက်စက်ပုံကိုသာ မြင်စေသည်။ လက်ဖတ်နှင့် ကာနယ်တင်ဖေကို ကရင်အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးတပ်များက ဖမ်းသွားသည်ကိုပြပြီး မန်းဘင်္ဂါဝင်သော အင်အားစုက ပြန်လွတ်သည်ကိုကား အထင်အရှားမပြတော့။ ရာဇဝင်ပုဂ္ဂိုလ်များဖော်ပြလျှင် အဖြစ်အပျက်သည်လည်း ရာဇဝင်ဆန်ရမည် မဟုတ်တုံလော။ စာရေးဆရာသည် ပြည်သူတို့၏ ရာဇဝင်ကို ရေးသူလော၊ ဖုံးကွယ်သူလော။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး စည်းရုံးပုံများ ပေါ့နေသည်။ လှေတစ်စင်းနှင့် လျှောက်လူတွေတွေ့ရုံမျှလိုလို ဖြစ်နေသည်။ မှာကံစိဝါဒသဘောတရားဖြင့် စည်းရုံးပုံများ မပါပေ။ လေးနက်မှု လျော့နေသေးသည်။

ဝင်းကြည်၏ ဖခင်မှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၌ သားဖြစ်သူအား အားပေးပြီး၊ နောက်ပိုင်းစိတ်ပျက်ပြီး သားအား ဖြတ်လိုက်သည်မှာ မဆီလျော်တော့။ နော်အေးမူမှာ အရောင်လှသော ဇာတ်ကောင်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်း ပျောက်သွား၍ လွမ်းစရာဖြစ်နေသည်။ အရောင်အဆင်းမရှိသော အနွဲ့မှာ ဝင်းကြည်နှင့်ပေါင်းရန် အဝေးမှခေါ်ယူလိုက်ရသည်။ ခေတ်ဆန်သူ၊ ဓနရှင်စနစ်၏ သားကောင် စင်သီယာကား

အရောင်အဝင်းပဆုံးပင်။

ဝင်းကြည်၏ ရဲဘော် စောကျော်သန်း ကျသွားခန်း၊ ဖုန်းမြင့်အား ဝယ်မပေးဖြစ်ခဲ့သော ပန်းသီးကို စင်သီယာက ယူလာ၍ မစားရက်ပုံအခန်းတို့မှာ လူ၏ မေတ္တာစောင်းကြိုးအား တီးခတ်သော တေးသံများဖြစ်၍ စိတ်ထိခိုက်စရာ၊ ကြေကွဲစရာပင်။

ဝင်းကြည်သည် ပြင်းထန်သော နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲများကို ဖြတ်သန်းလာသူဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်ခဲ့ရသည်။ သတင်းစာ စစ်မျက်နှာ၌ ကလောင်ကိုင်စ ထောင်ကျသွားသည်။ ထောင်တွင်းတိုက်ပွဲ၌ ဒဏ်ရာရသည်။ တော်လှန်ရေးသမားဖြစ်ရန် အတွက် အတော်နက်ရှိုင်းသော အတွေ့အကြုံဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကိုဖော်ပြရာ၌ ပေါ်လွင်လှပသည်။ သို့သော် ဝင်းကြည်သည် ထောင်မှလွတ်သော် “အနွဲ့ကိုဖက်လိုက်သည်” နှင့် ဆုံးထားရာ ဝင်းကြည်သည် အရှုံးသမားအဖြစ် နိဂုံးချုပ်ရလေတော့သည်။ မောင်နေဝင်းရယ်။

ဇာတ်လိုက်သဘောတရား ပြဿနာဖြစ်သည်။ သရုပ်ဖော်စာပေသစ်၌ ဇာတ်လိုက်သည် အပြုသမားဖြစ်ရမည်။ တက်ကြွသူ၊ ခုခံသူ၊ အရှုံးမပေးသူ၊ ခါးမညွတ်သူ။ “ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်ဖော်စာပေ၌ကား တော်လှန်ရေးသမား၊ သူပုန်။”

ဇာတ်လိုက်သည် တိုးတက်ရင့်သန်လာသူ၊ ပြည်သူ့အတွက် ‘စံ’ ထားထိုက်သူ။ စာပေသည် တော်လှန်ရေး၏ ယဉ်ကျေးမှုလက်နက်။

ယင်းစံကိုနှင့် အကဲဖြတ်လျှင်ကား ရေရိုင်းမြေရိုင်း၏ ဇာတ်လိုက် ဝင်းကြည်သည် ခနရှင်ပေါက်စ၊ နောက်ဆုတ်သူ။ စာရေးဆရာက တကယ့်ဘဝ၊ အဖြစ်အပျက်(ဝါ) ဒိဋ္ဌဓမ္မကို သရုပ်ဖော်ထားတာပဲ၊ လူထဲကလူပဲဟု စောဒကတက်ပါက တကယ်ရှိသော ဘဝသရုပ်ဖော် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါမည်။ သို့သော် အရှုံးသမားကို ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသလော။ တကယ့်အဖြစ်အပျက်သည် စာပေ၏ကုန်ကြမ်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ အနုပညာရှင်သည် မိမိ၏အဘိဓမ္မာဖြင့် ဇာတ်ကောင်ကို ဖန်တီးခြင်းမဟုတ်ပေလော။ သို့မဟုတ်ပါက ဒိဋ္ဌဓမ္မသမားသက်သက်၊ ရည်ရွယ်ချက်မဲ့ အတ္တသမားတစ်ယောက်ကို အားပေးရာ ရောက်တတ်ပေသည်။

ဘာကြောင့် ဝင်းကြည်သည် အရှုံးပေးသမား၊ နောက်ဆုတ်သမား ဖြစ်ရသနည်း။

ဝင်းကြည်သည် တော်လှန်ရေးပါတီဝင်တစ်ယောက် မဟုတ်ပေ။ တော်လှန်ရေးအဘိဓမ္မာအားဆေးဖြင့် မိမိ၏ ခနရှင်ပေါက်စ တွေဝေမှုများကို မကုသနိုင်ခဲ့ပေ။ ပြည်သူ့ရဲဘော်ဘက်ကလိုလို၊ အလံနီအားကျသလိုလို၊ ကွန်မြူနစ်ဘက် ကြင်နာသလိုလိုနှင့် နောက်ဆုံးတစ်ကိုယ်တော် အလုပ်မဲ့ဖြစ်သွားသည်။ အယ်ဒီတာဘဝ ရောက်သွား၍

ပြည်သူ့တိုက်ပွဲထဲပါမည်ဟု မျှော်လင့်ရသော်လည်း ဝတ္ထုအဆုံးတွင် စိတ်ဓာတ်ကျပြီး မိန်းမရသွားသည့် သဘောဘက်ရောက်နေ၍ ဝတ္ထု၏အခြားသော သရုပ်ဖော်အင်အား ကောင်းလာသလောက် အဖျားရှူးသွားရတော့သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် သဘာဝကျ သည်ဟုဆိုရပေမည်။

အကယ်၍သာ မောင်နေဝင်းသည် သူ၏စိုးပိုင်သမျှသော သရုပ်ဖော်စာပေ အနုပညာ အင်အားစုကို အဘိဓမ္မာ သွေးသစ်လောင်း၍ တော်လှန်ရေးသမား လူငယ်တစ်ယောက်ကို ဗဟိုပြု၍ရေးမည်ဆိုပါက ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော်စာပေ ကြယ်နီတစ်ပွင့်အဖြစ် တောက်ပနိုင်ကောင်းပေလိမ့်မည်။

(၄)

ဆင်ဖြူကျွန်း အောင်သိန်း၏ လယ်သမားသူပုန်ဝတ္ထုမှာ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကို သရုပ်ဖော်ထားသော စာပေအင်အားစုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးကို အပိုင်းပိုင်းခွဲကာ ဖော်လို၍ ပထမပိုင်းဖြင့် အစပျိုးလိုက်ဟန်တူသည်။ ယင်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲသည် ပဲခူးရိုးမတောင်ခြေ တောကျေးလက်မှ စတင်လျက် သူပုန်မိသားစုသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အောက်ဘက် မြေနုသို့ လျှိုသွားကာ ဧရာဝတီမြစ်ရိုးအတိုင်း ဆန်တက်၍ ချင်းတွင်းမြစ်အကြား ရခိုင်ရိုးမ၏ အရှေ့ခြမ်းလွင်ပြင်ထက်သို့ ရောက်သွားသော ဇာတ်လမ်းနှင့် တည်ထားသည်။ စင်စစ် ယင်းသူပုန်မိသားစုမှာလည်း အင်္ဂလိပ်မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲအပြီး ဆယ်နှစ်တိုင် လက်နက်အင်အားကောင်းသော အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားများအား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော မျိုးရိုးအနွယ်ဖြစ်နေသည်။ ယင်းသို့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အစဉ်အလာ တည်ဆောက်ထားပုံမှာ ခုံညားထည်ဝါခြင်း ရှိပါပေသည်။

ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်းသည် အလွန်ကြီးကျယ်သော မြန်မာတို့၏ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲမဟာကို သရုပ်ဖော်ရန် အစပျိုးလိုက်သည့်အတွက်ပေလောမသိ၊ အရေးအသားမှာ ယခင်ဝတ္ထုများထက် တည်ငြိမ်ညက်ညောပြီး လူ့စရိုက်များ ပီသအောင်ဖော်နိုင်ခြင်းရှိလာသည်။ တောကျေးလက်၊ အထူးသဖြင့် အညာသဘာဝကို ပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့နွဲ့သူဖြစ်သည်။ ပထမပိုင်းအနေဖြင့်ပင်လျှင် ဇာတ်ကောင်များမှာ လူ့သဘာဝပီသည်။ တောမာန် တောဟန်ပါသည်။ သို့သော် ယာအလုပ်ဖြစ်သော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၌ မှုန်နေသည်။

သူပုန်အိမ်ထောင်စုများ ရိုးမတောင်ခြေ ဇီးကုန်းဘက်မှ ပုလိပ်နှိပ်စက်၍မြစ်ဝ

ကျွန်းပေါ် မြန်အောင်ဘက်သို့ ပြေးလာရပုံ၊ မြန်အောင်ဘက်တွင်လည်း နောက်ဆုံး နေမရ၍ ပခုက္ကူသို့တက်လာခဲ့ပုံ၊ ပခုက္ကူတွင် ဆွေမျိုးနှင့်ပတ်သက်ကာ အခြေချရပုံ စသည်များကို ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်မှာ သရုပ်ပေါ်သည်။

သို့သော် ၁၈၈၈ လောက်က ရိုးမတောင်ခြေ ဇီးကုန်း၌ လယ်သမားများ ဓားဆွဲ၍ တိုက်ကြသော တော်လှန်ရေးစစ်ပွဲများကို ဖော်ရာ၌ လယ်သမားသူပုန်များဘက်က ကြောက်ရွံ့နေပုံများကို ဖွဲ့ထားသည်မှာ တော်လှန်ရေး၏ သူရဲသတ္တိကို ထိခိုက်မနေပေ ဘူးလောဟု ခံစားမိသည်။

အမှန်အားဖြင့် သေနတ်ကို ဓားဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်သော သူရဲသတ္တိကား ချီးကျူးဖွယ် ရာပင်၊ ထွက်ပြေးပုံများ အတော်ပြထားသည်မှာ တော်လှန်ရေးအား သေးသိမ်အောင်လုပ် ရာရောက်မနေပေသလော။ ပထမပိုင်းမျှသာဖြစ်၍ စာရေးဆရာ၏ မပြီးဆုံးသေးသော စေတနာကို ဝေဖန်ရန် စောနေသေးသည်ကိုလည်း ဝန်ခံရပေမည်။

သရုပ်ဖော် စာပေသမားများသည် ယုတ္တိကိုရှာခြင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသဘောဘက်ကို လိုက် ခြင်းတို့ကြောင့် တော်လှန်ရေးရည်ရွယ်ချက်ကို မထိပါးရအောင် သတိထားသင့်သည်။ စစ်ပွဲတစ်ပွဲ၌ အနိုင်အရှုံး ရှိနိုင်သည်။ သို့သော် လက်နက်ချင်းမမျှ၍ ကြောက်စိတ်ဝင်ကာ ထွက်ပြေးသောမြင်ကွင်းကို အတော်များများ ဖော်ပြခြင်းဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မသဘော ဘက် အလေးပေးလွန်းခြင်းသက်ရောက်ကာ “စာပေသည် တော်လှန်ရေး၏လက်နက်ဖြစ် သည်” ဟူသော ဦးတည်ချက်ကို အားပျော့သွားမည်ကို စိုးရိမ်မိသည်။

မင်းလောင်း မောင်သန့်ဖြစ်လာပုံ၌ ပထမပိုင်း ဆုံးနေသည်။ လယ်သမားများ ငတ်ပြတ်နေပုံ၊ မကျေနပ်ပုံများမှာပေါ်သည်။ သို့သော် မောင်သန့်မှာ ရယ်စရာဖြစ်နေ သည်မှာ အုပ်စိုးသူ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရေးသော ရာဇဝင်ပျက်ဆန်နေသည်ဟု ထင်မြင်မိ သည်။

တော်လှန်ရေးကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ ပြည်သူ့ရာဇဝင်အဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရမည် မဟုတ် ပေလော။

[မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၆၈]



### အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး

(က)

ယခုအခါ “ဝေဖန်ရေး” ဟူသော စကားလုံးမှာ နိုင်ငံရေးလောက၊ စာပေလောက တို့တွင် ဆန်းသစ်သော စကားလုံး မဟုတ်တော့ပြီ။ ကြားရဖန်၊ မြင်ရဖန်များနေသော စကားလုံး။ ဝေဖန်ရေးဆိုတာဘာလဲဟု မေးလျှင်၊ မေးသူ၏ခေတ်တွင်ကြားရ၊ ဖတ်ရ သော ဝေဖန်ရေးများကို အကဲခတ်ကာ ဝေဖန်ရေးဆိုတာ ဒါပဲဟု နားလည်သိရှိပေလိမ့် မည်။ ဤကား သဘာဝကျသည်ဟု ဆိုရမည်သာ။ ဝေဖန်ရေးဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝေဖန်ရေးလုပ်ရပ်များကပင် ဖော်ပြနေတတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဝေဖန်ရေးဟူသော စကားလုံးသည် ယနေ့ခေတ်တွင် ရိုးနေသော စကားလုံး ဖြစ်နေပေပြီ။ သို့သော် စစ်မဖြစ်မီခေတ်၊ ၁၉၃၈ ပတ်ဝန်းကျင်လောက်ကတော့ ဝေဖန်ရေးဟူသော စကားလုံးသည်ပင်လျှင် ဆန်းသစ်လျက် ရှိနေခဲ့ပေသည်။ ထိုကာလလောက်က ကျွန်တော် “စာပေဝေဖန်စာ” များ ရေးသည်ဆိုသည်မှာပင်လျှင် စာပေလေ့လာစာ၊ ဖတ်စာ၊ ကြိုက်စမို့ စိတ်လှုပ်ရှားကာ မိမိ၏ ရသစာပေ ခံစားမှုကို ဖော်ပြသည့်သဘောပင် ဖြစ်မည်။ ထိုအခါက မြန်မာစာပေလောကတွင် စာပေဝေဖန်ရေး ဆိုသည်ကပင် ကျယ်ကျယ်ပြန့် ပြန့် မြင်ရကြားရသည် မဟုတ်သေး။ မိမိကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်ရှိ စာပေမွေ့သူများနှင့် ဆုံမိကြလျှင် ကိုယ်ဖတ်ထားသောဝတ္ထု၊ ကဗျာများအကြောင်း ပြောဖြစ်ကြသည်။ ရင်းနှီး သူအချင်းချင်းဆိုလျှင် ပို၍ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဆိုဖြစ်ကြသည်ကို အမှတ်ရမိသေး သည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထု၊ ကဗျာများနှင့်ပတ်သက်၍ ငြင်းကြခုကြသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော စာပေဝေဖန် ရေးစာများလည်း ဖတ်ဖြစ်လာ

သည်။ သူတို့မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များတွင် စာပေဝေဖန်ရေးကို သီးသန့်ကဏ္ဍဖွင့်ကာ အရေးထားဖော်ပြကြသည်ကို တွေ့နေသည်။ နေ့စဉ်သတင်းစာများတွင်ပင် တနင်္ဂနွေနေ့ အထူးထုတ် စာပေကဏ္ဍဖွင့်ပြကာ စာပေဝေဖန်ရေးကို အရေးပေးထည့်သွင်းဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်း စာပေဝေဖန်ရေးစာများကို စိတ်ဝင်စားလာမိသည်။ ရန်ကုန်မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော ရန်ကုန်ဂေဇက် သတင်းစာတွင်ပင် မြန်မာဝတ္ထုများကို ဝေဖန်သောဆောင်းပါးများ ထည့်သွင်းသည်ကို ဖတ်ရသည်။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်မြန်မာစာပေပညာရှင်များ ရေးသားကြသည်။ စာပေဝေဖန်ရေးစနစ်သည် အနောက်နိုင်ငံတွင် ထွန်းကားသောစနစ်ဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံမှာ သိပ္ပံပညာထွန်းကားရာ ဒေသဖြစ်သည့်အတိုင်း စာပေကိုလည်း သိပ္ပံဆန်စွာ ကိုယ်တွယ်သောသဘောဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေဝေဖန် ရေးဆောင်းပါးများပါသည်။

အနောက်နိုင်ငံမှ ဝေဖန်ရေးစာများ ဖတ်ဖြစ်သော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင်ကား ၁၉၃၈ နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်မရေးဖြစ်တော့။ စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေပညာရပ်တစ်ရပ်ဆိုသည်ကိုတော့ နားလည်လိုက်သည်။

(ခ)

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး သမိုင်းနောက်ခံကားချပ်ကို ဖော်ပြတိုင်း ကျွန်တော်သည် ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံကို မှတ်တိုင်တစ်တိုင်အဖြစ် ခြယ်ရေးခဲ့သည်ကို မှတ်မိကြပေလိမ့်မည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံ၏ ထူးခြားချက်အဖြစ် ယဉ်ကျေးမှုသစ်ကဏ္ဍသို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကဏ္ဍဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းဝိသေသကို ဖော်ပြသည်မှာ အကြောင်းရှိသည်။

၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံဆိုသည်မှာ ၁၉၃၈-၃၉ ကာလက မြန်မာပြည်တစ်ဝန်းလုံး ရိုက်ခတ်ခဲ့သော အထွေထွေသပိတ်ကြီးကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၃၈ နှစ်လယ်လောက်ကတည်းက ရေနံမြေအလုပ်သမားတို့ သပိတ်မှောက်လျက်ရှိသည်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂက အလုပ်သမားသပိတ်ကို အားပေးထောက်ခံသည်။ မကွေးတွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းရာမှစ၍ ကျောင်းသားသပိတ် ပြန့်ပွားလာသည်။ ရေနံမြေအလုပ်သမားတပ်ကြီး ရန်ကုန်သို့ ချီတက်လာသောအခါ ပဲခူးဘက်မှ လယ်သမားတပ်ကြီးကလည်း ချီတက်လာသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကျောင်းသား၊ ပညာရှင်လူငယ်များသည် စည်းလုံးလက်တွဲကာ ညီညွတ်မိကြသည်။ ဤကား ထူးခြားချက်ပင်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းသားဘဝ။ စာသင်ခန်းတွင် မနေနိုင်ကြ။ အလုပ်

သမား၊ လယ်သမားတို့နှင့် လက်တွဲရသည်။ ကျွန်တော်သည် ရေနံမြေသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ ရေနံချောင်း၊ ချောက်မှအပြန် ညောင်ဦးသို့ဝင်ရာ တရားဟောရင်း ပုဂံ၏အံ့ဖွယ်ရာ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု အလှအပများကို ခံစားသိရှိခဲ့ရသည်။ ကျောင်းသားဆိုသည်မှာ မိမိတို့၏ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကို သယ်ဆောင်ကာ ပြန့်ပွားစိုက်ပျိုးပေးသူ လူငယ်များဖြစ်ကြသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတို့နှင့် ပေါင်းစည်းညီညွတ်မိလျှင် နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဖက်ပြိုင်ချောက်ချားစေနိုင်သော အင်အားသစ်ကြီးအဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာမည်ဟူသော နိုင်ငံရေးအသိ ရရှိလာပေသည်။ ယင်းအင်အားဖြင့် နောင်အခါ လွတ်လပ်ရေးကို ရယူနိုင်ခဲ့သော အဆင့်တစ်ဆင့်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားနှင့် ကျောင်းသား၊ လူငယ်၊ ပညာရှင်တို့ ပေါင်းစည်းမိခြင်းမှ ယဉ်ကျေးမှုသစ်စိတ်ဓာတ် မွေးဖွားလာခဲ့ပေသည်။

စစ်ပြီးစတွင် ကျွန်တော်သည် စာပေဘက်ရောက်သွားသည်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက သူတို့၏ပါတီ၊ တပ်ပေါင်းစုများသို့ ခေါ်ကြသော်လည်း ငြင်းကာ တာရာမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရန် စိုင်းပြင်းသည်။ ၁၉၄၆ ခု ဘာရာမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဖြစ်သည်။ ထိုကာလကား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ အဟုန်မြင့်မားနေသော ကာလပေတည်း။

၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံခေတ်ကာလကစ၍ ညီညွတ်ရေးအင်အား အရှိန်ရလာကာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတို့ကို ဖြတ်သန်းပြီး အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးရလိုသော စိတ်ဓာတ်မှာ တစ်ပြည်လုံး အားမာန်တက်ကြွလျက်ရှိနေသည်။ လွတ်လပ်ရေး လူထုလှုပ်ရှားမှုကြီးမှာ လှိုင်းတံပိုး ရိုက်ခတ်ဆူဝေလျက် ရှိသည်။ ယင်းကာလ၌ ကျွန်တော်သည် တာရာမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်အတွင်းခေတ်သည် အမှောင်ခေတ်ဟု ခံစားနေမိသည်။ ကျွန်တော်သည် စာတစ်ပုဒ်မျှ မရေးဖြစ်။ ရေးချင်စိတ်လည်း မရှိ။ ဗိုလ်အောင်ဆန်းက တိုက်တွန်း၍ “အရေးတော်ပုံရာဇဝင်” ဟူသော သူတို့ ဂျပန်ပြည်သွားကြသောအကြောင်းကို မှတ်တမ်းပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရေးဖြစ်သည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းကာရေးရသည်။ တစ်ဝက်တစ်ပျက်မျှသာ ပြီးသေးသည်။ တော်လှန်ရေးကာလ နေရာအပြောင်းအရွှေ့တွင် သခင်ဘဟိန်းလက်ထဲ၌ စာမူပျောက်သွားသည်။

မှောင်ရိပ်မှ လွတ်လာသောကာလတွင် စာပေပန်းပွင့်များ ဖူးပွင့်စေချင်သည်။ အပွင့်သစ်၊ ရနံ့သစ် မြေတောင်မြောက်ရမည်။ ပေါင်းသင်ရမည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်း အမှတ် (၁)တွင် လင်းအရုဏ်၊ ပြာမဲ့မဲ့ကောင်းကင်ရောင်၌ ကြယ်ပွင့်များ တောက်ပနေစဉ် အပျိုမလေးက ပန်းပင်စိုက်ပျိုးနေပုံ၊ အပင်အဟောင်း အငုတ်ထဲမှ အဖူးအပွင့် လူးလွန့်ထွက်

ပေါ်လာသော ပြန်လည်ဆန်းသစ်ရေးပုံ သရုပ်ဖော်ပန်းချီ မျက်နှာဖုံးကို ပန်းချီဆရာ ဦးဘကြည်အား ရေးဆွဲစေသည်။ ကျွန်တော်က စာပေသစ်သဘောကို တင်စားခြယ်ရေး လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေဝေဖန်ရေးများ ထည့်သွင်းရသည်။ မြေတောင် မြောက်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်ခြင်း၊ မြက်ရှင်းခြင်းတို့သည် ဝေဖန်ခြင်း လုပ်ငန်းမျိုးပင် ဖြစ်သည် မဟုတ်လား။

(ဂ)

တကယ်ကတော့ ကျွန်တော်သည် ဝေဖန်ရေးကို ထက်သန်လှသူ မဟုတ်ပါ။ သို့သော် လုပ်ငန်းသဘောအရတော့ စိစစ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်းများကို မလွဲမရှောင်သာလုပ် ရသည်။ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အစည်းအဝေးများတွင် ကြေညာချက်တစ်ခုကို မူတည် ၍ဖြစ်စေ၊ အဆိုတစ်ရပ်ကို မူတည်၍ဖြစ်စေ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရသောအခါ စိစစ်ရသည်။ ဝေဖန်ရသည်။ မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းက ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရည်ရွယ်ချက် သဘောတရား နှင့် ကိုက်ညီခြင်း ရှိမရှိ ညှိနှိုင်းကြည့်ရန် စိစစ်ဝေဖန်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက် ရှိသော လုပ်ငန်းများတွင် ဝေဖန်ရေးသည် လိုအပ်သည်။ မောင်းနှင်ရေး အင်အားတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် စာပေလှုပ်ရှားမှုတို့တွင် ဝေဖန်ရေးသည် လက် နက်ကိရိယာသဖွယ် ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တွင် ဆောင် ရွက်စဉ်အခါက စိစစ်ဝေဖန်ကြရခြင်းမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးသောမူတို့နှင့် မကိုက်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကိစ္စများတွင် အငြင်းပွားကြရသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက် သဘောတရားမူဝါများ ပါလာသောလုပ်ငန်းများတွင် ဝေဖန်ရေးသည် ပါလာရတတ် သည်။ ချမှတ်ထားသောမူကို ဗဟိုပြု၍ ဝေဖန်စိစစ်ရသည်မှာ လုပ်ငန်းသဘောဖြစ် သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ဦးတည်ချက်ခိုင်မာသော နိုင်ငံရေးပါတီတို့သည် ဝေဖန်ရေး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေးဟူသောစနစ်ကို ကျင့်သုံးကြခြင်းဖြစ်သည်။ စာပေဝေဖန်ရေး သည်လည်း ယင်းသို့ ဦးတည်ချက်ကို ညှိနှိုင်းစံထား၍ စိစစ်ကြသည်။

ဦးတည်ချက်မရှိသော စာပေဝေဖန်ရေး ရှိသလော။ ရှိသည်သာ။ ဝေဖန်ရေး သက်သက် ဝေဖန်ရေးအတွက် ဝေဖန်ရေးဟု ခေါ်ကြသည်။ တစ်အုပ်ချင်း မိမိအကြိုက်ကို မူတည်၍ ဝေဖန်သော စာပေဝေဖန်ရေးမျိုးဖြစ်သည်။ မည်သည့်ဝေဖန်ရေးပင်ဖြစ်စေ၊ စာပေ ရေစီးကြောင်းတစ်ခုခု သို့မဟုတ် စာပေလှုပ်ရှားမှု တစ်ဖက်ဖက်သို့ကား ရောက် သွား နိုင်သည်။ ၁၉၃၁ ပတ်ဝန်းကျင် ခေတ်စမ်းစာပေပေါ်စက စာပေဝေဖန်ရေးများ ရှိခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေမှာ တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ ရှေးဟောင်းဂန္ထဝင်

စာပေမှ လမ်းခွဲထွက်သည်ဖြစ်ရာ ရှေးဟောင်းစာပေ အယူအဆဘက်မှ ခေတ်စမ်းစာပေ ကို ဆန့်ကျင်ဝေဖန်ကြသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေဘက်မှလည်း သိပ္ပံမောင်ဝ စသောသူတို့က ပြန်လည်ချေပကြသည်။ နှစ်ဖက်အားပြိုင်ကြခြင်း၊ ဝေဖန်ရေး လက်နက်ဖြင့် ဆင်နွှဲကြ ခြင်းဖြစ်သည်။ အယူအဆဟောင်းနှင့် အယူအဆသစ်တို့ အားပြိုင်ကြရာတွင် ဝေဖန်ရေး လက်နက်ကို အသုံးပြုကြသည်။ အဟောင်းဘက်မှ အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းထားချင် ကြသည်။ အသစ်ကို လက်မခံချင်။ လူးလွန်လာသောအသစ်သည် အားနည်းသည်၊ နုသေးသည်ဟု အဟောင်းဘက်မှ ထင်တတ်ကြစမြဲဖြစ်သည်။ မည်သည့်အရာမဆို ငယ်ရာနုရာမှ ကြီးရင့်ဖွံ့ဖြိုးလာရစမြဲဖြစ်သည်မှာ သဘာဝပင် ဖြစ်သည်။

ဝတ္ထု၊ ကဗျာစသော ရသစာပေများကို ရေးဖွဲ့နေလျှင် ကျွန်တော်လည်း ဝေဖန်စာ ရေးဖြစ်ချင်မှ ရေးဖြစ်မည်။ မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ လုပ်လိုက်သောအခါ မရေး၍မဖြစ်တော့။ ဝေဖန်စာရေးသူက မရှိသလောက်နည်းနေသည်။ ဝေဖန်ရေးဆရာဆိုသော စကားလုံး သည်ပင်လျှင် သိပ်ကြားဖူးနားဝ မရှိသေး။ သည်တော့ မဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေကဏ္ဍများ စုံလင်အောင် အခြားကဏ္ဍများအပြင် ဝေဖန်စာကဏ္ဍကိုပါ တာဝန်ယူရေးရသည်။ သို့ဖြင့် ဝေဖန်စာ ရေးဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါက စာပေဝေဖန်ရေးစာသာ မဟုတ်။ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ ပြဇာတ်၊ ရုပ်ရှင်စသော အခြားအနုပညာများကိုပါ ဝေဖန်စာများ ရေးဖြစ်ရတော့သည်။ အနုပညာဆိုသည်က ပညာတစ်ရပ်နှင့်တစ်ရပ် သဘောတရားချင်းက တူနေသည်။ ဆက် နွှယ်နေသည်။ ခံစားမှုကလည်း တူနေသောကြောင့် ဖြစ်မည်။

ကျွန်တော်တို့က ယဉ်ကျေးမှုသစ်၊ စာပေသစ် စသည်ဖြင့် မဂ္ဂဇင်း၏ဦးတည်ချက် အဖြစ် ဖော်ပြလိုက်သောအခါ အယူအဆဟောင်းများကို ထောက်ပြရသည်။ ယင်းသည် လုပ်ငန်းသဘော ဖြစ်လာရသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် မိမိ၏မူဝါဒနှင့် ကိုက်ညီ အောင် စိစစ်ဝေဖန်ရသည့်သဘောမျိုး ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင် အယူအဆ ဟောင်းတို့ကိုသာ ဝေဖန်ရသည် မဟုတ်သေး။ မိမိတို့၏အယူအဆ သဘောတရားများ ကိုလည်း တစ်ဖက်က တင်ပြသောလုပ်ငန်းပါ ပါလာသည်။

၁၉၄၇လောက်ကစ၍ စာအုပ်တစ်အုပ်ချင်း မိမိကြိုက်ရာကိုရွေးကာ စာပေဝေဖန် စာများ ရေးသည်။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းလိုပင် ရေးခဲ့ရသည်။ ဝတ္ထု၊ ကဗျာများ သာ အယ်ဒီတာစားပွဲသို့ ပို့ကြသည်က များသည်။ ဝေဖန်စာ မပို့ကြပေ။ ၁၉၄၈-၄၉- ၅၀ တွင် ပိုရေးဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ကာလများကား စာပေသဘောတရားများ၊ အနုပညာ အယူအဆများ အငြင်းပွားမှု ဂယက်ထနေသောကာလဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်တွင်လည်း ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု လှိုင်းထနေသော ခေတ်ကာလများ ဖြစ်သည်။

ယင်းလှုပ်ရှားမှုများသည် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု၏ အဆင့်များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဆက်လက်၍ ကျွန်တော်၏ စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံကို လက်ရင်းထား၍ ဖော်ပြသွားပါမည်။

မကြာသေးမီက လန်ဒန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းလေ့လာရေးဌာနမှ မြန်မာစာပေ လေ့လာနေသော ကထိကတစ်ယောက်က “ရှင်ပြောနေတဲ့ စာပေသစ်ဟာ အောင်မြင်ပါသလား” ဟု မေးလိုက်သည်။ လွန်ခဲ့သော ၃၅ နှစ်က စာပေသစ်ဟု ပြောခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သူမသည် ရုရှားဘာသာ၊ ချက်ဘာသာများ တတ်သူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ စာပေရေးရာနှင့်ပတ်သက်သော ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ဖူးထားသူဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

ကျွန်တော်သည် ခဏမျှ စဉ်းစားပြီးမှ “ကျွန်တော်ရည်မှန်းသလောက် အောင်မြင်မှု မရသေးဘူးလို့ ထင်ပါတယ်” ဟု ဖြေလိုက်မိသည်။ “အောင်မြင်မှု ရှိပါတယ်” ဟု ကျွန်တော်၏ ခံစားမှုကို ပြောပြလိုက်သည်။

တကယ်တော့လည်း ၃၅နှစ် မျိုးဆက်နှစ်ဆက်နီးပါး နှစ်ကာလများကို တစ်ခဏ အတွင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လွယ်မည်မထင်ပါ။ သို့သော် စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံကို ဖော်ပြရင်း ခေတ်ပြိုင်စာပေစာတမ်းသဖွယ် ခံစားလာမည်ဟု ထင်မိပေသည်။

[ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၊ မေ၊ ၁၉၈၁]



### ခေတ်ပြိုင်လှုပ်ရှားမှုနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး

(က)

ပထမဦးဆုံး မာ့က်စ်ဝါဒ (Marxism) ဟူသော စကားလုံးအဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းမှ ဖြစ်မည်ဟု ခံစားမိသည်။ မရှင်း၍ မဖြစ်။ အထူးသဖြင့် စာပေ၊ အနုပညာနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောရဆိုရလျှင် ရှင်းလင်းထားမှဖြစ်မည်။ ပြောမှာ စာပေဝေဖန်ရေး အကြောင်း။ မာ့က်စ် ဝါဒဆိုသည်က နိုင်ငံရေးဝေါဟာရ။ မာ့က်စ်ဝါဒဟု အများက သိထားကြသောသူများ၏ လက်တွေ့လုပ်ရပ်တို့ကို ကြုံတွေ့ခံစားကာ မာ့က်စ်ဝါဒ ဆိုသည်ကား သည်လိုပါကလား ဟု နားလည်ထားကြမည်။ စာဖတ်သူများထဲတွင် နိုင်ငံရေး နားလည်သူရှိမည်။ နိုင်ငံရေး နားမလည်သူရှိမည်။ အနုပညာခံစားမှု သက်သက်လည်း ရှိကြမည်။ ယင်းသို့ အမျိုးမျိုး သော စာဖတ်သူများရှင်းမှ ကျွန်တော်၏ စာပေဝေဖန်ရေးအကြောင်းသည် သမိုင်း ကြောင်းခင်းရာတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် သူတို့သိနှင့်ထားပြီးသား ရုပ်ပုံတို့ နှင့် ရောထွေးကုန်မည်။

ကားလ်မာ့က်ဟူသော ဂျာမနီ အဘိဓမ္မာဆရာကြီး ကွယ်လွန်သည်မှာ အနှစ်တစ် ရာပြည့်ဖို့ ၂ နှစ်သာ လိုတော့သည်။ သူ၏အယူအဆ အတွေးအခေါ်ကို မာ့က်စ်ဝါဒဟု နာမည်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းမာ့က်စ်၏ အယူအဆ အတွေးအခေါ်ကို ယုံကြည် လက်ခံသူကို မာ့က်စ်ဝါဒီဟု ခေါ်ကြသည်။ မာ့က်စ်သည် ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစနစ်ပိုင်း၊ အဘိဓမ္မာပိုင်းဆိုင်ရာကျမ်းများ ပြုစုခဲ့သူဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး၊ တော်လှန်ရေးနှင့် ပတ် သက်၍ကား သူနှင့်အိန်ဂျယ်တို့ တွဲဖက်ရေးသား ပြုစုသော “ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကြေညာ စာတမ်း” (၁၈၄၈)တွင် ဖော်ပြထားသည်။ သူ့လက်ထက်က အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်ကို

ဂဃနဏ ဆန်းစစ်ဝေဖန်ထားသော “အရင်းကျမ်း” ကြီးမှာ ကမ္ဘာကျော်သွားခဲ့သည်။ သူသည် ပညာရှင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး ဘောဂဗေဒပညာရှင်ဖြစ်သည်။ သတင်းစာ အယ်ဒီတာလုပ်သည်။ ဥရောပတစ်ခွင် လှည့်လည်ကာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ပြန့်ပွားရေး အတွက် စည်းရုံးဆောင်ရွက်သည်။ ကားလ်မာ့က်မှာ “တော်လှန်ရေးအတွေးအခေါ်ရှင်” ဖြစ်သဖြင့် ဘယ်နိုင်ငံကမျှ သူ့ကိုလက်မခံ။ သူသည် “နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအဖွဲ့” ကိုလည်း တည်ထောင်သည်။ တစ်ဖက်ကလည်း တစ်သက်တာပတ်လုံး စီးပွားရေးစနစ် ဆိုင်ရာ၊ အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ လူမှုသိပ္ပံကျမ်းကြီးများစွာ ပြုစုရေးသားလာခဲ့သည်။

ကျွန်တော်ကတော့ မာ့က်စ်ကို ထူးခြားသော ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးဟု မြင်နေမိ သည်။ ဝေဖန်စိစစ်ဉာဏ်အားကောင်းသော ပညာရှင်။ သူ့တွင် နိုင်ငံတကာ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများကို လှုံ့ဆော်နိုင်သော နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်မှုရှိသော်လည်း သူ့ကို နိုင်ငံရေး သမားဟုမမြင်။ နိုင်ငံရေးသမားဟု မြင်လိုလျှင်လည်း အများ ယေဘုယျနားလည်နေ သော “နိုင်ငံရေးသမား” မျိုးမဟုတ်ဟု ထင်သည်။ တစ်မူထူးခြား ဂုဏ်ပုဒ်ရှိသော နိုင်ငံ ရေးသမားကြီးသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သူ၏အတွေးအခေါ် အယူအဆကား ကမ္ဘာအနှံ့ အပြားတွင် ပျံ့နှံ့လျက်ရှိသည်မှာ ယနေ့ ရာစုနှစ်ရှိပြီ။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကား နိုင်ငံရေးအာဏာ ရယူကာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တည်ထောင်ခွင့် ရခဲ့သည်မဟုတ်။ သို့သော် သူ၏အလုပ်သမား စည်းရုံးရေးဗေဒသည်ကား ရှင်သန်နေဆဲဟု ဆိုရပေမည်။ မာ့က်စ်ဝါဒကို နိုင်ငံရေးဒဿန ဗေဒအဖြစ် စိစစ်ဝေဖန်သူမှာ နည်းသေးသည်။ သူ၏မာ့က်စ်ဝါဒကို အခြေခံ၍ လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ကြသူများဖြစ်သော လီနင်၊ စတာလင်၊ မော်တို့အား ဝေဖန်မှုကား ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးဝါဒတစ်ရပ်ကို လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ကြရာတွင် မှားသည်မှန်သည်ဆိုသည်ကား ပြည်သူတို့၏ ခံစားမှုအသိဖြင့် သိကြသည်။ လက်တွေ့လုပ်သော ခေါင်းဆောင်များကား အမှားနှင့်ကင်းမည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ပြည်သူတွေ ဒုက္ခရောက်အောင် မှားလျှင်ကား အမှားကြီးဖြစ်၍ ခွင့်လွှတ်ရမည် မဟုတ်ပေ။ မာ့က်စ်သည် သဘောတရားများကို ဖော်ပြသူ ပညာရှင်ဖြစ်သည်။ လီနင်၊ စတာလင်၊ မော်တို့သည် မာ့က်စ်သဘောတရား အတိုင်း လက်တွေ့ရုပ်လုံးဖော်ကြသည်။ သူတို့သည် သူတို့၏လက်တွေ့များကို အခြေခံ ကာ သဘောတရားလည်း ထုတ်ကာဖော်ပြကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ မာ့က်စ်က ဆိုရှယ် လစ်လမ်းကို ညွှန်ပြသည်။ သူတို့က ကိုယ်တိုင်ခြေလှမ်းကာ ပြည်သူကို ခေါင်းဆောင်ကာ ချီတက်သွားကြသူများ ဖြစ်သည်။ သူတို့ခြေလှမ်းမှားလျှင် မာ့က်စ်၏အမှားမဟုတ်နိုင် ပေ။ မာ့က်စ်ပြဿနာ မဟုတ်ပေ။ ထို့နောက် ခေတ်လုပ်ဆောင်သူများ၏ ပြဿနာသာ ဖြစ်နိုင်သည်။

မာ့က်စ်ဝါဒကော ပြဿနာမရှိသလော။ မရှိဟု မပြောနိုင်ပေ။ ကျွန်တော်သည် ကျောင်းသားဘဝ၊ ၁၉၃၈ လောက်ကစ၍ မာ့က်စ်ဝါဒစာအုပ်များကို ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ သို့သော် စာအုပ်အားလုံးကုန် ဖတ်သူကား မဟုတ်ပေ။ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားရာ၊ ကျွန်တော် လေ့လာနေသော ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာများကိုသာ ရွေးကောက်၍ ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်းသာ ဖြစ်ရာ မာ့က်စ်ဝါဒကို ခြုံငုံ၍ စိစစ်ဝေဖန်ရန် အားမရှိပေ။ ပညာရှင်များက ပညာရပ်အနေဖြင့် မာ့က်စ်အရေးအသားများကို ဝေဖန်သည်ကို ကားဖတ်ဖူးပေသည်။

(ခ)

မာ့က်စ်ဝါဒကို စာဖတ်စက နိုင်ငံရေးရာ၊ သမိုင်းရေးရာ၊ အတွေးအခေါ်ရေးရာများကို စိတ်ဝင်စားသည်။ ကျောင်းသားဘဝက ခံစားနေရသော စိတ်၊ တစ်နည်းဆိုရသော် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီဘဝမှ လွတ်မြောက်ချင်သော စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်ကလည်း စာပေ၊ အနုပညာ ခံစားသောစိတ်က ရှိနေသည်။ ယင်းသို့ နိုင်ငံရေးနှင့် စာပေ၊ အနုပညာခံစားမှုတို့ မည်သည်က ပို၍ထက်သန်သည်ကို မဝေခွဲနိုင်သော ကျောင်းသားအရွယ်တွင် မာ့က်စ်ဝါဒနှင့် သိကျွမ်းမိခြင်းဖြစ်သည်။ မိမိတွေ့ကြုံနေရသော ခေတ်ပြိုင်နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှု (ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး လူထုလှုပ်ရှားမှု)ကလည်း မာ့က်စ်ဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်နေသည်။ ကျွန်တော် လက်ငင်းဖွဲ့နွဲ့ ရေးသားနေသော ကဗျာနှင့် စကားပြေဆိုသည်ကလည်း သမိုင်းရေး၊ အတွေးအခေါ်ရေးတို့ကို စိစစ်သုံးသပ်ထားသော လောကအမြင်ပါရှိသည့် မာ့က်စ်ဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်နေပြန်သည်။ သည်တော့ အသစ်ကိုရှာဖွေနေသော ကျွန်တော့်လို ကျောင်းသားလေး တစ်ယောက်အား မာ့က်စ် အရေးအသားများက ဆွဲဆောင်နိုင်သည်ဆိုသည်မှာ မဆန်းပေ။ သည်အထဲ သခင်ဘဟိန်း၊ သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်တင်မောင်စသော မာ့က်စ်ဝါဒလေ့လာသူများနှင့် ခင်မင်မိလေသောအခါ မာ့က်စ်ဝါဒ လေ့လာမှုမှာ ပို၍ထက်သန်လာအောင် လုပ်ပေးသကဲ့သို့ ရှိသည်ဟုထင်ပေသည်။ ကိုဘဟိန်းသည် ထွန်းအေးစာအုပ်ဖြန့်ချိထုတ်ဝေရေးအတွက် “ဓနရှင်လောက” စာအုပ် ရေးသားပြုစုနေသောအခါ ကျွန်တော် သူ့ဘေးတွင်ရှိသည်။ တချို့သော ဝေါဟာရ စကားလုံးများမှာ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် တိုင်ပင်ရင်း ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုဘဟိန်းသည် စကားလုံးထွင်၍ သုံးချင်သူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက် “ကုန်ထုတ်စွမ်းအားစု” ဟူသောဝေါဟာရသည် နှစ်ယောက်သား ငြင်းရင်းခုံရင်း ထွက်ပေါ်လာသည်ဟု ထင်သည်။ စွမ်းအားစုနှင့် အင်အားစု နှစ်ယောက် ငြင်းကြရသည်။ သူက ကျွန်တော့်ထက် နိုင်ငံရေးစိတ် ပြင်းပြသူဖြစ်၍ နိုင်ငံရေးစာအုပ်ကောင်းများ

mgvoe.com

လှလှပပရေးနိုင်သူ ဖြစ်လာသည်။

ယင်းသို့သော နိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝိုင်းရှိသော်လည်း တစ်ဖက်က စာပေ၊ အနုပညာအသိုင်းအဝိုင်းကလည်း ရှိသည်။ မှာကံစံဝါဒတစ်ခုတည်းမဟုတ်။ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ပန်းပွင့်၊ အလှ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ စသည်တို့ကိုလည်း ကျွန်တော်က စိတ်ဝင်စားသည်။ ကျွန်တော်အဆောင်မှ မြို့ထဲသွားလျှင် လက်ဝဲသမားများ စုဝေးရာ နဂါးနီစာအုပ်တိုက်ကိုသာ မဟုတ်၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာစကားဝိုင်းသို့လည်း မရောက်ဘဲမနေနိုင်ပေ။ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်အား မှာကံစံဝါဒကို ယုံကြည်သလားဟု မေးဖူးသည်။ ကျွန်တော် မည်သို့ ဖြေရမည်လဲ။ လောကတွင် ကျွန်တော်အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်တာမရှိပေ။ မည်သည့်အရာမဆို အတိုင်းအတာဆိုတာ ရှိစမြဲ။ အားလုံးကို အကုန်အစင် မသိနိုင်။ ကျွန်တော်သည် အမှန်တရားကို ရှာဖွေချင်သည်။ သိချင်သည်။ ဒါလောက်ပါပဲ။ စာပေ၊ အနုပညာလုပ်ငန်းမှာ အမှန်တရားနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ စာပေ၊ အနုပညာခံစားမှုက မဲတင်းပေးလိုက်သဖြင့် ကျွန်တော်သည် နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်သွားခြင်းဖြစ်မည်ဟု နောင်အခါ မိမိကိုယ်ကို သုံးသပ်မိသည်။

မှာကံစံဝါဒီများက ဆိုရှယ်လစ်စနစ် တည်ထောင်လာကြသည်မှာ ရာစုနှစ်တစ်ဝက်ပင် ကျော်လာပေပြီ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြီးသောအခါ တိုးပွားလာသည်။ အနောက်ဘက်ကော၊ အရှေ့ဘက်ကောပင်။ သို့သော် ယခုအခါ ပုံပန်းများ၊ ရုပ်လုံးဖော်ပုံ လုပ်ဆောင်ချက်များ ကွဲပြားလျက်ရှိကြသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ယင်းသည် သဘာဝကျပေသည်။ မှာကံစံဝါဒသည် တရားသေမဟုတ်ဟု ဆိုထားရာ ပုံပန်းအမျိုးမျိုး ဖြစ်ရမည်မှာ မှာကံစံအမြင်နှင့် ကိုက်ညီသည်ဟုပင် ဖြေရပေမည်။ မိမိတို့၏ အမျိုးသား အခြေအနေအလိုက် ပုံပန်းများလည်း ခြားနားမည်ဖြစ်ပေသည်။ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် အကိုက်ညီဆုံးသည်သာ အကောင်းဆုံးစနစ် ဖြစ်ရပေမည်။ ယင်းသည်သာ မှာကံစံဝါဒ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်မည်ဟု တွေးခဲ့ပေသည်။

(ဂ)

မှာကံစံဝါဒနှင့် စာပေအနုပညာ ဘယ်လိုသက်ဆိုင်သလဲ။

မှာကံစံ၏ ရေးသားချက်များအနက် စီးပွားရေးစနစ်သည် စာပေအနုပညာနှင့် မည်သို့ဆက်သွယ်နေသည့်အကြောင်း ဖော်ပြသည်ကို စိတ်ဝင်စားမိသည်။ စီးပွားရေးစနစ်သည် အခြေခံက ပင်စည်ပင်မ။ စာပေ၊ အနုပညာ၊ နိုင်ငံရေး၊ အဘိဓမ္မာစသည် တို့သည် အကိုင်းအခက်ဟူသော သဘောတရား၊ စဉ်းစားစရာပါသည်။ စဖတ်ခါစကမူ စာလုံး

အဓိပ္ပာယ်သာ နားလည်မိသည်။ ထိုအခါက အတွေ့အကြုံကလည်း နည်းသေးသည် မဟုတ်လား။ အတွေ့အကြုံနှင့်ဟပ်၍ ကောင်းစွာ အဓိပ္ပာယ်မကောက်တတ်သေး။ ၁၉၃၈-၃၉၊ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံဟူသော သမိုင်းအတွေ့အကြုံကို ရရှိပြီးသောအခါ စာလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မိမိအတွေ့အကြုံနှင့်ဟပ်ကာ တွေးတောလာသည်။ တွေး၍ရသလောက် နားလည်သိရှိလာသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

၁၉၃၉-၄၀ လောက်အတွင်းတွင် ကျွန်တော်သည် “တို့ရေနံ” ဟူသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးဖူးသည်။ ရေနံမြေသပိတ်မှောက် အလုပ်သမားအကြောင်း ဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထုတိုကလေးဖြစ်သည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံကာလက ချောက်ရေနံမြေသို့ တရားဟောရောက်ရင်း အလုပ်သမားတန်းလျားကို လည်ပတ်ရာမှ ခံစားမှုကလေးရသည်ကို ဇာတ်လမ်းဖွဲ့ကာ ရေးမိခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံထဲမှ ပေါက်ဖွားလာသော စာပေ၊ အနုပညာတစ်ခု၊ တစ်နည်းဆိုရသော် နိုင်ငံရေးဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်။ ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး (နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး) လူထုလှုပ်ရှားမှုပင် ဖြစ်သည်။ ထို ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံခေတ်က ကြွေးကြော်သံတစ်ခုမှာ “ခနရှင်အစိုးရကျဆုံးပါစေ” ဖြစ်သည်။ ခနရှင်အစိုးရဟူသည်မှာ ခနရှင် စီးပွားရေးစနစ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခါက အရင်းရှင်စနစ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခါက အရင်းရှင်စနစ်ဟူသော ဝေါဟာရ မပီသသေး။ မှက်စံဖော်ပြထားသည်မှာ “ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုစနစ်သည် လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ အတွေးအခေါ်၊ စိတ်ကူးဉာဏ်ရေးဆိုင်ရာ ဘဝဖြစ်စဉ်တို့ကို ဖန်တီးပေးသည်” ဟူ၏။ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုစနစ်ဆိုသည်မှာ စီးပွားရေးစနစ်၏ အတွေးအခေါ်၊ စိတ်ကူးဉာဏ်ဆိုသည်မှာ စာပေ၊ အနုပညာတို့ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ မှက်စံစကားဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအခါကတော့ ယခု ရှင်းလင်းဖော်ပြသကဲ့သို့ နားလည်လှသေးသည် မဟုတ်။ စိတ်ထဲက ခံစားရာ ဝတ္ထုရေးဖွဲ့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရေနံမြေ အလုပ်သမားတန်းလျားသို့ ရောက်ဖူးရာမှ အနုပညာခံစားမှု ရရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ နောင်အခါ ပြန် လည်သုံးသပ်ရင်း တွေ့ရှိချက်ဖြစ်သည်။

ယင်း ၁၉၃၈-၄၀ ကာလ ကျောင်းသားဘဝက မှက်စံဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ စာအုပ်များဖတ်နေစဉ် ဝေဖန်ရေးဆန်သော ဆောင်းပါး ၃ပုဒ် ရေးဖြစ်သည်။ ဘုံဝါဒနှင့် စစ်မက်ရေး (ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၈-အောက်တိုဘာ)၊ ကမ္ဘာစာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင် (၁၉၄၀)၊ စာပေတော်လှန်မှုတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဘုံဝါဒနှင့် စစ်မက်ရေးမှာ လီနင်၏ “ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် စစ်” ဟူသောစာအုပ်ကလေးကို ဖတ်ပြီးနောက် မိမိနားလည်သလို ပြန်လည်ဖော်ပြထားသော ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာစာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်၊ စာပေ

တော်လှန်မှုဆောင်းပါး ၂ပုဒ်မှာ စာပေဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးဖြစ်သည်။

ယင်း ၁၉၃၈ ပတ်ဝန်းကျင်ခေတ်ကာလက ကျွန်တော်၌ စာပေဘဝအတွေ့အကြုံ အနည်းငယ်မျှလောက်တော့ ရှိပြီဟု ဆိုရပေမည်။ မတောက်တခေါက် ရေးစပြုပြီ။ ကဗျာ၊ စကားပြေ ၂ မျိုးရေးလာပြီ။ ၁၉၃၄ က ကျွန်တော်၏ ရှေးဟောင်း ဂန္ထဝင်ဟန်ရတုပိုဒ်စုံ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ ပါလာခဲ့ပြီ။ ဟုတ်ဟုတ်ညားညားတော့ ဟုတ်မည်မထင်။ ထက်သန်စ အရွယ် ဖြစ်သည့်အတိုင်း စိတ်ကူးပေါ်၍ ရေးဖွဲ့နေခြင်းဖြစ်မည်။ စာကတော့ အစုံဖတ်နေ ပြီ။ ရှေးဟောင်းကော၊ ခေတ်ပေါ်ပါ အပါအဝင်။ အင်္ဂလိပ်စာပေလည်း ထို့အတူ။

ယင်းသို့ နနယ်ငယ်ရွယ်သေးသော စာပေ၊ အနုပညာအတွေ့အကြုံဖြင့် ကြီးကျယ် သော အကြောင်းအရာကို သွား၍ ကိုင်တွယ်လိုက်သည်။ ကမ္ဘာ့စာပေ၊ မြန်မာ့ဂန္ထဝင်၊ စာပေတော်လှန်မှုတို့။ ထိုအခါကတော့ ခပ်ရဲရဲပင် ရေးချလိုက်သည်။ အတွေ့အကြုံနှင့် စာအုပ်မမျှ၍လော။ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးစိတ်က တက်ကြွနေ၍လော။ ပြန်လည်သုံးသပ် ကြည့်ရပေမည်။

[ရှုမဝရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၈၁]



### သမိုင်းအတွေ့အကြုံနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး

(က)

၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာလ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သည် အာရှဘက်ကူးလာသောအခါမှစ၍ စစ်ကို ကိုယ်တိုင် မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့ကြုံရတော့သည်။ ၁၉၃၈ လောက်ကစ၍ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ မာ့က်စ်ဝါဒ စာအုပ်များကအစ နိုင်ငံရေးသဘောတရားစာအုပ်များ ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ရာ စစ်အကြောင်းကို စာအုပ်များမှသာ သိရှိခဲ့ရသည်။ ၁၉၃၈ က “ဘုံဝါဒနှင့် စစ်မက်ရေး” ဆောင်းပါးရေးခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ကစ၍ ဥရောပတွင် စစ်ကြီးစ ဖြစ်နေပြီ။ သတင်းစာများတွင်သာ စစ်သတင်း ဖတ်ခဲ့ကြရသည်။

ယင်း ၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာလဆန်းက ကျွန်တော်သည် မိတ်ဆွေများနှင့် ကျိုက်ထီးရိုး သွားသည်။ လပြည့်ရက်ပိုင်းဖြစ်၍ လကဝင်းပနေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ညဘက်ထွက် သော မော်လမြိုင်ရထားဖြင့် လိုက်ပါခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ လသာသာတွင် စစ်တောင်း တံတားကို ဖြတ်သည်ကို အမှတ်ရနေသည်။ ကုန်တွဲရထားများကို ရပ်စောင့်နေရသည်။ ကုန်တွဲရထားများမှာ ဘာမီးမျှ ထွန်းမထား၊ အလုံလည်း ပိတ်ထားသည်။ တစ်ခုခုတော့ တစ်ခုခုပဲဟု သိနေရသည်။ လက်နက်များလား။ လူမသိစေ ချင်သောကိစ္စပင်ဖြစ်မည်။ စစ်ရိပ်စစ်ငွေ သဘောဟု မှတ်လိုက်သည်။

ကျိုက်ထိုသို့ မနက် ၂နာရီရောက်သည်။ ကျိုက်ထီးရိုးမှနေ၍ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ တောင်များသို့လည်း သွားကြသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးမှ ပြန်ရောက်သည့်နေ့ကပင် ဂျပန်က ပုလဲဆိပ်ကမ်း ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက် သောသတင်း ရေဒီယိုမှ ကြားရသည်။ ကျွန်တော်သည် ဆူးလေဘုရားလမ်းထောင့်ရှိ

ကွန်တီနင်တယ်တွင် ကော်ဖီသောက်နေခိုက်ဖြစ်သည်။ သတင်းက ချက်ချင်းပြန်ပြီး လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်သွားသည်။ လမ်းသွားလမ်းလာများသည် စစ်ဖြစ်ပြီဖြစ်ကြောင်း နှုတ်မှ တရွရွ ပြောဆိုနေကြလေပြီ။ ထိုညနေ “အိမ်မှအမြန်ပြန်လာပါ” ဟူသော သံကြိုးစာရ သည်။ သင်္ဘောမှာ ကျပ်ခဲနေတော့သည်။ ဒီဇင်ဘာ ၂၃ ရက် ရန်ကုန်သို့ ပထမဆုံး ဖုံးကြဲသည့်နေ့က ကျွန်တော်မှာ မြို့၏ တစ်ဖက်ကမ်းရှိ ခြံထဲတွင်ရှိနေသည်။ တဝန်းဝန်း ဖုံးချသံကို ကြားနေရသည်။ သည်ကစ၍ စစ်၏အနိဋ္ဌာရုံကို တွေ့ကြုံခဲ့ရတော့သည်။ သည်ကစ၍ မတည်ငြိမ်မှုကို ခံစားလာလိုက်ရသည်မှာ ပြီးမပြီးနိုင်တော့။ ထိုအခါကစ၍ စစ်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသော ခံစားမှုသည် ကျွန်တော်၏ ရင်ထဲ တွင် ကိန်းအောင်းအမြစ်တွယ်ခဲ့တော့သည်။ စာအုပ်ထဲမှရသော အသိနှင့်မတူ၊ ကိုယ်တွေ့ မှရရှိသော အသိ။ သမိုင်းအတွေ့အကြုံမှ ရရှိသောအသိ။

(ခ)

စာအုပ်နှင့် ကိုယ်တိုင်ထိတွေ့ရသော အတွေ့အကြုံ မည်သို့ဆက်စပ်သနည်း။ စစ်ကြီးအစမှာပင် သိရှိလာသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သည့်အရင်ကမူ စာအုပ်များဖတ်ရင်း စာလုံးများကို ယုံကြည်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးသဘောတရားရေးရာများ ဖတ်ကာ ဖက်ဆစ် စနစ် ဆိုးဝါးပုံကို သိရှိနေခဲ့ရာ ဂျပန်ခေတ်ရောက်သောအခါ ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံခံစားရ သဖြင့် ကိုယ်တွေ့သိရှိလာသည်။

ကျွန်တော်သည် ဂျပန်ခေတ်အတွင်းက စာမရေးဖြစ်ခဲ့ပေ။ ဂျပန်ခေတ်ကို အလင်း ရောင်ကင်းမဲ့သည့် အမှောင်ခေတ်ဟု ခံစားနေမိသည်။ ယင်းခံစားမှုဖြင့် စစ်ပြီးစ “ယနေ့ မြန်မာပြည်သည် အမှောင်မှလွတ်မြောက်၍ ပြန်လည်ဆန်းသစ်ရေးသို့ မျက်နှာမူရပေ တော့မည်။ စစ်အပြီး မြန်မာပြည်သည် စစ်ကြောင့်၊ ပျက်စီးယိုယွင်း ချို့တဲ့ခြင်းအခြေတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ပေရာ ပြန်လည်ထူထောင်ရမည့်အခါ ဖြစ်ပေသည်” ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ တကယ့် အတွေ့အကြုံနှင့် စာလုံးသည် ဆက်စပ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းဂျပန်ခေတ်အတွင်းက စာမရေးဖြစ်သော်လည်း စာကားဖတ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးသဘောတရားများ တော်တော်ဖတ်ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံရသော အတွေ့အကြုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ထင်ဟပ်ကာ အဓိပ္ပာယ်ကောက်သည်။ အဖြစ်အပျက်တွေက များမြောင်ထွေပြားလာသည်။ စာအုပ်နှင့် ညှိကာအဖြေရှာရသည်။ ကျေနပ်သော အဖြေရ လျှင် စာလုံးများမှန်ပြီဟု ယုံကြည်လိုက်သည်။ ကျေနပ်လောက်အောင် အဖြေမရလျှင် စိစစ်ပိုင်းခြားကြည့်မိသည်။ ထိုအခါ ဝေဖန်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

mgyoe.com

ဂျပန်တစ်ခေတ်လုံး စာမရေးဖြစ်။ ရေးချင်သောစာကလည်း ရေး၍ရမည်မဟုတ်။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများက မှောင်ချထားသည်။ သို့သော် ရေးစရာတွေက များလှသည်။ အဓိပတိ အရှင်မင်းကြီး ဒေါက်တာဘမော်၏ “တစ်သွေးတစ်သံတစ်မိန့်” ဟူသော စကားအတိုင်းပင် တစ်မင်းပြောင်းမှ တစ်မင်းအကြောင်း သိသည်ဟူသော ဆိုရိုးစကား ရှိသည် မဟုတ်လား။

ဂျပန်တစ်ခေတ်လုံးလိုလိုပင် ကျွန်တော်သည် “အာဏာ”ရ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နီးကပ်စွာ နေခဲ့ရသည်။ စစ်မဖြစ်ခင်ကတော့ သူတို့သည် ကျောင်းသားသမဂ္ဂနှင့် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးမှ မိတ်ဆွေများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ဖြစ်ကြသည်။ ယခုတော့ ဝန်ကြီး၊ မှူးကြီးများ ဖြစ်နေကြပြီ။ သူတို့နေထိုင်ကြသော ရွှေတောင်ကြား ဘီအိုင်အေ သိမ်းထားသော အင်္ဂလိပ်လက်ကျန်တိုက်များတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်မှာ ယင်းရွှေတောင်ကြားရပ်ကွက်တွင် လှည့်လည်နေထိုင်သည်။ ဘာအလုပ်မှတော့ မလုပ်။ စန္ဒရားသာ တီးနေခဲ့သည်။ အိမ်တိုင်းလို စန္ဒရားက ရှိကြသည်။ ထမင်းစားပွဲလုပ်ကြလျှင် ကျွန်တော့် လာလာခေါ်ကြ၍ ရှောင်ပြေးနေရသည်။ ဝန်ကြီးတစ်ယောက် အိမ်တွင်နေရာ မိုးလင်းလျှင် အလုပ်လာတောင်းသူတွေက ဧည့်ခန်းတွင်အပြည့်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်က သူတို့အစား လှည့်ပတ်ပြောရဖူးသည်။ အာဏာဆိုတာ အခွင့်အရေးပါကလား။ စန္ဒရားတီးရတာကတော့ ဘေးအကင်းဆုံး။ ကျွန်တော်သည် အနုပညာကို ပို၍ယုံကြည်လာမိသည်။

(ဂ)

စစ်ပြီးသောအခါ မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်တစ်ခုခု ထုတ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ နိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝိုင်း မိတ်ဆွေများက ခေါ်ကြသော်လည်း သိပ်မသွားတော့ပေ။ သူတို့ကလည်း လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် အလုပ်ရှုပ်နေကြသည်။ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်ထုတ်ဖြစ်လျှင် စာပေ၊ အနုပညာရေးရာ သဘောတရားများ၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်များ ထည့်သွင်းရန် စိတ်ကူးထားသည်။ စာပေနှင့်ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ အက၊ သဘင် စသည့်အနုပညာ ရပ်များမှာ အခြေခံသဘောတရားချင်း တူကြသည်။ စာပေ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီတို့တွင် အတွေ့အကြုံ အသင့်အတင့်ရှိနေသည်။ ယင်းအတွေ့အကြုံကို အခြေခံ၍ ဝေဖန်ရန် စိတ်ကူးမိသည်။ ၁၉၄၆ တွင် တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဖြစ်သောအခါ ဝေဖန်ရေးအခန်း ပါရှိရန် သတ်မှတ်ထားသည်။

ဝေဖန်ရေးကို ခေတ်ပြိုင်လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သော လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲနှင့် ဆက်စပ်ချင်

သည်။ ကျွန်တော်၏ ကျောင်းသားသမဂ္ဂနှင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မိတ်ဆွေများကတော့ နိုင်ငံရေးလောကသို့ လုံးလုံးရောက်သွားကြပြီ။ သူတို့သည် ကျွန်တော့်ထက် နိုင်ငံရေးစိတ် ပြင်းပြကြသူများ၊ နိုင်ငံရေးကို စောက်ချလုပ်လိုသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့ကလည်း တစ်ဖက်တစ်လမ်းကလုပ်။ ကျွန်တော်ကလည်း မိမိယုံ ကြည်သော စာပေ၊ အနုပညာဘက်က တစ်ဖက်တစ်လမ်း လုပ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက် ခြင်းဖြစ်သည်။

တကယ်ကလည်း ကျွန်တော်နှင့် နိုင်ငံရေးမဖြစ်။ ဒါကိုသိနေသည်။ ၁၉၄၂ နှစ် ဆန်းစက ကျွန်တော်တို့မြို့ကို ဗိုလ်ရန်နိုင်၏ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်က သိမ်း သည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်မှာ သူတက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးလုပ်ကတည်းက ကျွန်တော်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသူဖြစ်ရာ မြို့သိမ်းပြီး ကျွန်တော်တို့အိမ်တွင်ပင် တည်းနေသည်။ သူရောက် လာသောအခါ အိမ်ရှေ့အပေါက်ဝတွင် လှံစွပ်သေနတ်နှင့် အစောင့်တပ်သားများ စောင့် ကြပ်နေသည်။ နောက်တစ်နေ့တွင် ဒေါ်ဆင်ဘဏ် အဆောက်အအုံတွင် ပြုလုပ်သည့် မြို့မိမြို့ဖများ အင်္ဂလိပ်လက်ထက်က ပုလိပ်အရာရှိများ စသည်တို့နှင့် တွေ့ဆုံပွဲသို့ အတူသွားကြသည်။ မောရစ်ကားနှင့် ဗိုလ်ရန်နိုင်ပါလာ၍ ကားဘေးခြေနင်းခုံပေါ်တွင် သေနတ်ကိုင် စစ်သားနှစ်ယောက်က ရပ်လျက် လိုက်ပါလာကြသည်။ ရောက်သွားသော အခါ လူကြီးများက နေရာမှထကာ အရိုအသေပေးကြသည်။ ပုလိပ်အရာရှိက ဆလုရိုက် သည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်မှာ မြို့သိမ်း ဗိုလ်မှူးဟန်ပန်၊ ခတ်မတ်မတ်ဖြင့် ခြေလှမ်းမှန်မှန်လျှောက် သွားကာ သူ့နေရာတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်သည်။ ထို့နောက် မြို့သိမ်းမိန့်ခွန်းကို မြွက်ကြား သည်။ လွန်ခဲ့သော ၂နှစ်က တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးသည် ယခု ဗမာ့လွတ်လပ် ရေးတပ်မတော် မြို့သိမ်းတပ်ဗိုလ်မှူး ဖြစ်နေပေပြီ။ ထိုနှစ်က ကျွန်တော်လည်း သမဂ္ဂအမှု ဆောင်ဖြစ်ရာ ပထမကျွန်တော့်အား အတွင်းရေးမှူးလုပ်ရန် ပြောကြသေးသည်။ ကျွန်တော် လက်မခံခဲ့ပါ။ အမှုဆောင်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကျွန်တော်မဲအရမနည်း။ ထိုနှစ် က ကျွန်တော်သည် ဝါဒပြန့်ပွားရေးမှူး တာဝန်ယူရသည်။ အပြန်ကားပေါ်၌ ကျွန်တော် ပြုံးနေသည်ကို ဗိုလ်ရန်နိုင်က “ဖိုးဌေးက ဘာပြုံးတာလဲ” ဟု တတွတ်တွတ်မေးနေသည်။ ညဘက် လူရှင်းသောအခါ အိမ်ရှေ့သင်္ဘောပင်အောက်တွင် ကျွန်တော်က မယ်ဒလင် ကလေးနှင့် သူက ပါမောက္ခဦးဘညွန့်၏ ချစ်ဒုက္ခသီချင်းကို မရတရဆိုနေသည်။ ဗိုလ် ရန်နိုင်မှာ ကျောင်းသားဘဝကတည်းက ချစ်ဒုက္ခသီချင်းကို ကြိုက်သူဖြစ်သည်။ အသံက မဆိုး။ သို့သော် အလိုက်ကောင်းကောင်းမရ။ ဒါကို ကျွန်တော်က ပျော်သည်။ အေးချမ်း သည်ဟု နှစ်သက်မိသည်။ စောစောက ခံစားမှုနှင့် ကွာခြားသည်။

mgyo.com

### လမ်းဆုံလမ်းခွဆီသို့ ပြန်လည်ကြည့်ရှုခြင်း

(၁)

“စစ်” ဟူသောစကားလုံးကို ငယ်စဉ်က ၁၀ တန်းကျောင်းသားဘဝက ရာဇဝင် စာအုပ်များတွင် စတင်တွေ့ဖူးခဲ့သည်။ စစ်ဟူသောစကားလုံးအတွက် ကျွန်တော့်တွင် ဘာခံစားမှုမှ မရှိခဲ့။ အရေးတော်ပုံစာအုပ်များတွင်ပါသော ပဒေသရာဇ်မင်းတို့ အချင်းချင်း ဖြစ်သော စစ်ပွဲများအကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသည်ကို ဖတ်ရရာ အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်း သဖြင့် ပန်းချီကားလိပ်များ ရှေ့ဇာတ်ခုံပေါ်တွင် ကတ္တီပါအနီ အစိမ်း ပိုးချည်ရွှေချည် ငွေချည်ထိုး တဖိတ်ဖိတ်၊ ဘော်ကြယ်ရောင် တလက်လက်၊ ဓားရောင်တွေ ပြိုးပြိုးပြက် ပြက်ဖြင့် ဓားချင်းခုတ်နေကြသော မိုလ်မင်းများ၏ ကဟန်သိုင်းဟန်များကိုသာ မြင်နေမိ သည်။ ဆိုင်း၏ မိန်းမောင်းသံ တူရိယာသံတို့ကို သဘောကျနေမိသည်။ မိမိကိုယ်ကို ဇာတ်ပွဲထဲက သူရဲကောင်းကြီးလို စိတ်ကူးယဉ်နေမိသည်။ စစ်ပွဲဟူသော စကားလုံးကပင် ပွဲဟူသော လှပ၍ ရင်ခုန်စရာမိန်းမောင်းတေးသံကို ကြားနေရသည်။ စစ်ပွဲကို ပွဲတစ်ပွဲ အဖြစ်သာ ဣဋ္ဌာရုံစိတ်ကူးမြင်ကူး လှပသောစိတ်ကူး ရုပ်ပုံအဖြစ် ခံစားနေရသည်။ မြန်မာအနုပညာဖန်တီးမှုတွင် ဘီလူးရုပ်၊ ခြင်္သေ့ရုပ်၊ နဂါးရုပ်တို့သည် ကြောက်စရာ မကောင်းဘဲ ကနုတ်ပန်း အဆင်အယင်ဖြင့် အကိုင်း အညွန့်၊ အသီးအပွင့်ခြယ်သထား ခြင်းကြောင့် ချစ်စရာဖြစ်နေသည့် သဘောမျိုးဖြစ် မည်ထင်သည်။

ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် မင်းရဲကျော်စွာတို့စစ်ပွဲအကြောင်း ဖတ်ရသောအခါ သည်းဖိုနောင် ဂျိန် ဇာတ်လမ်းဖတ်ရသကဲ့သို့ ရင်တမမဖြင့်သာ စိတ်ဝင်စားခဲ့ရသည်။ စစ်၏အကျိုး အပြစ်ကို မတွေးမိခဲ့။

၁၉၃၈ ပတ်ဝန်းကျင် နိုင်ငံရေးသဘောတရားများ ဖတ်ရှုလေ့လာသောအခါ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးများအကြောင်း စိတ်ဝင်စားရင်းက စစ်အကြောင်းပါ တွေ့လာရသည်။ ကျောင်းတွင် သမိုင်းဘာသာရပ် ယူသဖြင့်လည်း ကမ္ဘာ့ရာဇဝင် သင်ကြားရသော အခါ ဂရိခေတ်ကာလကစ၍ စစ်ပွဲများအကြောင်း မပါမပြီး ကျက်မှတ်နေခဲ့ရ၍ ရာဇဝင်ဆိုတာ စစ်ပွဲတွေအကြောင်းချည်းပါပဲကလားဟု နားလည်နေခဲ့သည်။ ကျွန်တော်သည် ပင် ဘုံဝါဒနှင့် စစ်မက်ရေးအမည်ရှိ ဆောင်းပါးကို ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးဖူးသေးသည်။ (၁၉၃၉)။ ကျွန်တော်၏ပင်ကို အယူအဆမဟုတ်။ လီနင်၏ (ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် စစ်) စာအုပ်ငယ်ကိုဖတ်ပြီး ပြန်လည်ဖော်ပြခြင်းသဘောသာ ဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေးစစ်နှင့် နယ်ချဲ့စစ်တို့ကို ခွဲခြားပြထားသည်။ ကျွန်တော်သိသော စာအုပ်ထဲမှ စစ်အကြောင်းဖြစ်သည်။

တကယ့်စစ်၏ အတွေ့အကြုံကား ခါးသီးလှစွာသည်။ ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ဂျပန်က ဗုံးကြဲပြီး တိုက်ခိုက်သည့်အချိန် နံနက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်သည် ဆူးလေဘုရားလမ်းရှိ ကွန်တီနင်တယ်မှန်တိုက် ဆင်ဝင်အောက်တွင် ရှိနေသည်။ စစ်ဖြစ်သည့် သတင်းကို လူတစ်ယောက်ထံမှ သိရခြင်းဖြစ်သည်။ လူတွေ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်နေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ လမ်းဘေးပလက်ဖောင်းတွင် ဆုံကြသော ခရီးသွားအချင်းချင်းရပ်ကာ စစ်ကြေညာသည့်အကြောင်း ပြောနေကြသည်။ ဂျပန်တွေ ဖမ်းကုန်ပြီ။ ကျွန်တော်တို့နားက သွားစိုက်ဆရာတစ်ယောက် ပါသွားတယ်၊ စုရုံးစုရုံးနှင့် ပြောနေကြသည်။ စစ်ဆိုသည့် စကားလုံး ကြောင့် လူတွေစိတ်လှုပ်ရှားနေကြသည်။ အိမ်အမြန်ပြန်လာရန် သင်္ကြံစာရ၍ မိရာ သင်္ဘောဖြင့်ပြန်ခဲ့ရာ သင်္ဘောမှာ လူတွေအပြည့် ဝန်စည်စလယ်တွေ တိုးလို့တွဲလောင်း၊ ဝန်လေးနေ၍ မျှော့ကြောင်းနှင့် ရေထိလုနီးနီး။ နစ်မှာပင် စိုးရသည်။ စစ်ဘေးဒုက္ခသည် ပုံအသေး။

နောက် ၂ ပတ်ခန့်ကြာသောနေ့လယ် နေ့တစ်နေ့၊ ဧည့်သည်များနှင့် မြို့တစ်ဖက်ကမ်းရှိခြံထဲတွင် စားသောက်နေစဉ် ရန်ကုန်မြို့ဘက်ဆီမှ တအုန်းအုန်း အသံများကြားရသည်။ ထူးဆန်း၍ ဘာသံများပါလိမ့်ဟု နားစွင့်ရသည်။ နောက်တစ်နေ့တွင်ကား ရန်ကုန်ကို ဂျပန်တို့ ဗုံးကြဲသည့် အနိဋ္ဌာရုံသတင်းများ ကြားရတော့သည်။ မြင်မကောင်း ရှုမကောင်း၊ အလောင်းတွေထပ်လို့။ အသားတစ်တွေက လမ်းပေါ်မှာ ကြဲလို့တဲ့။

၁၉၄၂ နွေဦးပေါက် ရန်ကုန်ကို ဂျပန်သိမ်းသောအခါ ကျွန်တော် ရန်ကုန်သို့ ရောက်သွားသည်။ ရန်ကုန်ကား စစ်ဒဏ်ကြောင့် မြို့ပျက်ကြီးဖြစ်နေပေပြီ။ အုတ်ပွဲဇာတ်ပိုင်း၊ နံရံပြိုသံရက်မတွေတစ်ပိုင်း၊ ဖုထစ်ချိုင့်ခွက်တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော လမ်းပေါ်လျှောက်

ရသည်။ အမှိုက်သရိုက်မရှင်း၊ ရေမြောင်းတို့က အရင်လိုမစီး၍ အနံ့အသက် မကောင်း၊  
 ခြင်ကကိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းနေစဉ်က ရန်ကုန်မဟုတ်တော့။ လျှပ်စစ်ဖြင့်  
 သွားသော ထရော်လီများလည်းမရှိတော့။ မီးက ခဏခဏ ပျက်တတ်သည်။ မီးမလာ  
 သော ညများကမနည်း။ လမ်းဘေးတွင် ပုံခင်းရောင်းကြသော သူခိုးဈေးကို မြို့လယ်  
 ကောင်တွင် တွေ့ရသည်။ ရန်ကုန်ပုံးချ၍ မြို့ကို လူများစွန့်ခွာပြေးကြသောအခါ ဆိုင်များ၊  
 ကုန်တိုက်များမှ ပစ္စည်းတို့ကိုသယ်၍ သူခိုးဈေးဖွင့် ကြခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်အတွင်း ဂျပန်  
 ခေတ်ကာလတွင် ကုန်ဈေးနှုန်းများ တရိပ်ရိပ်တက်ကာ ငွေဖောင်းပွလာသည်။ လူသုံးကုန်  
 ပစ္စည်းက တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ရှားလာသည်။ ကျူလုပ်သည် (တန်းစီသည်)ကို ပထမ  
 ဆုံး တွေ့ဖူးလာသည်။ လူတို့သည် ရှားပါးဆင်းရဲသော်လည်း ခေတ်ပျက် သူဌေးတွေပေါ်  
 လာသည်။ အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်၏ တစ်သွေးတစ်သံ တစ်မိန့်ကို ကြားနေရသည်။  
 သူခိုးဈေး၊ ခေတ်ပျက်သူဌေး၊ ငွေဖောင်းပွ၊ တစ်သွေး၊ တစ်သံ၊ တစ်မိန့်။ ယင်းတို့သည်  
 စစ်ခေတ်၏ အမှတ်အသားများဟု ခံစားသိရှိမိသည်။ ပုံးကြဲယာဉ် ကောင်းကင်ယံမှ  
 ဆင်းလာလျှင် ရင်တထိတ်ထိတ်။ ရန်သူလေယာဉ်လာပြီဟူသော လေကြောင်း အချက်  
 ပေး ဥဩသံ၊ ပုံးချသံ၊ အမြောက်သံ၊ သေနတ်သံ၊ ငိုရှိုက်သံ၊ ညည်းညူသံတို့သည်  
 စစ်၏အသံများ ဖြစ်နေကြသည်။ ပြာပုံ၊ လူသေအလောင်း တိုက်ပြိုတိုက်ပျက်၊ မီးလောင်  
 မြေတို့သည် စစ်၏မြင်ကွင်းဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခေတ် စစ်အတွင်းက စစ်ကိုအဖျက်အဆီး  
 အနိဋ္ဌာရုံဟု နားလည်လာခဲ့သည်။ ကျောင်းသားဘဝက လီနင်စာကိုဖတ်ပြီး တော်လှန်  
 စစ်ကို ပြည်သူအား အကျိုးပြုသည့်သဘော နားလည်ခဲ့သော်လည်း ကျွန်တော့်စစ်ခံစားမှု  
 က ကျွန်တော်၏အတွေးအခေါ်ကို အနှောင့်အယှက်ပေးလျက် ရှိနေသည်။ စာအုပ်နှင့်  
 ခံစားမှု စေ့စပ်၍မရ။ စစ်ကို ကျွန်တော်မကြိုက်သော်လည်း ဂျပန်ခေတ်တွင် စစ်ဗိုလ်များ  
 နှင့်အတူ နေခဲ့ရသည်။ ဗိုလ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်ဇေယျ။ သူတို့ကို ကျောင်းသား  
 ဘဝကတည်းက သိခဲ့သည်။ ဗိုလ်အောင်ဆန်းမှာ စာသမား၊ ဗိုလ်လက်ျာမှာ နူးညံ့ပျော့  
 ပျောင်းသည့် ပန်းချီရေးသမား၊ ဗိုလ်ဇေယျမှာ တယောသမား၊ အကကောင်း။ သူတို့သည်  
 ပင်ကိုအားဖြင့် စာပေ၊ အနုပညာ ခံစားသူများဖြစ်ကြသော်လည်း အမျိုးသားလွတ်မြောက်  
 ရေးစစ်၊ တော်လှန်ရေးစစ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသဖြင့်သာ စစ်ဗိုလ်အဖြစ် မလွဲမရှောင်  
 သာ ဖြစ်သွားရခြင်း ဖြစ်သည်ကိုကား ငြင်း၍မရ။ သမိုင်းဆိုသည်မှာ လူတို့၏ဆန္ဒ  
 အတိုင်း ဖြစ်ပွားသည် မဟုတ်။

ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင်ကား မရှင်းမကြည်လင်။ ရှုပ်ထွေးနေသည်။ ဂျပန်တစ်  
 ခေတ်လုံး ဘာအလုပ်မှမလုပ်။ စာတော်တော်များတော့ ဖတ်ဖြစ်သည်။ စန္ဒရားတီးသည်။

စာတစ်ပုဒ်မှ မရေးဖြစ်။ ကျောင်းသားဘဝတုန်းကကဲ့သို့ ကြည်လင်တက်ကြွ ခြင်းမျိုးမရှိ။ စစ်ကြီးပြီးသွားသောအခါ စိတ်ထဲကပေါ့သွားသည်။ ညအမှောင်တိုက်မှ လွတ်မြောက်သွား၍ လန်းဆန်းလာမိသည်။ စာပေလုပ်ငန်း စာပေမဂ္ဂဇင်းထုတ်ရန် ပြင်ဆင်သောအခါ စာပေမိတ်ဆွေဟောင်းတို့နှင့် ပြန်တွေ့ရမည်။ ဆက်ရမည်။ သို့သော် အမှတ် (၁) တွင် သိပ်မိတ်ဟောင်းများ မပါဖြစ်။ တချို့ မြန်မာပြည်တွင် မရှိကြ။ ကိုတိုက်စိုးမှာ စာကြည့်တိုက် ပညာတော်သင်ဖြင့် အင်္ဂလန်သွားနေသည်။ ကိုထင်ကြီးမှာ သတင်းစာပညာတော်သင်ဖြင့် အမေရိကန်သွားနေသည်။ ကျွန်တော်၏ သိကျွမ်းဟောင်းထဲမှ မောင်ထင်က ပြင်သစ်စာရေးဆရာ မိုပါဆွန်း၏ “တောလား” ဝတ္ထု ဘာသာပြန်ပါသည်။ မောင်ထင်မှာ ကျွန်တော့်ထက် ၁၀ နှစ်ခန့် ကြီးမည်ထင်သည်။ ဂျပန်ခေတ် ၁၉၄၄ ကလားမသီ၊ အင်းလျားကန်ထောင့်ရှိ အိမ်ဖြူအဆောက်အအုံ နိုင်ငံခြားရေးဌာနရုံး၊ ဒုတိယအတွင်းဝန် သခင်ဘဟိန်းရုံးခန်းတွင် မောင်ထင်နှင့် ဆုံဖြစ်သည်။ အခန်းတွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး သခင်နုလည်း ရောက်နေခိုက်ဖြစ်သည်။ သခင်နု၏ ညချမ်းအချိန်ခါဝယ် ပြဇာတ်လက်ရေးမူကို ကျွန်တော်တို့ဖတ်ပြီးစ။ သခင်နုရောက်လာကာ ပြဇာတ်အကြောင်း စကားပြောနေစဉ် နိုင်ငံခြားရေး အရာရှိအဖြစ် မောင်ထင်သည် အလုပ်ဝင်ရန် ရောက်လာသည်။ ကျွန်တော်မှာ သူ၏ကိုဒေါင်းဝတ္ထုတိုများကို ကြိုက်သူဖြစ်ရာ စာရေးဆရာကို လူကိုယ်တိုင်တွေ့ရ၍ ဝမ်းသာသွားသည်။ စစ်ပြီးသောအခါ သူ့ကို ဗဟန်းတွင်ဆုံမိသည်။ သူ၏နေရာကို သိနေရာ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ရန် ပြင်ဆင်သောအခါ သူ့ထံ စာမူတောင်းလိုက်သည်။ သူ၏ ငဘဝတ္ထုစာမူ ကျွန်တော့်အား ပေးဖတ်ပြီး ထုတ်ဝေရန်ပြောသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားဘဝက သူသည်နယ်တွင် မြို့အုပ်လုပ်ရင်း “မြို့အုပ်မင်းဆို ဘုံရုံကဗျာများ” ကိုရေးလျက်ရှိသည်။ မဂ္ဂဇင်းအလုပ်က ရှုပ်နေ၍မထုတ်ဖြစ်။ ၁၉၄၇ တွင် ဆက်လက်ထုတ်ဝေသော တာရာမဂ္ဂဇင်းတွင် ကိုတက်တိုး၊ မန်းတင်၊ သာဂရ ငစိုးတို့ ဝတ္ထုတိုများ ရေးကြသည်။ ဆရာဇော်ဂျီက ဆရာကြီးသခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ စာပေကို အကဲဖြတ်ထားသော ဇာတိမာန်စာဆိုဆောင်းပါး ရေးပေးသည်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်က အင်းလျားကန်သို့ အိုကူးတို့၊ ပျဉ်းမငုတ်တို့ စသောကဗျာများ ရေးပေးသည်။ သူတို့သည် ကျွန်တော့်ထက် ၁၀ နှစ်ကျော်ကြီးကြပြီး ကျွန်တော် ကျောင်းရောက်ချိန်တွင် ပညာတော်သင်အဖြစ် ပြည်ပတွင် ရောက်နေကြသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ အင်္ဂလန်မှရောက်စ သူ၏မြန်မာစာအတန်းတွင် ကျွန်တော် ကိုးခန်းပျို့သင်ခဲ့ဖူးသည်။ သူတို့သည် စာရေးကျဲကြသည်။ ဂန္ထလောကတွင်ပါခဲ့သော စာများထဲမှ ကျွန်တော့်အကြိုက် ရွေးချယ်၍ တာရာတွင် ပြန်လည်ပုံဖော်ပေးသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေပျိုးထောင်သူတို့နှင့် စစ်ပြီးခေတ် စာဖတ်ပုဂ္ဂိုလ်

ကို မိတ်ဆက်ပေးချင်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ဘဝနှင့်စာပေကို ဆက်လက်ရေးခဲ့သည်။

ယင်းတို့သည်ကား စစ်မဖြစ်မီခေတ် ကျောင်းသားဘဝက ခေတ်ပြိုင်စာပေသမားများ ကျွန်တော်တို့ထက်စောသော စာပေသမားများ၏ စာပေအသိုင်းအဝိုင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကို စာပေအသိုင်းအဝိုင်းဟောင်းဟု ခေါ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ကြီးက မျဉ်းသားပေးလိုက်သော ခေတ်နယ်ခြား အမှတ်သဘောလည်း ဖြစ်သည်။

စစ်မဖြစ်မီခေတ်မှာ ကိုလိုနီခေတ်ဖြစ်၍ စစ်ပြီးခေတ်မှာ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်သစ် တည်ထောင်သည့် လွတ်လပ်ရေးခေတ်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

စာပေအသိုင်းအဝိုင်းသစ်ကား စစ်ပြီးခေတ်နှင့် ဆက်စပ်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

(ဃ)

မဂ္ဂဇင်းအမှတ် (၁) တွင် စာပေအသိုင်းအဝိုင်းသစ်နှင့် စတင်ထိတွေ့ရသည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်းအမှတ် (၁) တွင် ဗန်းမော်တင်အောင်၏ စစ်မဖြစ်မီခေတ်က စာပေလောက တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ခြယ်ထားသော “တစ်ရံရောခါ” အမည်ရှိ ဝတ္ထုတို၊ သခင်သန်းမြိုင်၏ စစ်ပြီးစကာလ နေအိမ်အခက်အခဲပြဿနာကို ဟာသဟန်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့သရုပ်ဖော်ထားသော အေးဖေ အေးမေဝတ္ထုတို့ပါသည်။ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ရန် ပြင်ဆင်နေစဉ် ဗန်းမော်တင်အောင် ပြည်မှပို့လိုက်ရာ နှစ်သက်၍ အမှတ် (၁) တွင် ထည့်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်သူ ရန်ကုန်ဆင်းလာ၍ လူချင်းသိသွားသည်။ သည်ကစ၍ သူနှင့်ခင်မင်ရင်းနှီးလာခဲ့သည်မှာ သူကွယ်လွန်သည်အထိ နှောင်ကြီးမပြတ်။ သူက ကျွန်တော့်ထက် တစ်နှစ်ငယ်သည်။ သခင်သန်းမြိုင်နှင့် ဂျပန်ခေတ်က စတင်သိခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်ထက် ၆-၇နှစ်ခန့်ကြီးမည်လား မပြောတတ်။ သူက စာသမား။ ဘင်ဂျီအတီးကောင်းဟု ကြားဖူးသည်။

အမှတ် (၃) တွင် ကြည်အေး၏ “ထိုည” အမည်ရှိ ဝတ္ထုတိုကလေးပါသည်။

ကြည်အေးသည် ဒစ်ကန်ဆန်စာရေးစက္ကူအပြာ၊ စာအိတ်အပြာရောင်နှင့် စာမူစကားပြေတစ်ပုဒ်ပိုရာ အဖွဲ့အနွဲ့ စိတ်ကူးအစအနရှိသည်ကိုတွေ့၍ ထည့်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာများမှာ တစ်ခါထက်တစ်ခါ သိသိသာသာ တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့ရ၍ ကဗျာကို ထည့်သွင်းလိုက်သည်။ အတော်ကြာမှ ကျောင်းသူအမျိုးသမီး ကလေးမှန်းသိရသည်။ ၁၉၄၈ မှ လူချင်းသိရသည်။ သူမကို ကိုတက်တိုးအိမ်တွင် တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော့်ထက် ၁၀ နှစ်ခန့်ငယ်သည်။

သခင်သန်းမြိုင်မှာ စာပေလောကသို့ ရောက်မလာ။ ဗန်းမော်တင်အောင်နှင့် ကြည်အေးကတော့ စာပေလောကမှာပဲ ရှိနေကြရာ ယနေ့ဆိုလျှင် သူ့နေရာသူ အသီးသီး တည်ရှိနေကြပြီ။ ၁၉၄၈ နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်ထက် ဆယ်စုနှစ်လောက်ငယ်သော လူငယ်ကျောင်းသားများ ရေးကြသည်။ အသက်အရွယ်တို့ကို ဖော်ပြနေခြင်းမှာ အခြား ကြောင့်မဟုတ်။ စစ်ပြီးခေတ် စာပေလောကသို့ မျိုးဆက်သစ်များ ရောက်ရှိလာကြသည် ကို ဆိုလို၍ဖြစ်သည်။

အသက်အရွယ်သည် မိမိတို့သမိုင်းခေတ် ဖြတ်သန်းခဲ့ကြသော အတွေ့အကြုံကို ညွှန်းပြနေသည်။ အနုပညာရှင်တို့မည်သည် အာရုံခံစားမှုဘက်တွင် ထက်မြက်စူးရှ တတ် သည်။ သူ့ဖြတ်သန်းနေသော သမိုင်းခေတ်ကို မည်သို့တုံ့ပြန်သနည်းဆိုသည်မှာ စာပေ ဒဿန၊ စာပေအတွေးအခေါ်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလား။

အမှတ် (၁) တွင်ပါသော စာပေသစ်အမည်ရှိ ဒုတိယခေါင်းကြီးပိုင်းမှ ကလောင် သစ်များကို ဖိတ်ခေါ်ရာတွင် စာမူနှင့်အတူ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိပါ ပေးပါရန် ပန်ကြားခဲ့ သည်။ စာပေနှင့်ဘဝကို ယှဉ်တွဲအကဲခတ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်က စာပေသမိုင်းလမ်းကြောင်းတွင် အဟောင်းနှင့်အသစ်တို့ကို ဆက် စပ်ကာ ပေးချင်သည်။

အဟောင်းမြေပေါ်မှ ပွင့်သစ်တို့ ဖူးပွင့်လာကြရသည်။ ကျွန်တော်သည် မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသည်မှစ၍ စာပေအသိုင်းအဝိုင်းသစ်နှင့် ထိတွေ့ခဲ့ရသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းသစ် သည်ပင်လျှင် ရွှေ့လျားကာ အသစ်မှအဟောင်းဖြစ်လာ အသစ်ထပ်တိုးဖြင့် ရွှေ့လျားလာ သည့် မြင်ကွင်းသည် ယနေ့ အနှစ် ၄၀ ခန့်ကြာသည့်အခါ ပြန်တွေ့ရသော မြင်ကွင်းဖြစ် ပေသည်။

[ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၈၆]



### အယ်ဒီတာနှင့် ဝေဖန်ရေးအမြင်

(က)

အယ်ဒီတာသည် စာရေးဆရာ မဟုတ်ပေ။ စာရေးဆရာဖြစ်ရန် မလိုပေ။ သို့သော် သူသည် စာပေစည်းရုံးရေးမှူး ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။ အယ်ဒီတာသည် စာရေးဆရာဖြစ်ချင် ဖြစ်မည်။ စာရေးဆရာ မဖြစ်ရင်လည်း ရသည်။

သို့သော် သူ့အလုပ်က စာပေနှင့် ဆက်စပ်နေ၍ စာရေးဆရာ အသိုက်အဝန်း၊ သတင်းစာဆရာ အသိုက်အဝန်းနှင့်တော့ ဖွဲ့နှောင်ထားပေသည်။

အနုပညာစာပေရေးရာ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာဆိုလျှင် သူ၏ အယ်ဒီတာစားပွဲသို့ ရောက်လာသော စာမူများကို ရွေးချယ်ရပေမည်။ သူသည် ဝေဖန်သုံးသပ်၍ ရွေးချယ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထုတ်ဝေလျက်ရှိသော ခေတ်ပြိုင်အခြေအနေ၊ ခေတ်ပြိုင်စာပေအနုပညာ အခြေအနေနှင့် သက်ဆိုင်သော စာမူများကို ဝေဖန်သုံးသပ်ကာ ရွေးချယ်ရပေမည်။ နိုင်ငံရေးရာ၊ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်၊ အယ်ဒီတာဆိုလျှင်လည်း ထို့အတူပင်။ သူ၏ အယ်ဒီတာ စားပွဲသို့ ရောက်ရှိလာသော ဆောင်းပါးများကို သူ့ခေတ်ပြိုင် နိုင်ငံရေးအခြေအနေအရ သုံးသပ်ဝေဖန်ကာ ရွေးချယ်ရပေမည်။

ဤသည်တို့မှာ အယ်ဒီတာတို့၏ ယေဘုယျလုပ်ဟန်ဖြစ်မည်ထင်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အယ်ဒီတာသည် ဝေဖန်ရေးအမြင် ရှိကို ရှိရပေမည်။ သို့မှသာလျှင် သူသည် စာပေအနုပညာ၏အကျိုး၊ ပြည်သူတို့၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်သော၊ စည်းရုံးပေးသော အယ်ဒီတာ ဖြစ်ရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အယ်ဒီတာသည် စာပေစည်းရုံးရေးမှူး။ စာပေစည်းရုံးရေးမှူးသည်

ဝေဖန်ရေးအမြင် ရှိပေမည်။ စာပေရေးရာအမြင်၊ အနုပညာရေးရာအမြင်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအမြင်၊ သူလုပ်ကိုင်သည့် မဂ္ဂဇင်းပညာရပ်အမြင် ရှိရပေမည်။ ယင်းအမြင်သည် လည်း ဝေဖန်ရေးအမြင် ဖြစ်ရပေမည်။

(ခ)

ကျွန်တော်သည် ၁၉၅၃ က ဂန္ထဝင်ဂျာနယ်အမည်ရှိ ဂျာနယ်တစ်စောင် တည်းဖြတ် ခဲ့ဖူးသည်။

ထိုအခါက ဂန္ထဝင်ဟူသော စကားလုံးသည် သိပ်လူသုံးမများလှသေး။ ဂန္ထဝင် စာပေဟု ယခုအခါ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲလျက်ရှိသော ရှေးဟောင်းစာပေ အဓိပ္ပာယ်ဟူ၍လည်း သိပ်မပေါ်ပေါက်လှသေးပေ။

‘ဂန္ထဝင်’ ဟူသည် စာပေဟူသော အဓိပ္ပာယ်နှင့် ကျွန်တော်က ဂန္ထဝင်ဟု အမည်ပေး လိုက်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်က ဂျာနယ်အရေအသား၊ သတင်းစာအရေအသားကို စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ ဆန်ဆန်၊ ရသစာပေဆန်ဆန် ဖြစ်စေချင်သောကြောင့် ယင်းသို့ စာပေ အသုံးအနှုန်းဖြင့် ရွေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တကယ်က ကျွန်တော်သည် နိုင်ငံရေးသမား မဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံရေးကိုတော့ စိတ် ဝင်စားသည်။ နိုင်ငံရေးရာ စာအုပ်စာတမ်းများကို ဖတ်သည်။ ဒါပဲ ဖြစ်သည်။

စစ်မဖြစ်ခင် ကျောင်းသားဘဝက သမဂ္ဂအပေါင်းအသင်းများမှာ ထိုအခါက အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု (ဝါ) ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုဆောင်ရွက် ကြသော ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် စစ်ပြီးသောအခါ အာဏာရရှိသွား သော ဖဆပလ အစိုးရအဖွဲ့ထဲတွင် ပါဝင်သောသူများဖြစ်ကြသည်။

သူတို့နှင့် ခင်မင်သည်၊ ရင်းနှီးသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသော အခါ ယင်းအပေါင်းအသင်း အစွဲအလမ်းများ၊ ခင်မင်မှု အစွဲအလမ်းများမရှိခဲ့။ ထိုအခါက ဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို လွတ်လပ်စွာပင် ဝေဖန်သုံးသပ်မိသည်။

ယင်းသုံးသပ်ချက်တို့ကို ကျွန်တော်၏ ခေါင်းကြီးတွင် ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။ ဂန္ထဝင်ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသော ၁၉၅၃ ခုမှာ လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၅ နှစ်အကြာ ကာလတွင် ဖြစ်သည်။

ပြည်တွင်းတွင် မငြိမ်သက်။ ပြည်တွင်းစစ်အရှိန်ကောင်းနေဆဲ ကာလဟု ဆိုနိုင် သည်။ ပြည်တွင်းစစ်သည် ထိုအချိန်က မြို့ပြသို့ ရိုက်ခတ်မှုမရှိလှသေး။ တောကျွေးလက်

တွင်သာ ရိုက်ခတ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ပြည်ပတွင် စစ်အေးလှိုင်းကလည်း အရှိန်ကောင်းနေသောအချိန်လည်း ဖြစ်သည်။ စစ်အေးဆိုသည်မှာ အခြားမဟုတ်ပေ။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ဆိုဗီယက်ခေါင်းဆောင်သော ကွန်မြူနစ်အုပ်စုက တစ်ဖက်အမေရိကန်ခေါင်းဆောင်သော အရင်းရှင်အုပ်စုက တစ်ဖက် အားပြိုင်ကာ အယူအဆဝါဒကို လှုပ်ရှားနေသောအခါလည်း ဖြစ်ပေသည်။

ဒေသစစ်ပွဲအဖြစ် ကိုရီးယားတွင် စစ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၃ နှစ်ခန့်အကြာတွင် ပြီးဆုံးသွားသည်။

ဥရောပတွင်ကား အရှေ့ဂျာမနီ၊ အနောက်ဂျာမနီဟူ၍ ခြားနားကွဲပြားကာ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် တင်းမာမှုကတော့ ရှိနေသည်။

ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲကလည်း အရှိန်လျော့မသွားသေး။ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်သော်လည်း လက်နက်အပြိုင်အဆိုင် တပ်ဆင်နေကြခြင်းဖြင့် ယင်းအုပ်စု ၂ စုတို့မှာလည်း တင်းမာသလောက် တင်းမာမှုရှိနေသည်။

ဖဆပလ အစိုးရက ကြားနေရေးဝါဒဟု ကြေညာထားသည်။ ဆိုဗီယက်အုပ်စုနှင့် အမေရိကန်အုပ်စုတို့လည်း အာရှ၊ အာဖရိကရှိ လွတ်လပ်ရေးရခါစ ဖွံ့ဖြိုးစနိုင်းတော်သစ်များကို မိမိတို့ဘက်သို့ ပါအောင်ဆွဲဆောင်လျက်ရှိသော ကာလလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် အမေရိကန်အုပ်စုသည် နယ်ချဲ့ဝါဒကျင့်သုံးသည်၊ ဆိုဗီယက်ဝါဒသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဝါဒ ကျင့်သုံးသည်ဟူသော အယူအဆလည်းရှိနေခဲ့သည်။

အမေရိကန်လက်ထဲတွင် အဏုမြူလက်နက်ရှိနေသည်။ ဆိုဗီယက်ကလည်း အဏုမြူလက်နက်ပိုင်ဆိုင်စ ဖြစ်သည်။

ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် လက်နက်လျှော့ပေါ့ရေး၊ အဏုမြူလက်နက် ပိတ်ပင်ရေးတို့ကို ယုံကြည်မိသည်။

သို့မှသာလျှင် နောက်ထပ် ကမ္ဘာစစ်ကို တားဆီးနိုင်မည်ဟု ထင်နေခဲ့သည်။ ဂျာမနီ ၂ နိုင်ငံပေါင်းစည်း ညီညွတ်စေချင်သည်။ ကိုရီးယား (၂) နိုင်ငံ ပေါင်းစည်း ညီညွတ်စေချင်သည်။

သို့သော် အင်အားစု ၂ ရပ်တို့ လက်နက်ချင်း ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ကာ စစ်ခင်းနေခြင်း ထက် ၂ နိုင်ငံတွဲနေသည်က တော်သေးသည်ဟု ထင်နေသည်။

တွဲနေသော ၎င်း ၂ နိုင်ငံသည် မိမိတို့ယုံကြည်ရာ နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ တည်ထောင်ယှဉ်ပြိုင်သင့်သည်ကိုပင် မကောင်းသဘောဟု စဉ်းစားမိသည်။

ဤသည်တို့ကား ကျွန်တော်၏ နိုင်ငံရေးအမြင် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ဖဆပလ၏

ကြားနေရေးဝါဒကို ကျွန်တော်နှစ်သက်ခဲ့သည်။

ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပွားနေသော အခြေအနေတွင် ကြားနေရေးဝါဒသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပေသည်။

ကမ္ဘာ့အုပ်စုကြီးများ၏ ပြိုင်ဆိုင်မှု သားကောင်မဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးသည်ဟု ခံစားလျက် ရှိနေသည်။

ပြည်တွင်းရေးရာနှင့် ပတ်သက်လျှင်ကား ငြိမ်းချမ်းရေးသည် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆနေသည်။ ယခုလည်း ယူဆလျက် ရှိနေသည်။

အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး၊ ညီညွတ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတို့သည် ဆက်စပ်နေသော သဘောတရားများ ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်ရေးကြေညာခဲ့သည်မှာ ၅ နှစ်ခန့်မျှသာ ရှိသေး၍ တကယ်ပင် လွတ်လပ်ရေး အင်အားကောင်းဖို့ လိုသည်။

လွတ်လပ်ရေးအင်အားကောင်းဖို့ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှု ပြည့်ဝခိုင်မာအားကြီး ရေးပင်ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတော်ဆိုသည်မှာ ခေတ်အဆက်ဆက် ပြည်သူတို့တည်ဆောက်ခဲ့ကြသော အရာဖြစ်သည်။

ပြည်သူတို့က မိမိတို့၏ကံကြမ္မာကို မိမိတို့ဘာသာပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခွင့် ရှိသည်မှာ မိမိတို့၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ခွင့်၏ အနှစ်သာရပင် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး အင်အားမှာ မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ အားကိုး၍ မိမိတို့ အမျိုးသား အင်အား၊ မိမိတို့ လူထုအင်အားပေါ်၌ ရပ်တည်သည်ဟု ကျွန်တော်နားလည်သည်။

ယင်းသို့သော နိုင်ငံရေး ခံစားမှုဖြင့် ကျွန်တော်သည် ဂန္ထဝင်ဂျာနယ်ခေါင်းကြီးပိုင်းကို ရေးသားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

(ဂ)

၁၉၅၃ မေလတွင် ထွက်သော ဂန္ထဝင်ဂျာနယ်အမှတ် ၂ တွင် ကျွန်တော်လည်း ဖဆပလအစိုးရ၏ တီစီအေဖြတ်တောက်ခြင်းကို ခေါင်းစဉ်အကြီးထား၍ ပြည်တော်သာမည့် နိမိတ်ဟူသောခေါင်းစဉ်ကို ဒုတိယခေါင်းစဉ်ငယ် ထားခဲ့သည်။

ဖဆပလအစိုးရသည် နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့ငွေအတွက် ဖြတ်တောက်သည့် အချက်ကို

ကျွန်တော်က ကြံဆိုသည့် သဘောရေးလိုက်သည်။

၁၉၅၀ က ဖဆပလ အစိုးရသည် အီးစီအေဟုခေါ်သော စီးပွားရေးပေါင်းစပ်မှု စာချုပ်တစ်ရပ်ချုပ်ဆိုရန် စိုင်းပြင်းခဲ့သည်။

ယင်းစာချုပ်မှာ အမေရိကန်နှင့် ပူးပေါင်းခြင်း စာချုပ်ဖြစ်သည်။

ယင်းစာချုပ်ပါ အချက်အလက်များကို ကျွန်တော် လေ့လာကာ ကျွန်တော်သည် လင်းယုန်ဂျာနယ်တွင် ဆန့်ကျင်သော ဆောင်းပါးတစ်စောင် ရေးခဲ့ဖူးသည်။

ယခုအခါ ဂန္ထဝင် ဂျာနယ်ခေါင်းကြီးတွင်ကား ဖဆပလအစိုးရ၏ အမေရိကန် နည်းပညာ အကူအညီထောက်ပံ့ရေးစာချုပ် ဖြတ်တောက်ပယ်ဖျက်ခြင်းကို ကျွန်တော် ထောက်ခံကြောင်းဖော်ပြသည့် သဘောပင်။ ယင်းခေါင်းကြီးထဲတွင် အမျိုးသားလွတ် လပ်ရေး၊ ညီညွတ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး စသောစကားလုံးများ ပါရှိနေသည်။

အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး ဆိုသည်မှာ မိမိတို့၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှ ပြည့်စုံ ပီသအားကောင်းရေးပင် ဖြစ်သည်။

ပြည်သူတို့သည် အခွင့်အရေးတန်းတူဖြင့် လွတ်လပ်မှုရှိနေခြင်း၊ မည်သည့် နိုင်ငံ ခြားကိုမှ မမှီခိုဘဲ မိမိအမျိုးသား အင်အားပေါ်တွင် ရပ်တည်နေခြင်းတို့သည် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ခြင်း သဘောပင် ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းတို့ အားကောင်းလျှင် ညီညွတ်ရေး ရှိမည်။ ညီညွတ်ရေး အားကောင်းမည်။ ညီညွတ်ရေးအင်အား ကောင်းလျှင် ငြိမ်းချမ်းသာယာမည်၊ စည်ပင်ဝပြောမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းခံစားချက်ဖြင့် ကျွန်တော်ရေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၃၀ ကျော်က ကျွန်တော့်အမြင်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

**တီစီအေဖြတ်ခြင်း**

**ပြည်တော်သာမည့် နိမိတ်**

ကုမင်တန်များ မြန်မာပြည်သို့ ကျူးကျော်မှုကိစ္စကို ကုလသမဂ္ဂနိုင်ငံရေးကော် မတီ၌ တင်သွင်းတိုင်တန်းမည်ရှိသောအခါ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရသည် 'တီစီအေ' ခေါ် အမေရိကန်ထောက်ပံ့ရေးကို ဆက်လက်မယူနိုင်တော့ဟု ဆိုလိုက်လေ သည်။

အမေရိကန် မြန်မာစီးပွားရေး ပူးပေါင်းမှုစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးစဉ်ကတည်းက ဖဆပလအစိုးရသည် တိုင်းပြည်အား တိုင်ပင်ခြင်းမပြု၊ အများဆန္ဒအား တောင်းခံခြင်း မပြုဘဲ လုပ်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ယင်းသို့ တိုင်းပြည်လူထု၊ လူအများနှင့် ဆန့်ကျင်မြှူလုပ်ခဲ့

သောကိစ္စသည် ယခုအခါ ဘယ်မျှအထိ အမျိုးသားလွတ်လပ်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အန္တရာယ်ပြုနေသည်ကို ဖဆပလအစိုးရသည် ယခုသိမြင်သွားပြီး ဖြစ်ပေသည်။

အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးမှာ တော်လှန်ရေးခေတ်အဆက်ဆက်က လူထုတစ်ရပ် လုံး သွေးဖြင့်ရင်း၍ တည်ဆောက်ခဲ့ရသော လူထု၏ နိုင်ငံရေးအမွေအနှစ်ဖြစ်ပေရာ ယင်းအမွေအနှစ်ကို ထိပါးမှု မည်သည့်ကိုမျှ တိုင်းပြည်က လက်ခံနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ပြည်တော်သာစီမံကိန်း ဟူရာ၌ အမေရိကန်ထောက်ပံ့ရေး ဒေါ်လာငွေများနှင့် တိုင်းပြည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် လုပ်ခြင်းဖြစ်ပေရာ တစ်ဖက်က ငွေရနေသည်မှာ မှန် သော်လည်း တစ်ဖက်က ရသည့်ငွေများနှင့် မမျှအောင် ပင့်ကူမျှင်များဖြင့် ဖွဲ့နှောင်ရစ်ပတ် ချက်မှာ တိုင်းပြည်အဖို့ နစ်နာဆုံးရှုံးလှချေသည်။

နိုင်ငံရေးအမှားအမှန်ဟူရာ၌ တိုင်းပြည်၏ သဘောထား ဆန္ဒနှင့်ကိုက်ညီသော ကိစ္စသည် မှန်ကန်၍ တိုင်းပြည်၏ သဘောထားဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်သောကိစ္စသည် မှားယွင်းပေသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းပြည်လူထုသည် မိမိကိုယ်တွေ့ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ငြိမ်းအေးသာယာသည့် ကိစ္စများကိုသာ ယုံကြည်၍ မိမိကိုယ်တွေ့ မအေးချမ်း မသာယာ သော ကိစ္စများကို မလိုလားချေ။

လူထု၏ လိုလားချက်သည် အမြဲတမ်း မှန်ကန်သည်သာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ တိုင်းပြည်လူထုနှင့်ချီ၍ မှားသည်ဟုမရှိပေ။

လူတစ်စု၏ မှားခြင်းသာ ရှိသည်။ လူတစ်စုက မိမိသဘောထားကို တိုင်းပြည် လူထု သဘောထားဟု အလွဲသုံးစားပြု၍ မှားခြင်းသည်ကား လူတစ်စု၏ နိုင်ငံရေးအမှား ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားအမှား မဟုတ်ပေ။

အမှန်အားဖြင့် တီစီအေ ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် အမေရိကန်ပင့်ကူအိမ်ထဲမှ ရုန်း ထွက်ခြင်း တစ်ရပ်ပင်တည်း။

သို့သော် ယနေ့တိုင် ဖဆပလအစိုးရသည် အမေရိကန်ထောက်ပံ့ရေး ဖြတ် တောက်ခြင်းသာမက အခြားနာမည်နှင့် အခြားအသွင်သဏ္ဍာန်ဖြင့် မည်သည့်အမေရိကန် အကူအညီမျှ အလိုမရှိပေ။

နိုင်ငံတကာနှင့် ဆက်ဆံရာ၌ မိတ်ဆွေနှင့် ရန်သူကို ခွဲခြားရန်လိုပေသည်။ မိတ်ဆွေဟန်ဆောင်သူသည် ရန်သူထက်ဆိုးသည်ကိုလည်း သိမြင်ဖို့လည်း သတိချုပ် အပ်သည်။

တိုင်းပြည်က အမေရိကန်ထောက်ပံ့ရေးကို အလိုမရှိသည်မှာ အခြားကြောင့်

မဟုတ်၊ အမေရိကန် ထောက်ပံ့ရေးမရှိလျှင် မိမိအမျိုးသားအင်အားပေါ်၌သာ အားကိုး ကြရပေတော့သည်။

မိမိအင်အားကိုသာ အားကိုးခြင်းသည် လမ်းမှန်ကမ်းမှန် သဘာဝကျသော အားထုတ်မှုဖြစ်၍ လွတ်လပ်သော တိုင်းပြည်၏ ကြံ့အင်ဖြစ်ပေသည်။

အမျိုးသား အင်အားကြီးမားလာလေ လွတ်လပ်ရေး စွမ်းအင်မှာလည်း ပို၍ ထက်မြက်တောက်ပလာလေ ဖြစ်ရပေသည်။

အမျိုးသားအင်အား ကြီးမားတောင့်တင်းအောင် မည်သို့ပြုရပေမည်နည်း။

အမျိုးသားအင်အား တောင့်တင်းခိုင်မာရေးမှာ အမျိုးသားစည်းရုံးရေးပင်ဖြစ်ရာ အမျိုးသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ကြသည်ဆိုလျှင် ပြည်တွင်းစစ်လည်း ရှိတော့မည် မဟုတ်။

ထိုအခါ တစ်ပြည်လုံး ချမ်းသာလာကာ ပြည်တော်သာပေလိမ့်မည်။

[ဂန္ထဝင်ဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၊ မေ၊ ၁၉၅၃]

ယင်းခေါင်းကြီးကို ပြန်ဖတ်လိုက်သောအခါ ထိုအခါက ကျွန်တော့် ယုံကြည်ချက် ကို သတိပြုမိသည်။

ညီညွတ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ ယုံကြည်ချက်သည် ယခုတိုင် မပြောင်းလဲသေးပေ။

[ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ဧပြီ၊ ၁၉၉၁။]



### စာအုပ်ဈေးကွက်နှင့် စာဖတ်ပရိသတ်

(၁)

မြန်မာဘုရင်များလက်ထက်က စာအုပ်ဈေးကွက်နှင့် စာဖတ်ပရိသတ်များ မရှိသေး။ သူ့ခေတ်နှင့်သူ။ ရှေးအင်းဝခေတ်က စာပေဖွံ့ဖြိုးသည်ဟု စာပေသမိုင်းဆရာတို့က မှတ်ထားခဲ့ကြသည်။ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့သည် နာမည်ကျော်ကြားလှသည်။ ကျွန်တော်တို့ မျက်မှောက်ခေတ် ရောက်သောအခါ စာပုံနှိပ်စက်တွင် ပုံနှိပ်ထားသော ကိုးခန်းပျို့ကို ကျောင်းတွင် သင်ကြားခဲ့ရသည်။ ရှေးအခါက ပုံနှိပ်စက်ဟူ၍လည်း မရှိ။ စာအုပ်ဆိုသည့် ဝေါဟာရလည်း မရှိ။ ပေပုရပိုက်ဟူသော ဝေါဟာရများသာ ရှိခဲ့သည်။ ပျို့ကဗျာ၊ လင်္ကာတို့ကို ယင်းပေပုရပိုက်တွင် မှတ်သားထားသည်။ စာပေမွေ့သူတို့သည် ယင်းပေပုရပိုက်တို့ဖြင့် လက်ဆင့်ကူးယူကာ ဖတ်ကြသည်။

ယင်းသို့ စာပေမွေ့သူ၊ ကဗျာလင်္ကာရေးသူတို့မှာ လူနည်းစုမျှသာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ နန်းတွင်းတွင် မှူးမတ်၊ ပညာရှင်တို့က ရေးဖွဲ့ကြသည်။ ပျို့ကဗျာ၊ လင်္ကာတို့ကို ဖတ်ကြသည်။ အထက်တန်းစား မင်းစိုးရာဇာတို့က စာပေတွင် မွေ့လျော်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ယနေ့ခေတ်နှင့် မတူ။

ယနေ့ခေတ်တွင်တော့ ပုံနှိပ်စက်များလည်း ရှိလာသည်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေသူများလည်း ရှိလာသည်။ ပုံနှိပ်စက်တွင် ပွားထားသော စာအုပ်များကို စာဖတ်ပရိသတ်ဆိုသောသူတို့က ဝယ်ယူဖတ်ရှုနိုင်ကြပြီ။

ရှေးခေတ်က စာဖတ်ပရိသတ်ဟု ပြောရလောက်အောင်ပင် ထောင်နှင့်သောင်းနှင့် မရှိ။ ယနေ့ခေတ်၊ အရင်းရှင်ခေတ်၊ ယခု လွတ်လပ်သော စီးပွားရေးစနစ် (ဈေးကွက်

စီးပွားရေးစနစ်ဟု ခေါ်နေကြပြန်ပြီ)တွင် စာအုပ်ဈေးကွက်များ ရှိနေကြပြီမှာ အမှန်ပင်။

(ခ)

ဘောဂဗေဒပညာရှင်တို့က စားသုံးသူ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ စားသုံးသူဟူသည်မှာ စားဝတ်နေရေးတွင် လူသုံးကုန် ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူသူဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ စာပေတွင် စားသုံးသူဟု မခေါ်သော်လည်း စာဖတ်သူတို့ ရှိနေသည်။ စာအုပ်ဈေးကွက်တွင် စာဖတ်သူတို့က လူသုံးကုန်ပစ္စည်းကဲ့သို့ ဝယ်၍ဖတ်ကြသည်။

ရှေးကကဲ့သို့ ပေပုရပိုက်တွင် ကူး၍ စာပေကို မွေ့လျော်ကြသည့် ခေတ်မဟုတ်။ ပုံနှိပ်စက်နည်းပညာကလည်း တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ဆန်းသစ်တီထွင်လာကြသည်။ လက်ထိုးပုံနှိပ်စက်ခေတ်၊ အလိုအလျောက်စက္ကူသယ်ယူသော ခေတ်မှ အော့ဖ်ဆက်ဟု ခေါ်သော ခေတ်မီစက်များရှိလာပြီး ခဲစာလုံးဘက်တွင် လက်ဖြင့်နှိုက်၍ စီသောခေတ်မှ ခလုတ်တွင်နှိပ်သော ကွန်ပျူတာစာစီခေတ်သို့ ရောက်နေပြန်ပြီ။ တစ်ခေတ်ထက်တစ်ခေတ် ဆန်းသစ်လာကြပြီ။ စာအုပ်ဈေးကွက်ကလည်း ကျယ်လာသည်။ စာဖတ်ပရိသတ်ကလည်း ကျယ်လာသည်။

ခေတ်ပြိုင် အခြင်းအရာတို့ကလည်း စုံလင်မြားမြောင် ရှုပ်ထွေးလာသည်။ ရေးဖွဲ့စရာအကြောင်းတွေက ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဒုနှင့်ဒေးဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖွဲ့နွဲ့သော၊ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုကို ဖွဲ့နွဲ့သော ဝတ္ထုတို့ကလည်း စာဖတ်ပရိသတ်တို့၏ နယ်ကို ချဲ့ထွင်ပေးလိုက်သည်။

စာဖတ်စ လူငယ်တို့သည် ဝတ္ထုဖတ်ကြသည်။ ထိုစဉ်အချစ်ဝတ္ထုဖတ်ချင်ကြသည်။ ထိုအခါ ပရိသတ်အကြိုက်ကို လိုက်ရေးသော အများကြိုက်စာပေဟု စာပေသမိုင်းဆရာတို့အခေါ် အချစ်ဝတ္ထုတို့မှာ စောင်ရေများစွာ ထုတ်ဝေခဲ့ရသည်။

စောင်ရေများစွာ ထုတ်ဝေသော စာပေကို အများကြိုက်စာပေဟု သမိုင်းဆရာတို့က ရေးကြသည်။ နိုင်ငံတိုင်းတွင် ရှိသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် စီးပွားရေးရာ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတို့က ဂီတ၊ ကက်ဆက်ခွေ အရောင်းအတွင်ကျယ်ဆုံးကို ဇယားများဖြင့် ပြလာကြသည်။

ဝတ္ထုစာဖတ်ပရိသတ် အကြိုက်တို့ကိုလည်း ဇယားဖြင့်ဖော်ပြကြသည်။ အများကြိုက်စာပေ၏ ဇယားပြကားချပ်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် ဈေးကွက်ဝင်စာပေဟု ပြောလျှင်ရမည်ထင်သည်။

(၈)

အများကြိုက် စာပေ၊ အများကြိုက် ဝတ္ထုဆိုသည်မှာ စာဖတ်စ၊ စာပေတွင်ဝင် ရောက်စ ပရိသတ်ကို အရောင်းသွက်စေသော ဈေးကွက်ဝင် စာပေဖြစ်သည်။ ယင်း သဘောကို ယူ၍ စာဖတ်ပရိသတ်သည် ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ စာရေးဆရာကို သြဇာပေးနိုင် သလော၊ လွှမ်းမိုးနိုင်သလောဟု မေးခွန်းထုတ်စရာ ပေါ်လာတတ်သည်။ သို့မဟုတ် စာဖတ်ပရိသတ်က စာရေးဆရာကို ပြုပြင်ဖန်တီးသည်ဟူ၍ ပြောနိုင်သလော၊ စူးစမ်းစရာ ပင်။ သို့သော် စာဖတ်ပရိသတ်ဆိုသည်မှာ တစ်သမတ်တည်း အများကြိုက်စာပေ၊ စိတ်ကူးယဉ်စာပေကို ဖတ်နေသော စာဖတ်ပရိသတ်ဟု တထစ်ချတွက်ဆ၍ မရနိုင်။ အရွယ်ရောက်စ၊ စာဖတ်စ၊ စာဖတ်ပရိသတ်သည် သူ့ထုထည်နှင့်သူ ရှိသည်ကားမှန် သည်။ သို့သော် စာဖတ်ပရိသတ်တို့သည် စာပေခံစားမှု၌ တစ်သမတ်တည်း ရှိနေသည် မဟုတ်။ ပြောင်းလဲနေသည်။ ပထမတော့ အများကြိုက်စာပေကိုဖတ်သည်။

နောင်အခါ အများကြိုက်စာပေ မဟုတ်တော့ဘဲ ရင့်ကျက်သော ဝတ္ထုများကို ပြောင်းလဲ၍ ဖတ်လာတော့သည်။ သူသည် ရင့်ကျက်သော စာပေများကိုဖတ်၍ သူ့ နောက်တွင် စာဖတ်ပရိသတ်များက တိုးပွားလျက်ရှိသည်။ ယင်းစာဖတ်စ ပရိသတ်သည် သူငယ်စဉ် အရွယ်ရောက်စကဲ့သို့ပင် အများကြိုက်ဝတ္ထု၊ အများကြိုက်စာပေကိုဖတ်ခြင်း ဖြင့် စာဖတ်ဝါသနာ ရင့်သန်လာရသည်။

ထို့ကြောင့် အများကြိုက်စာပေ၊ အများကြိုက် စာဖတ်ပရိသတ်ဆိုသည်မှာ အမြဲ တမ်း လှည့်လည်ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ တချို့က နုစဉ်တုန်းက ကြိုက် တဲ့ဝတ္ထုတွေပါဟု ပြောတတ်ကြသည်။

အများကြိုက်မဟုတ်သော ဝတ္ထု၊ အများမကြိုက် မဟုတ်သော စာပေသည်လည်း အများကြိုက်စာပေနှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်ရှိ လှုပ်ရှားလျက် ရှိပေသည်။ အများကြိုက် စာပေလောက်၊ အများကြိုက် ဝတ္ထုလောက်စောင်ရေ မများသော်လည်း သူ၏ပရိသတ်နှင့် သူတည်တဲ့နေသော စာပေမွေ့သူ အသိုင်းအဝိုင်းလည်း ရှိနေပြန်သည်။ စာပေပရိသတ် သည် ပြည်သူ၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သော ပြည်သူဟု ပြောလျှင်လည်း ရမည်ထင်သည်။ သူတို့သည် လူ့အဖွဲ့ အစည်းကြီး၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သဖြင့် ခေတ်ပြိုင်လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး၏ ရုပ်ပုံ ကားချပ်ကို ဖွဲ့နွဲ့ရေးခြယ်တတ်ကြသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးသည်လည်း သမိုင်းခေတ် တစ်ခေတ်နှင့်တစ်ခေတ် တစ်ပြေး တည်း တူညီကြသည်မဟုတ်။ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော သမိုင်းခေတ်များအလိုက် ပြောင်း

mgyc.com

ယင်းသို့ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုကို ဖွဲ့နွဲ့ဖော်ပြသော စာပေသည် သမိုင်းအဆက်ဆက်တွင် တည်ရှိနိုင်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စာပေကို အတည်ပြုသည်ကား ခေတ်ပြိုင်လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးဟု/ဆိုရပေမည်။

စာပေတစ်ရပ် ပြောင်းလဲရေးတွင် ဘာသာရပ်များစွာ ရှိနေသည်။ ယင်းသို့ ပြောင်းလဲရာတွင် စာပေအတွေးအခေါ် စိတ်ကူးတွင် ပြောင်းလဲသလော၊ သို့မဟုတ် စာပေအဖွဲ့အနွဲ့၊ စာပေပုံဏ္ဍာန်တွင် ပြောင်းလဲသလော ဝေဖန်စရာများက ရှိနေသည်။

[ရွှေဝတ်မှုန်၊ အတွဲ ၄၊ အမှတ် ၇၊  
ဒီဇင်ဘာနှင့် ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၉၃]



## စာပေသမိုင်းခေတ်နှင့် ပြည်သူ့ပညာရေးစနစ်

(က)

သမိုင်းခေတ်များသည် ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။ ငယ်စဉ်ကျောင်းသားဘဝက တော့ သမိုင်းခေတ်ကို စာအုပ်ထဲတွင်သာ ဖတ်ဖူးသည်။ စာအုပ်ထဲမှ အသိသာလျှင်ဖြစ် သည်။ စာမေးပွဲအောင်ရန်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသော စာများကို ကျောင်းသုံးစာအုပ်ထဲမှ ကျက်မှတ်ပြီး စာမေးပွဲဖြေကြရသည်။ စာအုပ်ထဲကအချက်နှင့် ကိုက်ညီလျှင် အမှတ်များ များရသည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်။ ထိုအခါကတော့ သမိုင်း ဟူသော စကားလုံးကို မသုံးမဖြစ် သုံးသည်။ ဘုရားသမိုင်း သိုက်သမိုင်း စသည်များဖြင့် သာ သုံးသည်။

ထိုအခါက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ ၁၉၃၀-၄၀ ဆိုပါတော့။ ဆယ်စုနှစ် ခေတ် ကာလ၊ နောင်အခါ ရာဇဝင်စာအုပ် (ဝါ) သမိုင်းစာအုပ်များကို ဖတ်သောအခါ၊ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်သောအခါ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီဟူသော စကားလုံးကို နားလည်ခဲ့ သည်။ စာအုပ်ထဲမှာ မဟုတ်။ ကိုယ်တိုင်ထိတွေ့သိရှိသော အသိဟု ဆိုရမည်။

အသက်အရွယ်အလိုက်၊ ဘဝ၏ အတွေ့အကြုံအလိုက် အသိ၏ အတိုင်းအထွာ တော့ ရှိနေပေမည်။ အချိန်ကာလဆိုသည်ကတော့ ရပ်တန့်နေမည် မဟုတ်။ ရာဇဝင်ဘီး သည် လှည့်လည်လျက် ရှိသည်။ သမိုင်းဘီးကြီးလိမ့်နေသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်တို့သည် မိမိတွေ့ကြုံလာသော ခေတ်များကျော်ဖြတ်ပြီးနောက် သမိုင်းခေတ်ကို ခံစားသိရှိလာခဲ့ရသည်။ စာအုပ်ထဲတွင်ပါရှိသော သမိုင်းခေတ်သာမကဘဲ မိမိကိုယ်တိုင် သိရှိခံစားရသော သမိုင်းခေတ်ကို မျက်ဝါးထင်ထင် သိရှိလာခဲ့ရပေသည်။ ယင်းသို့သော